

LA CHANDELLE DE MONTRÉAL

CÂNDELA

DE MONTREAL

Revistă de informații culturale – Știri din comunitatea română

Revue d'informations culturelles – Nouvelles de la communauté roumaine

Anul XII, Nr. 2

– Aprilie – Mai 2008 –

32 pagini

Sumarul numărului

„Veniti de luati lumina! Lumina Lui Hristos lumineaza tuturor!”	1
Lansare de carte	1
Anunțurile comunității	2
Mărturisire de credință Victor Roșca	4
O duminica emotivanta împreuna cu tinerii de odinioara... Anamaria Emilia Vasadi	5
A fost ca un zambet George Filip	6
Victor Roșca – Moara lui Kalusek Doina Hanganu – Bumbăcescu	6
Din activitatiile Scolii Duminicale a Bisericii "Buna Vestire"	8
Poezii de Paști	11
George Filip	11
pr. Diacon Vasile Trif	11
Liviu-Florian Jianu	11
Mariana Muntean	11
Voichița Marca-Vădan	11
Despre schingiuirea cadavrelor Dr. Paul Dancescu	12
Câtă iubire Mihaela Dordea	13
Atitudinea anticomunistă, calvarul și martiriul preoților ortodocși reflectate în presa exilului românesc (1945-1989) Nicolae Videnie	15
Starpres 2008	16
Sanda Samcov Republica Moldova, Edineț	16
Ana-Maria Gibu Dorohoi, Romania	16
Copiii nostri sunt frumoși Beatrice Satac	16
Existențialismul din teatrul religios Marian Barbu	17
Nedeia ciobanilor din Valea Zânelor ing. Alexandru Sandu	18
Buchetul de primăvară George Filip	19
Prezent și viitor Dr. Mirela Baranci	20
E primavara, a sosit! Mariana Muntean	20
Ție mă rog Florin-Liviu Jianu	20
Ruga Atee Florin-Liviu Jianu	20
Un alt punct de vedere: Noi, Românii, stramosi ai tuturor popoarelor latine! Dr. Napoleon Savescu	21
Miruna Tarcau : Paris c'est comme un grand musée	22
Madalina Vlasceanu	22
Un chapitre de ma vie en Argentine Wladimir Paskievici	23
Se duc bătrânii! pr. prof. lector Glăjar Ioan	26
Ana-Maria Gibu	27
Urări dela cititori	27
Spinu Camelia (Moldova)	27
Carla Bocanici	27
Jurnal de călătorie – XXIV - Turneu de inspecție tehnică la școlile din Regiunea Ecuator ing. Alexandru Sandu	28
Sic transit... PATAPEVICUS! George Filip	30
Epigrame Daniel Constantin Manolescu	30
Taine Voichița Marca-Vădan	30
Zece Maiu	32
Colegiul Național „Radu Negru”, fenomen esențial în istoria Țării Făgărașului Cornel TEULEA	32

Cuvântul Părintelui Paroh Liviu Alexandrescu, de la Biserica „Buna Vestire”

„Veniti de luati lumina! Lumina Lui Hristos lumineaza tuturor!”

Iubiti credinciosi!

Am pornit pe calea postului si a rugaciunii spre a urca duhovniceste pe muntele virtutilor crestine, spre a fi martori ai Invierii Mantuitorul nostru Iisus Hristos din morti si in anul acesta binecuvantat- 2008.

Bucuria Invierii se regaseste in fiecare dintre noi si se implineste zilnic, cu cat ne apropiem de momentul ei. Invierea Domnului ne aduna pe toti la masa credintei, ne imparte Lumina din Lumina Cereasca si ne incurajeaza, zicand: „Bucurati-va!” si, „Nu va temeti!”, deoarece sunteti fii ai Invierii, traiti prin Inviere si treceti prin, moarte la viata si de pe pamant la cer”.

Lucrarea de mantuire a Domnului Iisus Hristos nu s-a incheiat pe Cruce, ci s-a desavarsit prin Inviere. Tot asa si viata noastra nu se va incheia cu obisnuitul mormant, ci ea va continua cu invierea fiecaruia dintre noi, spre fericire sau spre osanda vesnica. Când zicem cu credință: „Hristos a înviat!” afirmam implicit: „Noi toti vom învia!”. **Învierea Domnului nostru Iisus Hristos este dovada cea mai puternică a dumnezeirii Lui, dar și fundamentul credinței noastre creștine.** „Daca Hristos nu ar fi Inviat zadarnica ar fi fost credinta noastra, zadarnica propovaduirea noastra” (I Cor.15,14).

Se implinesc nouzeci si cinci de ani, pentru Mama Comunitatii Romane din Montreal, adica pentru Biserica noastra „Buna Vestire”, care a crescut generatii de fii credinciosi, i-a ocrotit prin rugaciune, i-a luminat prin invatatura sfanta transmisa de vredniciei slujitori si chiar a fost un sprijin material pentru cei nevoiasi. Slujba Sfanta a Invierii, ii va aduna pe toti in jurul Casei Sfinte si-i va impartasi din Lumina ei, pe toti fiii prezenti sau plecati din lumea aceasta.

continuare în pag. 3

File de istorie

Lansare de carte

Imi caut in freamat hodina

si grabnic ma-ntorc inapoi

Pe drum de amintiri, in gradina trecutului, plin de voi (Corneliu Coposu, 1959)

Duminică 13 aprilie orele 13:00 a avut loc la Sala parohială „pr. Petre Popescu” a bisericii Buna Vestire din Montreal lansarea volumului de memorii „Moara lui Kalusek” (începutul represiunii comuniste) scris de Victor Roșca.

Cartea redă fragmnete din destinul unor tineri temerari din vremea instaurării comunismului în România.

În fața unui foarte numeros public, domnul Spiridon Paligora, prezentatorul evenimentului, a introdus personalitățile comunității care au analizat cartea și anume, în ordine cronologică, doctoranda Emilia Anamaria Vasadi, prof. Doina Hanganu, scriitorul Mircea Gheorghe prin ambilitatea scriitoarei Felicia Mihali și poetul George Filip. Atmosfera deosebită a sărbătorii literare a avut ecou în emoția cu care Victor Roșca a mărturisit motivele care l-au făcut să-și scrie memoriile despre o perioadă neagră a istoriei țării.

Coadă pentru obținerea de autografe a fost redusă doar de epuizarea cărților disponibile.

Ca detalii tehnice, cartea a fost tipărită la Editura „Curtea Veche” din București în iarna aceasta, în două editări consecutive, ca urmare a cererii deosebite. De publicarea manuscrisului s-au îngrijit Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România și Fundația Aspera – cu sedii la Brașov și Boston (SUA).

Anunțurile comunității

pagină realizată de Victor Rosca

NOTĂ: Toate activitățile care se desfășoară la Complexul Parohial „Pr. Petre Popescu” sunt suportate financiar de Biserica Ortodoxă Română „Buna Vestire” din Montreal, proprietara imobilului

Biblioteca „Mihai Eminescu” a Bisericii „Buna Vestire”

Este deschisă în fiecare marți și joi între orele 11:00 - 13:00 și duminică între orele 12:30 - 13:30.

NOTA: Biblioteca dispune de 20.000 de volume dintre care circa 5000 în limba română și circa 15000 în limbile franceză și engleză. Vă rugăm să donați bibliotecii cărți în limba română. Donatorii le pot aduce duminică la Biserică sau la bibliotecă, când biblioteca este deschisă. Mulțumim donatorilor. Bibliotecar: d-na Maria Oana.

Școala duminicală pentru copii a Bisericii Buna Vestire

Noul program al școlii este de la ora 11:00 la ora 12:00. Cursurile se țin în Clădirea Socială „Pr. Petre Popescu” și se predau în patru clase:

- clasa 3 - 4 ani,
- clasa 5 - 6 ani,
- clasa 7 - 8 ani și
- clasa 9 - 12 ani.

Scopul școlii duminicale este formarea micului creștin. Se transmite copiilor iubirea de semeni, generozitatea, respectul față de părinți. Copiii sunt pregătiți să devină oameni de caracter, integri, harnici spre bucuria părinților. Pe lângă religie, copiii învață obiceiurile creștine ale sărbătorilor românești. Lecțiile se predau în limbile română, franceză și engleză.

Copiii sunt aduși în clase de către părinți și predați profesoarelor în fiecare duminică la ora 11.

Curs de pictură pentru copii

Începând din luna octombrie 2007, în cadrul școlii s-a organizat un curs de pictură pe sticlă predat de pr. diacon Vasile Trif.

Întâlniri ale persoanelor în vârstă la bibliotecă

Întâlnirile se vor desfășura joia, în bibliotecă, iar în zilele reci, într-una din clasele școlii duminicale, între orele 11:00 - 13:00.

Anunț pentru noii veniți DONAȚII

Biserica Buna Vestire are rezervată o încăpere la Casa Română unde sunt depozitate donațiile dumneavoastră în haine, mobilă și orice alte bunuri gospodărești în folosul noilor emigranți. Aceștia le pot ridica gratuit, duminică, imediat după slujba religioasă sau în zilele când biblioteca este deschisă. Vă rugăm să oferiți cu dărnicie din prisosul dumneavoastră. Toate lucrurile trebuie să fie curate și în stare bună.

Vă mulțumim.

ANUNȚURI

Să ne cunoaștem profesioniștii din comunitate

Me CEZAR CATALIN MIHAI Avocat

5022, chemin de la Côte-des-Neiges,
Bureau 3, Montreal (Quebec) H3V 1G6
Tél: 514-341-5330

- 1) Imigrație
- 2) Drept matrimonial (separari, divorțuri, garda copiilor, pensii alimentare, litigii testamentare, homologari testamentare etc.)
- 3) Drept imobiliar (vicii ascunse, vicii de concepție ori de construcție imobiliara ori vicii de sol; recuperarea comisiunilor datorate agenților imobiliari)
- 4) Regie de logement

Me CAROLINA CERNICA Notar

507, Place d'Arms, Bureau 1300
Montreal (Quebec) H2Y 2W8
Tel. 514-282-1287
Fax : 514-282-1109
e-mail :

carolina.cernica@notarius.net

Acte de ipotecă, de cumpărare-vânzare, contracte de căsătorie, testamente, mandate de inaptitudine, procuri generale și speciale, dezbateri de succesiuni, etc.

MONICA OALA Psychologue

Educatrice Certifiée en Vie
Familiale

(M.A., O.P.Q., A.F.L.E.G.)
384 Ch. Bord-du-lac,
Dorval, Québec, H9S 2A6
Tél. : 514-636-8860

MIHAELA IVAN

Centre de beauté (esthétique)
831 Rockland, suite 110 (coin Van
Horn)
Outremont, Québec, H2V 2Z8
Tél : 514-771-7703

VIOLETA RUXANDU Agent immobilier affilié

Cell : 514-567-4619
Tél : 514-856-4444, poste 454
Télé. : 450-736-1113
violeta@ruxandru.com

Calendarul sărbătorilor religioase

- Marți 25 martie: Buna Vestire (dezlegarea la pește)
- Miercuri 23 aprilie: Sfânta Liturghie a darurilor mai înainte slujite

Săptămâna Mare dinaintea Sărbătorii Sfințelor Paști:

Luni 21 Aprilie:

Denie între orele 18:00 și 19:00, spovedanie după serviciul religios

Marti 22 Aprilie:

Denie între orele 18:00 și 19:00, spovedanie după serviciul religios

Miercuri 23 Aprilie:

Se oficiază Liturghia Mai Înainte Sfințită între 10:00 și 11:30, spovedanie după serviciul religios

Joi 24 Aprilie:

Se oficiază Liturghia Sf. Vasile Cel Mare între orele 10:00 și 11:30, urmat de Denie cu 12 Evanghelii (19:00-21:00), spovedanie după serviciul religios.

Vineri 25 Aprilie:

Se oficiază Ceasurile Împărătești între orele 10:00 și 11:00.

Scoaterea Sf. Epitaf urmează, cu Prohodul și Înconjurarea Bisericii (19:00-21:00).

Spovedanie după serviciul religios

Sămbătă 26 Aprilie, Noaptea de Paști:

Se oficiază Liturghia Sf. Vasile Cel Mare între orele 09:00 și 10:30, cu Spovedanie și Împărtășanie până la ora 13:00.

Seara începe în fața Bisericii la ora 23:45 cu Slujba învierii. Urmează Sf. Liturghie Pascală și recepția la Sala Parohială Preot Petre Popescu.

Duminică 27 Aprilie, Ziua de Paști:

Se oficiază Vecernia Pascală, Învierea a Doua, între orele 11:00 și 12:00 cu citirea Evangheliei în diferite limbi.

Programul Slujbelor religioase

În fiecare duminică și în zilele de sărbătoare marcate cu roșu în calendarul creștin:

- Orele 9:30 - Utrenia
  - Orele 10:30 - Sfânta Liturghie
- În fiecare vineri la orele 17:00 se oficiază Slujba Acatistului și Taina Spovedaniei

Abonamente

Vă rugăm să vă abonați la revista Candela pentru anul 2008. Costul anual este de 20\$. Candela de Montreal se poate citi pe internet la adresele:

<http://pages.infinit.net/romanblt/> sau
<http://www.bunavestire.ca/RO/revista.htm> (butonul Candela)

Seară românească

**SEARA ROMANEASCA
SPECTACOL ANIVERSAR**

3 mai, Ora: 19:30

Auditorium Georges Vanier

1275 Jarry Est, Montreal, H2P 1W9

"Les Virtuoses de Montréal" sub bagheta lui Nicolae Margineanu, a pregătit pentru D-Voastra un program care cuprinde piese de virtuozitate, instrumentale si orchestrabile, cântece originale si prelucrari de folclor.

Vă vor captiva cu dansurile si costumele lor

**Ansamblul de Dansuri Populare
HORA.**

Director artistic: Florin Salajan

Biletele se pot procura la intrare înainte de spectacol.

Admisie generală: **20\$.**

Rezervari: 514-961-5478, 514-497-9596

E-mail: nicolaemar@yahoo.ca

PELERINAJ ISRAEL ȘI EGIPT

Data: 10-20 august 2008
(10 zile/9 nopți)

Prețul: 3159.- CAD (include taxe, transport aerian, transfer aeroport sosire plecare, cazare în camere cu două paturi, două mese pe zi, transport pelerinaj, transport taxi Muntele Tabor și Mănăstirea Sfântul Sava, parcări, ghid specializat al Bisericii ortodoxe române din Ierusalim)

Rezervări și informații:

Voyages Pentatours - tel: 514-288-0830;
514-264-8207; 514-369-2686

Israel: Ierusalim, Ierihon, Betleem, Nazaret, Haifa, Râul Iordan, Muntele Tabor, Muntele Fericitilor, Muntele Ispitirii, Moaștele Sfântului Ioan Iacob Hozevitul, etc.

Egipt: Muntele Sinai, Mănăstirea Sfânta Ecaterina

Apel umanitar

Eugen si Ioana, sotia lui, au doua fetite Bianca, 8 ani si Sara Maria, 1 an si 10 luni. Acum ceva timp a venit si tatal Ioanei in vizita. Cu 4 ore inainte de a pleca inapoi in Romania, tatal Ioanei a facut un accident vascular cerebral grav, pe 22 ianuarie 2008. De atunci e paralizat pe partea dreapta si nu poate vorbi si este in continuare in spital. Spitalizarea costa 3300 CAD pe zi plus tratamentul si analizele. Asigurarea de sanatate din Romania acopera 10.000 Euro, deci doar cateva zile de spitalizare. Medicii au vazut cat de grava este situatia si au spus ca nu trimit deocamdata nici o factura. Problema din acest moment este ca Eugen si ai lui vor sa-l trimita pe tatal Ioanei in Romania. Pentru aceasta e nevoie sa fie transportat cu un serviciu de ambulanta aeriana, iar transportul costa 80.000 CAD. Aici fac un apel sa ii ajutam. Sa dam macar 10\$ fiecare, cu ajutorul a 8000 de oameni se rezolva situatia. Vor fi prieteni care or sa dea mai mult. 10\$ nu sunt putini, ci conteaza. Daca vreti sa ii ajutati sunati la tel 514-334-5139 (Ioana Margineanu Hutanu) sau trimiteti un cec in contul 03221-5142427 deschis la Banque Royale (RBC)

Va multumim.

Memorialul durerii

Seria completa în format DVD-Video (film, 10 discuri) poate fi comandată la: 514-944-1418

**Noul consiliu parohial al
Bisericii „Buna Vestire”
ales la data de 6 aprilie 2008**

Președinte	Alex. C Popescu
Vice-Președinte	Spiridon Paligora
Secretar	Ștefan Bălan
Casier	George Lotreanu
Epitrop I	Emilian Ghem
Epitrop II	Vasile Tisescu
Controlor I	Dragoș Georgescu
Controlor II	Constantin Vintila
Membru	Victor Roșca
Membru	Viorel Dumitra
Membru	Violeta Auran
Membru	Adriana Bata
Membru	Nicolae Pleșca
Membru	Anne Navin
Membru	Mircea Oala

**„Veniti de luati lumina!
Lumina Lui Hristos,
lumineaza tuturor!”**

urmare din pag. 1

Mangaieria Invierii va alina toate sufletele, va aduce comunitatea la prezent si prin aceasta comuniune dumnezeiasca, vom sta la sfanta masa liturgica, impreuna cu toti cei dragi. In aceasta consta taina Invierii!

Ziua Invierii este ziua iubirii, a iertarii, a nadejdei deoarece Invierea Domnului este invierea noastra, a tuturor. Cantarea spune: „Ziua Invierii si sa ne luminam cu praznuirea si unul pe altul sa ne imbratisam. Si sa zicem fratilor si celor ce ne urasc pe noi, sa iertam toate pentru Inviere si asa sa strigam: Hristos a inviat din morti, cu moartea pe moarte calcand si celor din morminte viata daruindu-le”

Dorim ca lumina Invierii Sale, sa se reverse in vietile noastre, sa aduca bucurie in casele si familiile noastre, sa ne intareasca pe toti in credinta, nadejde si iubire sfinta. Cu aceste ganduri, Pr. Liviu Alexandrescu, impreuna cu Consiliul Parohial si Comitetul Doamnelor, va imbratiseaza crestinele si va intampina la Praznicul Invierii, cu salutarea pascala: „Hristos a Inviat!” si „Sarbatori fericite”.

Mărturisire de credință

Victor Roșca

Țin să vă mulțumesc tuturor fiindcă v-ați rupt din timpul atât de prețios pentru a fi prezenți la această festivitate.

Mai vreau să mulțumesc în mod special doamnei Doina Hanganu, lui Marius Neaga, doamnei Mădălina Stângă și doamnei Simona Pronean, primii doi de la redacția revistei Candela de Montreal, care m-au ajutat la pregătirea manuscrisului pentru editare.

Un gând cald de recunoștință către soția mea Elena, care mi-a creat de-a lungul câtorva ani liniștea și confortul necesare pentru a putea scrie.

Această carte a fost scrisă în bună parte în vacanțele petrecute în casa din Florida a prietenilor noștri, familia Pârlea, azi decedați, și a urmașilor lor, Lidia și dr. Dan Cernica, cărora le port un profund respect.

După ce manuscrisul a zăcut un an la editura Humanitas unde am lăsat-o în anul 2006, într-o zi la începutul lunii august 2007 am primit o scrisoare din partea Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului în România, unde manuscrisul ajunsese între timp, prin care mi se propunea publicarea lui prin grija acestuia și a Fundației Aspera, cu sediul la Brașov și Boston, care-și anunțase intenția mai dinainte. Am acceptat propunerea cu multă bucurie. Inițiativa s-a concretizat apoi la Editura Curtea Veche, la 18 decembrie 2007, prin semnarea unui contract de editare.

Premiteți-mi să prezint motivele pentru care am scris această carte.

Mai întâi a fost dorința de a face cunoscut cum a apărut fermentul revoltei anticomuniste din Țara Făgărașului, ferment care pe parcursul unui deceniu s-a transformat într-o amplă mișcare de rezistență în care s-au implicat mii de oameni.

A fost apoi datoria pe care am avut-o față de colegii mei de liceu, eroi și martiri, care și-au petrecut anii adolescenței în închisoarea politică sau și-au dat viața pentru o țară liberă, pe care n-au mai avut șansa să o cunoască. Nouă dintre cei 21 de elevi ai Liceului Radu Negru implicați în acțiunea descrisă în carte au constituit apoi nucleul grupului de partizani din zona Făgărașului. Dintre aceștia șapte și-au dat viața; patru au fost uciși în lupta cu Securitatea, iar alți patru au fost capturați, din care trei au fost condamnați la moarte și executați.

A mai fost infernul prin care circa două sute de muncitori, tehnicieni și ingineri de la fabricile din Brașov (atunci Orașul Stalin) l-au trăit în Moara drăcescă a călăilor din

Sigutanța regiunii Brașov. Mai târziu, unii dintre ei au fost uciși în torturile reeducărilor de la Închisoarea Gherla.

Și un ultim imbold mi l-au dat chinurile pricinuite de foamea planificată din

adevăr a politicii românești din ultimii doi ani și jumătate, și curajul acelor conducători care au făcut posibilă conjunctura datorită căreia o carte ca Moara lui Kalusek a fost publicată prin grija unei instituții de stat.

Cuvântările rostite cu ocazia lansării le putem considera ca un omagiu adus celor care în anii 1946 - 1956 au îndrăznit să se împotrivescă instaurării regimului comunist, atunci când majoritatea populației înfricoșată căuta să i se acomodeze, să i se supună.

Istoria va trebui să consemneze suferința la care au fost supuși acești adversari ai regimului comunist, suferință care de-a lungul anilor a fost spaima românilor și principalul argument utilizat de partidul comunist pentru a-i supune și a-i reduce la

tăcere.

Am crezut întotdeauna că va veni o zi când suferința acestor martiri va fi omagiată. Astăzi este una din aceste zile pe care le-am așteptat de 60 de ani.

Vă mulțumesc!

(Cuvântarea rostită cu ocazia lansării volumului de memorii Moara lui Kalusek, la Montreal)

Lansarea cărții Moara lui Kalusek
Victor Roșca și Anamaria Vasadi

Închisoarea Regională Brașov, foame la care în vremea aceea au fost supuși toți deținuții din închisorile politice al anilor 1948-1950.

Inspirată din cazurile enumerate mai sus, cartea, odată începută, a țâșnit din mine fără efort de la prima până la ultima pagină. Și cred că aceleași motive au trezit interesul celor două instituții care s-au îngrijit de publicarea ei.

Am mai simțit imboldul să scriu pentru că:

- am fost una din victimile a două din cele 3 mari valuri de arestări desfășurate pe întinderea întregii țări; arestat și apoi condamnat în 1948, când încriminarea era obținută prin tortură, și în 1959, când acuzațiile erau stoarse prin terorizarea celor mai apropiați prieteni.

- am fost unul dintre scalvii trimiși la muncă forțată în Balta Brăilei, care au îndiguit-o și i-au lucrat pământul însușit astăzi de potențaii vremii.

- am făcut parte dintre asupriții regimului comunist, lipsiți de cele mai elementare drepturi.

- am fost cel căruia în 1983, în timp ce lucram pe unul din șantierele de construcții, în lipsa mea, Primul Secretar al Municipiului Brașov mi-a confiscat casa proprietate personală, mobilată, și a închiriat-o, cu contract emis de Sfatul Popular al orașului Brașov, unui tovarăș membru de partid (finul unui căpitan de Securitate).

- am fost unul dintre cei care am pierdut toată munca de o viață fiindcă am luat calea exilului.

Astăzi, când umanitatea încercă să se curețe de poluții în toate domeniile, clasei conducătoare i se impune să se pună în armonie cu epoca. Astăzi, faima unui conducător se apreciază după sentimentele ce le are față de toți cetățenii țării. De altfel aș dori să menționez evoluția de deschidere spre

Lansarea cărții Moara lui Kalusek
La standul de prezentare vă
întâmpină
Violeta Auran cu Sami și Alexa

O duminica emotinanta împreuna cu tinerii de odinioara...

Anamaria Emilia Vasadi

Duminica, 13 aprilie 2008, a fost o zi deosebita.

Si asta nu doar din cauza primaverii ce incepea sa ne zâmbeasca însorit printre ultimii fulgi de nea... Nu, deloc! De data aceasta factorul uman a fost cel care a ridicat temperatura!

Un atât de numeros public nu am mai vazut demult trecând pragul Salii Parohiale de pe lângă Biserica « Buna Vestire » din Montreal. « Veneau românii toti ca unul », ceea ce a umplut de bucurie inimile organizatorilor. De ar fi de cât de multe ori un public atât de participativ si numeros!

Motivul acestei zile speciale de duminica a fost lansarea si la Montreal a unei aparitii editoriale, unice în felul ei, în peisajul publicistic român-montrealez : volumul de memorii MOARA LUI KALUSEK, autor fiind dl. Victor Rosca.

Cartea prezinta fermentul revoltei din Tara Fagarasului, care pe parcursul unui deceniu s-a transformat într-o ampla miscare de rezistenta ce a implicat sute de oameni. Este povestea tragica si înaltatoare a unui grup de tineri elevi de liceu care au crezut ca vor putea stopa instaurarea regimului comunist în România.

La nouasprezece ani de la caderea comunismului în România, recuperarea memoriei acelor vremuri de suferinta e înca o datorie de onoare, o tema fierbinte. Iar cei mai tineri trebuie sa afle si sa învete din durerea acelor timpuri.

Dupa instaurarea regimului comunist, în România s-au constituit numeroase grupuri de partizani anticomunisti. Aceste grupuri erau compuse din oameni simpli, din cei care

nu erau de acord cu noul regim. La acestia se adaugau fostii ofiteri dati afara din armata si persoane care au activat politic înainte de razboi.. Grupurile s-au retras în zona montana si au rezistat pâna în 1962 cu speranta ca va izbucni un nou razboi între S.U.A si U.R.S.S. Autoritatile au actionat violent, desfasurând forte impresionante pentru prinderea partizanilor. Dintr-o dare de seama a Directiei Generale a Securitatii Statului pe perioada 1950/1951 aflam ca erau identificate un numar de 39 de bande, dintre care 24 depistate si 15 aflate sub urmarire (Magazin Istoric, nr. 12/1996) Si asta ca sa ne facem o mica idee de amploarea miscarii de rezistenta anticomunista...

Multi dintre acestia au murit în confruntarile cu autoritatile, unii prinsi si executati fara proces, altii condamnati la moarte si executati, foarte putini fiind cei care au scapat cu condamnari reduse si care au reusit sa supravietuiasca detentiei.

Au fost arestati mii de sustinatori ai grupurilor, cei care îi ajutau cu alimente, haine si informatii. Si mai multi au fost arestati doar din dorinta de a crea o atmosfera de teroare. Au avut loc sute de procese unde s-au pronuntat sentinte variind de la câtiva ani de închisoare pâna la condamnari la moarte urmate de executii.

Incredibil pentru cei mai tineri de azi cum tinerii de atunci, cuprinsi de un teribil entuziasm stimulator pentru eliberarea patriei, au înteles sa-si riste viata pentru acest ideal. Jertfa suprema pentru tara înrobota este un gest de înnobilarie pentru nenumarati tineri, care au înfruntat un inamic superior atât numeric, cât si prin pregatirea tactica si armament. Abia azi, din marturia scrisa a supravietuitorilor, putem realiza dimensiunea generalizata a acestei forme disperate de lupta, ca o ultima solutie. Astfel în nordul Muntilor Fagarasului actionau oamenii legendarului Gavrilă-Ogoranu, pe versantul sudic cei sub comanda colonelului Gheorghe Arsenescu si a fratilor Arnautoiu. Maiorul Nicolae Dabija își avea comandamentul în Muntii Apuseni, iar M-tii Banatului au actionat mai multe grupuri, din care cel al colonelului Ion Uta si al inginerului Vernichescu, precum si grupurile lui Gh. Ionescu si grupul Spiru Blănaru. În Dobrogea, rezistenta armata a fost condusa de fratii Fudulea, carora li s-au adaugat Gogu Puiu si N. Ciulacu. În M-tii Sucevei a fost grupul condus de Gavrilă Vatamaniuc si capitanul Musat. Multi dintre cei enumerati – si câti altii ar mai fi poate de adaugat acestei liste selective! – nu au ezitat sa-si dea viata pentru libertatea tarii.

Dupa asa-numita « revolutie » din 1989, din numarul mare de teme ocolite în timpul regimului comunist, fenomenul rezistentei anticomuniste a atras atentia istoricilor si se poate afirma ca procesul de reconstituire a acestei perioade importante din istoria României se desfasoara pe patru mari directii:

- identificarea si publicarea de documente din arhivele fostului aparat represiv;
- publicarea de lucrari cu caracter memorialistic ale fostilor luptatori din rezistenta;
- recuperarea cu ajutorul metodelor specifice istoriei orale a unui numar cât mai mare de marturii de la fostii membri ai grupurilor de partizani, precum si de la sutinatori sau martori directi ai evenimentelor;
- publicarea de lucrari cu caracter stiintific care sa prezinte fenomenul rezistentei, ori reconstituirea evolutiei numeroaselor grupuri de partizani anticomunisti.

La aceasta ora, rezistenta armata anticomunista dispune de o literatura destul de bogata. Marturiile scrise avându-i ca autori pe Ion Gavrilă-Ogoranu pentru regiunea Fagaras, pe Filon Verca pentru Banat, pe Mija pentru Medias si Petre Baicu pentru M-tii Brasovului.

Aceasta pleiadă de oameni deosebiti se adauga acum si dl. Rosca, pe care îl vedem cu totii acum într-o alta lumina... Dânsul a facut parte din grupul acelor fantastici elevi de liceu, studenti si muncitori, toti tineri si cu

DI Spiridon Paligora,
prezentatorul cu har
al festivității

sperante de viitor, care au pus idealul de libertate al tarii mai presus de planurile lor de viata. Si tocmai pentru curajul si daruirea lor au fost ocrotiti timp de 8 ani de catre cetatenii Tarii Fagarasului, dupa cum marturiseste autorul. « Moara lui Kalusek » lamureste tocmai perioada de dinaintea evenimentelor evocate de Gavrilă-Ogoranu în memoriile sale.

continuare în pag. 6

O duminica emotinanta

urmare din pag. 5

Toate aceste momente dureroase ale trecutului ce ne apartine tuturor au fost evocate printr-o sensibila prezentare a cartii de catre d-na prof. Bumbăcescu-Doina. Dânsa a tinut nu doar sa treaca în revista momentele subiectului sau valaorea literara a volumului, ci s-a aplecat cu piosenie asupra acelor caractere dârze si înflacarate ale tinerilor « fara tinerete », reînviati în paginile acetui volum.

Apreciata scriitoare Felicia Mihali a dat citire unei elogioase analize a volumului în discutie, gânduri asternute pe hârtie de catre cunoscutul critic literar Mircea Gheorghie

Poetul George Filip a salutat cu umoru-i obisnuit « nasterea unui tânar scriitor » .A vorbit cu caldura despre autor, despre carte si a evocat si exeprientea neplacuta pe care el însusi a avut-o cu autoritatile vremii.

În final, cu glasul tremurând de emotia aducerii aminte si a evenimentului lansarii cartii sale, dl. Rosca a tinut sa multumeasca tuturor celor care au contribuit ca acest volum de memorii sa ajunga la noi, cititorii.

Ceea ce mi s-a parut extraordinar a fost fiorul ce ne-a umit pe toti în acele momente. Tulburatoare a fost interventia d-lui Constantin Nedeia, care evocând evenimentele trecutului a lacrimat, iar emotia din galsul sau, sunt convinsa, a patruns sufletele asistentei.

Pret ce câteva zeci de minute, toti cei prezenti în sala au vibrat într-un gând de omagiu adus celor care în urma cu 60 de ani si-au pus vietile jertfa pe altarul tarii.

Succesul volumului este de necontestat. O dovedeste si « coada » pentru a primi un autograf, atât înainte de începerea activitatii, cât si la final. Volumele aduse spre distribuire publicului s-au dovedit insuficiente.

Semn bun ca lumea –vârstnici si mai tineri - n-a uitat acele vremuri, acele sacrificii, semn ca mereu va trebui sa fim atenti sa nu se mai repete pacatele trecutului.

A fost cu adevarat o sarbatoare duminica, o sarbatoare de suflet si de pioasa aducere aminte.

Oare câti dintre noi, tinerii de azi, am fi capabili sa luptam pentru un ideal, pentru apararea unor principii, punând în prima linie propria viata, fara a pregeta?

Sa speram ca niciodata istoria nu va mai cere românilor sacrificiul suprem, ca niciodata nu se mai repeta o astfel de situatie!

Cinstire, multumire si vesnica aducere aminte tinerilor exemplari de odinioara! Si tuturor care si-au dat viata pentru tara!

Multumim si domnului Rosca pentru ca ne-a facut sa retrim acea perioada. Si asteptam cu nerabdare urmatorul volum care sa întregiasca imaginea acelei perioade teribile din istoria noastra, istorie la « facerea » careia dânsul a participat cu trup si suflet.

A fost ca un zambet

George Filip

Felicia Mihali și George Filip

Astern aceste cuvinte pentru cei care au fost prezenti - si mai ales pentru cei care n-au fost prezenti la lansarea cartii MOARA LUI KALUSEK, eveniment de mare anvergura, petrecut Duminica, 13 aprilie, la Casa parohială „pr. Petre Popescu” a Bisericii Buna Vestire.

Sala nu a fost arhiplina, doar foarte plina - DA! Nu-mi imaginam ca dl. Avocat Paligora stie sa ne cheme într-un proces de constiinta irevocabil, apropo de un inculpat care raspundea la numele de: scriitorul Victor Rosca.

Acuzatul s-a facut vinovat de publicarea unei carti ultracomemorativе despre atrocitatile comuniste consumate la varsta adolescentismului impricinatului autor, scriitor. Nu-mi trece prin creier sa repet fragmente din doctii in materie care au vorbit despre cartea MOARA LUI KALUSEK, de fapt moara de discernamant a unui scriitor tomnatic, pe care nimeni nu-l intuia sau intrevedea. Intalnirea cu scriitorul a fost CA UN ZAMBET, un zambet pe care ascultatorii il nasteau, un zambet care se ducea pana la microfon, un zambet care-i storcea lui Victor Rosca lacrimi invizibile.

Ar fi fost pacat ca autorul, martorul unor atrocitati comuniste, sa nu ne fi daruit aceste sfinte pagini de letopiset.

Dar ce mai conteaza florile, cuvintele laudative sau lipsa de la intrunire a unor presupusi scriitori sovaielnici din Montreal ?

Important este ca oamenii, romanii de bun crez, s-au adunat sa aplaude aceasta mare reusita: lansarea unui nou scriitor pe dimensiunea noastra de românism. Intalnirea s-a prelungit cu autografe si cu cateva bardace de vin bun pana mai spre tarziu.

Doamna Elena Rosca si-a schimbat cu acest prilej statutul: a declarat public cum ca nu mai este sotia inginerului, ci a SCRIITORULUI Victor Rosca. Pun gaj marturia mea ca are dreptate.

Intalnirea, mai metaforic exprimandu-ma, a fost ca un zambet. Zambet pe care scriitorul Victor Rosca vi-l prilejuieste si Dvs., dupa ce intrati in posesia cartii.

Ar mai fi de zis:
LECTURA PLACUTA si pe curand...

Victor Roșca – Moara lui Kalusek

Doina Hanganu – Bumbăcescu

Doina Hanganu-Bumbăcescu

Se implinesc 18 ani de la căderea regimului Ceaușescu și tot atâția ani de când au început să apară mărturii despre caracterul criminal al comunismului. Cei mai tineri, născuți prin anii '60, au cunoscut privațiunile, absurditatea, ticăloșia, incompetența regimului comunist, dar nu știu mai nimic despre grozăvia închisorilor românești din „obsedantul deceniu”, cum a numit Marin Preda perioada 1948 – 1958. România se bucură de tristul renume de a fi avut cele mai grozave închisori care împânziseră țara. AIUD, GHERLA, PITEȘTI, TÎRȘOR, SIGHET sunt numai câteva din numele acelor locuri de infern unde au suferit chinuri fizice și morale și unde au murit reprezentanții cei mai de seamă ai culturii neamului nostru.

Numeroase sunt titlurile din bogata literatură autobiografică apărute după 1990: Jurnalul fericirii de Nicolae Steinhardt, Închisoarea noastră cea de toate zilele de Ion Ioanid, Patimile după Pitești de Paul Goma, Fenomenul Pitești de Virgil Ierunca, Intrarea în tunel de Radu Ciuceanu, sau formidabilul serial Memorialul durerii realizat de Lucia Hossu – Longhin pentru televiziunea română, ca să nu amintim decât pe cele mai cunoscute. Aceștia li se alătură acum volumul domnului Victor Roșca, volum purtând titlul Moara lui Kalusek.

Pentru înțelegerea anilor de început ai regimului comunist, această carte aduce un imens profit. Scriitorul face parte din acea generație cu adevărat de sacrificiu, care la sfârșitul războiului se afla în preajma vârstei majoratului.

continuare în pag. 7

Victor Roșca – Moara lui Kaluse

urmare din pag. 6

Cred că pentru cititorii mai tineri, o foarte mare importanță pentru înțelegerea epocii, o constituie capitolele de la început în care autorul prezintă situația din țară, când comunismul s-a impus cu forța prin evenimente și măsuri radicale dictate de Moscova și aplicate la noi rapid: alegerile din 1946 și măsluirea lor, naționalizarea, lichidarea partidelor istorice și apoi arestarea conducătorilor lor, interzicerea bisericii greco-catolice și arestarea slujitorilor ei, dar și a numeroși preoți ortodoksi, înființarea organizațiilor de elevi și studenți UAER și UNSR, sărăcirea premeditată a țărănimii prin introducerea cotelor obligatorii care îi lăsau pe oameni muritori de foame, dacă nu înfundau pușcăriile când nu-și puteau plăti datoriile. Adăugăm aici că, aceste cote și multe alte bogății au luat drumul Uniunii Sovietice ca datorii de război.

În „obsedantul deceniu” puține erau acele familii de români care să nu fi avut măcar un membru în vreuna din închisorile unde teroarea s-a impus rațional, cu metodă și cinism, pas cu pas, mergând până la torturi greu de imaginat, când ființa umană era împinsă până la cel mai de jos stadiu de decădere – cazul bravului general Mociulski unde, la Jilava era folosit la golirea tinetelor – după cum relatează Victor Roșca.

Obiectivele criminale ale tacticii și strategiei staliniste aplicate cu obediență și osârdie la noi, au fost distrugerea vechiului regim și introducerea prin violență a noului mecanism statal făurit la Moscova, dar și distrugerea fizică și psihică a elitelor politice, culturale și economice. Autorul scoate în evidență suferințele prin care au trecut el și camarazii lui, dar relatându-le, ajută pe cititori – mai ales pe cei tineri – să înțeleagă tot ce s-a petrecut în perioada respectivă.

Despre suferințele cumplite din închisorile noastre nu se știa nimic în Occident. Îmi amintesc de un scriitor român care, prin anii '57, '58 făcând o călătorie la Paris a relatat unui confrate francez câteva din grozăviile acestor închisori. Francezul a fost uluit, iar replica sa, fără comentarii: „Cum e posibil așa ceva? De ce n-ați reclamat?”.

În toți acești ani, românii au așteptat cu speranțe veșnic alimentate de Europa liberă și de Radio – Londra vestea ajutorului – mai cu seamă american – care să vină și să ne elibereze. Dar pe vremea aceea nu se știa că fuseserăm trădați și vânduți la Yalta de Churchill și Roosevelt între două pahare de vodcă ciocnite cu Stalin. Aceasta, după ce participarea noastră în campania din Vest – unde am avut 14 divizii în timp ce francezii numai 9 – a scurtat războiul cu șase luni - și totuși România a fost considerată țară învinsă, oferită pe tavă rușilor.

Autorul cărții pe care o lasăm astăzi, analizează și relatează în amănunțime

metodele diabolice folosite în închisori. Multe pagini și capitole au valoare de document și ajută la înțelegerea adevăratelor dimensiuni ale dramelor trăite de românii din închisoare dar și a familiilor rămase în afară. Astfel de pagini sunt acelea care vorbesc despre racolarea securiștilor și a paznicilor din închisori. Aceștia erau aleși dintre marginalizații societății, din medii defavorizate, dintre minorități, din lumea interlopă, indivizi fără căpătăi care au avut astfel prilejul să se ridice absolvind cursuri formale după care deveneau cineva. Erau buni pentru aceste slujbe cei care nu aveau o meserie, o școală terminată sau chiar nici nu știau să scrie. Însă devotamentul față de dictatura proletariatului și față de comunism le deschidea drumuri absolut nebănuite. Și pentru obținerea a tot felul de beneficii erau în stare de orice. În închisori anchetatori nu existau așa că principalele însușiri ale temnicierilor erau forța fizică și calitatea de bătaș.

Victor Roșca ne impresionează vorbind despre ținuta morală a acelor tineri imberbi, copii încă. Pentru a se autoeduca, neștiind cei așteptați, și pentru a-și forma trupul și sufletul, își impuseseră o viață cu principii spartane: mese frugale, viață lipsită de confort, exerciții fizice zilnice, spălat cu apă rece chiar și iarna, texte moral – filozofice atârinate pe pereți care, citite mereu, erau menite să le formeze conduita morală. Repetându-le zilnic, aceste inscripții culese din „Calea fericirii” deseori citată de Victor Roșca, au devenit pentru el și colegii cu care locuia, norme de viață. Iată un exemplu: „Orice citeșc lasă urme în memoria mea și cultura se acumulează zi de zi.” Ne pot surprinde lecturile acestor elevi de 18 ani când azi, majoritatea celor tineri nu citeșc mai nimic: Destinul omenirii de P.P. Negulescu, Vieți de oameni politici europeni de St. Zweig, Eschil, Sofocle, Euripide, Shakespeare. Mă întorc din nou la generația actuală ai căror tineri se mulțumesc cu informațiile primite prin Internet, nu mai pun mâna pe o carte, dar cunosc foarte bine ce este Hip-Hop, Rock și Rap, iar pereții camerelor lor sunt plini de postere cu interpretii acestor muzici la modă. Un elev

dintr-o clasă terminală din București, când a fost întrebat de profesoara lui dacă știe cine a fost Vasile Pârvan, a răspuns senin: „Da, sigur, e o stradă.”

Departe de mine intenția de a generaliza și a pune o etichetă definitivă pe toată generația de azi. Dar mă gândesc la Radu Ciuceanu, care la 18 ani a fost mâna dreaptă a renumitului general Carlaonț în organizarea celebrei Rezistențe din munți, la Victor Roșca arestat cu două zile înaintea examenului de bacalaureat și bătut cu înverșunare fără să se poată scoate de la el numele vreunui coleg sau prieten implicați în lupta împotriva comunismului, și la atâția alții torturați sau executați după ce fuseseră partizani, bătându-se pentru libertate.

Bătaia pe fus, Tineta, Frigul, Tragedia foamei sunt numai câteva din titlurile care strâng în ele toată suferința îndurată și relatată în volumul pe care îl recomand cu căldură. Nu este numai viața autorului, este o pagină tragică și rușinoasă din istoria neamului nostru. Relatările au deseori intercalate gânduri, meditații care întregesc profilul scriitorului: „Libertatea și foamea nu pot fi înțelese de cei care nu le-au simțit.”; „Libertatea este un drept, nu o favoare.”; „Tineretea este pământul în care prinde rădăcini orice sămânță.”

E bine că Victor Roșca dă numele torționarilor care i-au chinat prin închisori. Trebuie să-i cunoască oamenii și, dacă între timp au murit, să afle urmașii lor și urmașii urmașilor lor pe cine au avut în neam și cât rău au făcut aceștia românilor.

O idee lăudabilă a avut Victor Roșca publicând la sfârșitul cărții sale pozele acelor luptători curajoși care au înfruntat cea mai teribilă iasmă a secolului. Acești copii au fost adevărați eroi și pentru că îi putem cunoaște, îi mulțumim lui Victor Roșca, tânărul de atunci care azi a vorbit în numele lor.

Caldele mele felicitări!

(prezentare făcută în 13 aprilie 2008 cu prilejul lansării volumului Moara lui Kalusek – începutul represiunii comuniste de Victor Roșca)

Lansarea cărții Moara lui Kalusek
Vedere din sală

Din activitatile Scolii Duminicale a Bisericii "Buna Vestire"

Trecut, prezent, viitor

Copii la Sfânta Liturghie de Hramul Bisericii

Fiecare poarta in el o primavara din al carei zâmbet ce imprastie ghiociei am impletit un martisor, simbol al fericirii si eternitatii.

In prag de primavara mult asteptata in Canada, copiii parohiei noastre ne-au impletit un încântator martisor, o serbare minunata prezentata cu ocazia Hramului Bisericii Buna Vestire.

In aceasta zi frumoasa in care si soarele si-a aratat stralucirea pentru a ne lumina sufletele, biserica a fost neincapatoare, plina de credinciosi veniti din toate colturile Montrealului. Elevii Scolii Duminicale, imbracati in costume populare românesti, au cântat alaturi de corul Bisericii si ne-au încântat cu glasurile lor tineresti.

A urmat apoi serbarea de la Sala parohiala „pr. Petre Popescu”, unde acesti mici ingerasi au dat o prestatie de zile mari.

Binecuvântarea

Prezentarea programului

Din activitatile Scolii Duminicale a Bisericii "Buna Vestire"

Poeziile și cântece, Clasa de 3-5 ani

În fața unui decor minunat, special creat pentru acest eveniment, copiii au interpretat cântece de primăvară și au dansat frumoasele dansuri românești Alunelul și Brăsoveanca. Îmbrăcați în costume deosebite, au prezentat și o scenetă având ca temă venirea primăverii.

Pentru o bună bucată de timp am uitat cu toții grijile zilnice și ne-am simțit ca fiind într-un mic colț de România, am admirat și am aplaudat acești îngerași care prin efortul și daruirea lor ne-au reamintit originea și frumoasele noastre obiceiuri românești.

Nu se putea să nu observi în colțul drept al sălii, lângă scenă, Expoziția de icoane pe sticlă pictate de elevii clasei 9-17 ani. Copiii au adunat aici munca lor de câteva luni și am putut admira frumusețea și naturalitatea cu care ei imaginează și transpun pe sticlă aceste simboluri ortodoxe. Felicitări micilor pictori și celor care i-au îndrumat și fie ca aceste icoane sfințite în Biserică, cu o săptămână înainte, să îi calauzească pe drumul lung al vieții și să le reamintească credința noastră ortodoxă.

Acompaniament muzical

Sceneta de Primăvară

Din activitatile Scolii Duminicale a Bisericii "Buna Vestire"

Nu putem sa nu amintim aici cum la sfârșitul petrecerii, preotii bisericii impreuna cu toti cei prezenti in sala, au dat glas acelu minunat cântec religios care ne emotioneaza pâna la lacrimi:

Cu noi este Dumnezeu,

Intelegeti neamuri si va plecati

Caci cu noi este Dumnezeu

Daca am intelege in adâncul sufletului aceste minunate cuvinte, daca ne-am ruga mai mult si daca am iubi mai mult ... viata noastra s-ar schimba.

Multumim tuturor celor care prin efortul lor au facut posibila aceasta zi minunata, plina de emotii si surprize. Multumim in mod deosebit lui Stefan Bata si Constantin Vintila pentru asistenta tehnica si Daciei Popescu pentru conceptia artistica a decorului. Asteptam in continuare toti copiii la Scoala de biserica, duminca intre orele 11-12.

Text redactat de Dana Folea in colaborare cu cadrele didactice ale Scolii Duminicale, Biserica Buna Vestire, Montreal : Preoteasa Claudia Alexandrescu, Irina Alexandrescu, Adriana Bata, Claudia Boldea, Marie-Christine Florea, Dana Folea, Preoteasa Elisabeta Manea, Anne Navin, Alexandra Pac-Urar, Anca Pacurar, Corinne Salmis, Luciana Savulescu, Cristina Turgui, Stefaniana Turlea, Rodica Turlea, Anica Vidal.

Indrumarea religioasa: Preotul Paroh Liviu Alexandrescu, Preotul Adrian Manea, Preotul Ioan Cotrigasanu si Parintele Diacon Vasile Trif.

Fotografiile:

l.mozes@videotron.ca

Dansul "Brașoveanca"

Sceneta de Primavara

Poezii de Paști

George Filip Ruga de Paști

Doamne...doamne din tarie
cuvios ma-nchin la Tine
sa imi tii faclia vie
peste vremea care vine.

pe pamant avem de toate,
bucurii, nevoi, furtuna,
dar le-mparte cum socoate
un duh rau cu-o stea nebuna.

unora le da argintii
ca-s incinsi cu braie rosii
si-altora ne-aluga sfintii
de se-ntorc in gropi - stramosii.

painea creste alba, mare
ca pamantul are paine,
dar nu stim in lanturi - care
dintre noi s-o duce maine.

vino Tu ca esti puternic
si-mplineste o minune :
langa duhul tau cucernic
sa ne-ndemni la rugaciunea.

din senin si aleluia
spala racilele - foste
jos, in lumea nimanuia :
ceresc Tata, bogdaproste.

bogdaproste, din genune
se scoboara Duh curat,
prosterneaza-te romane :
azi HRISTOS A INVIAT !

pr. Diacon Vasile Trif Vindecare

Lumea cu spinarea tocita
de-atatea poveri
asteapta-n pridvorul luminii
pe Cel far-de-nceput
Fiul o cuprinde-n brate
si de durere
palmele i se desfac in piroane
pana la marginile pamantului,
ochi albastru tumefiat
ce se umple de sange nevinovat
pana-n strafund
crucile talharilor,
doua striatii adanci si reci
ca lama unui cutit
pe cornee
cea de-a dreapta
a inceput sa se vindece
abia in a treia zi
ochiul s-a limpezit
lumina
a tasnit prin iris
si s-a intiparit
pe retina

Inviere

Coroana de spini
brazdeaza adanc
fruntea-ncercata
a Luminii
seva sangerie
se-mpreuneaza-n durere
cu miile de cioate necrozate
abia in a treia zi
nodurile
din lemnul negru si rece
au plesnit
in mii de muguri
peste pamantul
desfacut acum
in mirosul rozelor
pe cruce
au mai ramas doar
piroanele
semne din itinerariul
Luminii
ridicate
din pantecul rece
al pamantului

Liviu-Florian Jianu Pe Tine Te-au uitat?

Învățătorule, pe Tine te-au uitat?
Așa nevinovat, așa curat,
Înapoindu-I Tatălui puterea toată,
Ca o ispită, pururi lepădată?
Sărmană cruce, ce ne mai spui azi?
Învață, suflețe al meu, căzând
Numele Domnului în minte să îl lauzi,
Atât cât între tâmple-ți mai încape-un gând!
Și din Golgota noastră de păcat
Să-Ți mulțumim că Fiul răstignit
A suferit cât nici-un vinovat
În veci nu va avea de suferit!
Până când Domnu-ți va culege somnul,
Slăvește, suflețe al meu, pe Domnul...

Mariana Muntean Hristos a Inviat

Hristos a inviat din morti!
Ce mare e minunea.
Veniti cu toti sa-L laudam
Sa spunem rugaciunea.

Cu mir, cu smirna si tamiie
La cruce sa cadem
Si sângele ce-a curs din trupu-I
Cu lacrimi sa-l spalam.

Sa ne rugam cu sânguinta
La El si Tatal Sfânt
Sa stinga orice suferinta
Ce este pe pamânt.

Veniti cu totii la mormântu-I
Unde a fost lasat,
Cu oua rosii, condeiate
Caci azi A INVIAT.

Voichița Marca-Vădan Înviere

Mai văd cum dimineața ne colora fereastra
cu roz și cu albastru, cu purpură și-argint
când ne trezeam cu toții în faptul dimineții,
să mergem la-Înviere, de Paștele cel Sfânt.

Și drumul, fără capăt mi se părea în noapte.
Biserița neagră învăluită-n ceață
avea de-odată suflet, când se umplea de
oameni
și de copii sfielnici, așa de dimineață.

Mi se părea că nu e alt loc să mă mai cheme
era așa de bine, eram între părinți.
O oază de iubire, cu bunii mei alături
cu frații, și cu verii, de-o-dată mai cumiști.

Din brațele bunicii, păreau că-s mai aproape
toți sfinții din icoana pictată în altar;
pluteau, fluid, prin aer, meandre efemere,
mirosul de tămâie cu fumul dulce-amar.

Țineam și eu în mână, arzând, o lumânare,
sperând să-L văd aeeva, cu slavă înviind.
Mi se părea cupola fără sfârșit
de-'naltă cu mii de sfinte taine și legi
adăpostind.

Pelerinaj in trecut:
Parinte Petre Popescu,
HRISTOS A INVIAT!

Despre schingiuirea cadavrelor

Dr. Paul Dancescu

La 213 ani de la executarea rasculatilor Horia Closca si Crisan

Razbunarea neindeplinita asupra adversarilor, transformata în schingiuirea după moarte, a cadavrelor este o practica veche, având probabil la origine un substrat magic.

Descrierea unora dintre cele mai vechi dovezi de schingiuire a unui cadavru am gasit-o în memoriile filozofului francez Michel de Montaigne (1533-1592), în capitolul despre calatoria lui la Roma, deci în cetatea Sfântului Petru. Se relateaza executarea unor condamnati la moarte. Domnul de Montaigne a luat el însusi parte la « spectacol » precum scrie secretarul sau, când un criminal negricios este executat prin spânzurare. După ce a fost sugrumat, cadavrul a fost taiat în patru sferturi. Cruzimea a fost asadar abia după moarte. Dl. de Montaigne remarca însa, ca poporul adunat s'a speriat foarte tare de cruzimea exercitata asupra cadavrelor; caci poporul care nu reactionase în clipa spanzurarii, se jeluia la fiecare lovitura de topor data cadavrului. Intre timp ce mai multi calugari tineau predici. În aceiasi zi, dl de Montaigne ne povesteste ca a asistat la executarea altor doi criminali, care il ucisesera pe un nobil, seniorul Jacomo Buoncampagno, fiul papei. Condamnatii au fost chinuiti cu clestele, li se taie incheietura mainii, apoi chinuiti pe un esafod, mai întâi loviti cu un buzdugan mare de lemn, după care li s-a taiat gâtul. Oare în momentul decapitarii cei doi econdamnati mai traiau ?

Dorinta nesabuita de razbunare a omului nu are margini. Se pare ca la Roma, prin secolul VIII, chiar cadavrul unui papa a fost deshumat de catre adversarii sai, mutilat si aruncat in apele Tubrului.

În Franta evului-mediu, torturi ingrozitoare au ramas celebre. Maurice Druon descrie în cartea Regii blestamati, torturile unor condamnati din rândul nobilimii. Erau cei doi tineri care pe ascuns, s-au distrat copios cu tânara regina a Frantei si cu vara ei, în apartamentul din Turnul Nesle (situat pe locul unde este astazi L'institut de France, Academie franceza). Razbunarea regala a fost crunta. Cei doi amorezi batuti si emasculati, au fost plimbati cu testiculele atârinate la gât, într-o baie de sânge, într-o cusca, pe stazile Parisului. Probabil ca murisera între timp dar ca

fusesera legati intr-asa fel încât sa para ca se misca si sufera, spre a mari groaza si oroarea spectatorilor. Dar asta se petrecea în evul-mediu.

Dacă în acel ev îndepartat, astfel de practici se pot explica, este dificil însa de inteles cum în imperiul habsburgic au fost posibile astfel de reprimari scandaloase, cum au fost cele petrecute în Transilvania în secolului luminilor, pe vremea Mariei-Theresea, când la Viena se ascultau simfoniile lui Haydn. Probabil ca ideea si punerea în practica a cruzimii executantilor au fost rodul diabolic al gândului de razbunare venit din partea nobilimii ungare din Transilvania.

Schingiuirea cadavrului lui Crisan a ramas în istorie ca o pagina de rusine pentru oficialitatile germano-maghiare ale vremii. Crisan, ca si Horia si Closca, a fost incarcerat într-o celula din inchisoarea situata în poarta cetatii Alba-Iulia. Crisan s-a sinucis în celula, strângându-se cu nojitele, sireturile de la opinci. Drept dovada a dorintei fara margini

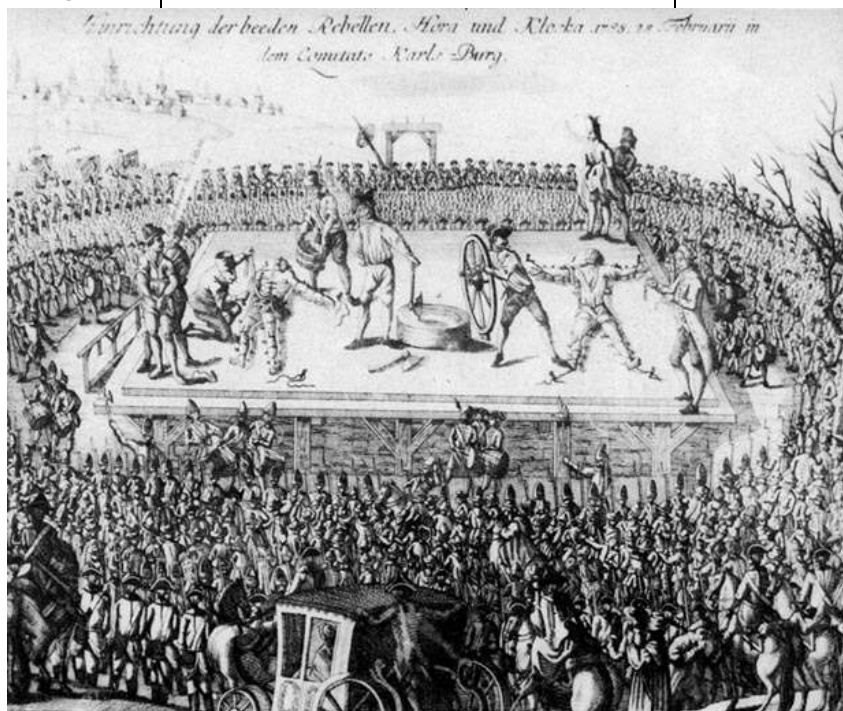
Montagne, la executarea rasculatilor, s-a organizat un întreg « spectacol », ca în evul mediu, menit sa inspaimante privitorii, printre care erau foarte multi tarani români adusi cu forta din fiecare sat, totalizând câteva mii, si care au fost obligati sa priveasca executia si schingiuirea cadavrelor celor trei rasculati.

Poate ca procedeele din Transilvania ne dau intelegerea executiei Mariei-Antoaneta, fiica Mariei Theresea, executie care a avut loc la numai câteva ani după tortura suferita de cei trei rasculati români. Executia lor a fost foarte bine cunoscuta în Franta prin rapoartele saptamânale trimise în capitalele europene de catre ambasadorii trimisi la Viena si care erau informati de trimisii în Transilvania. Executia Mariei-Antoaneta, chiar fara tortura fizica, n-a fost lipsita de brutalitati si de multe chinuri morale. Nu trebuie însa sa uitam ca executia ei a avut loc în Franta, tara oricum mai civilizata decât zona ungiureasca a imperiului german.

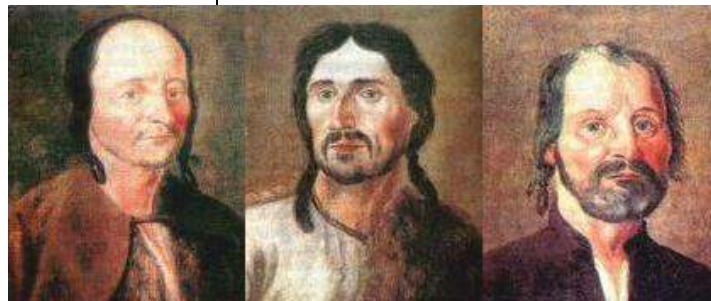
Despre executarea prin « tragerea pe roata » în secolul XVIII, secol al luminilor, am gasit o interesanta gravura de epoca, în publicatia lunara editata de Université de Montréal. În gravura se vede roata asezata orizontal si se intelege ca se învârte în jurul unui ax vertical. Condamnatul este rastignit în X si legat de roata. Se intelege ca în momentul în care roata se învârte si picioarele condamnatului ajung în dreptul calaului, o puternica lovitura de ciocan îi sfarma oasele. În gravura se remarca însa o totala indiferenta a spectatorilor, majoritatea militari. Probabil ca pictorul după tabloul caruia a fost executata gravura, nu a fost suficient de indemanatic ca sa redea groaza care trebuie sa fi fost totusi pe chipurile spectatorilor.

* * *

De ce oare se mai mira lumea de executiile tip Dracula prin tragere în teapa ? În cursul istoriei, Europa toata, de la un cap la altul, a fost o scoala minunata de tortura si schingiuire nu numai a oamenilor vii, dar si a cadavrelor.

de razbunare, cadavrul lui a fost totusi adus în public, pe podiumul de executie a celor vii, si a fost supus schingiuirii, adica asezat pe roata de tortura, unde oasele picioarelor si mâinilor i-au fost sfarâmâte cu ciocanul. Horia fusese adus putin mai înainte la locul de osândă. El era viu si a fost « tras pe roata », adica i s-au sfarâmâat oasele cu ciocanul în vaelele cumplite ale condamnatului. Dar la un moment dat Horia nu a mai reactionat prin gemete la lovituri. Intrase în coma rapida si murise. Totusi sfarâmarea oarelor sale a continuat asupra cadavrului sau. Si de asta data, ca si în cele povestite de filozoful francez Michel de

Câtă iubire

Mihaela Dordea

(fragment de roman)

Orice asemănare cu personaje sau întâmplări reale, este, mai mult sau mai puțin întâmplătoare (AUTOAREA)

partea întâi - capitolul unu

Soarele cobora alene în mare să se odihnească după o zi de plajă. Pe întinderea verziu-cenușie nu adia nici un fir de vânt. Jos, în unduire lascive, valurile mângâiau țărnul lăsând în urma lor o dantelă înspumată, cu miros de iod și sare. Nisipul încă fierbinte păstra o salbă de scoici și alge într-o imagine dezolantă de pierdere și resemnare.

De sus, Macrina privea copleșită de frumusețea de sub ea, magia schimbărilor de culoare ale apusului. Cerul se nuanța treptat în roșu și violet, învăluind soarele devenit portocaliu, în timp ce se pierdea în adâncuri. Marea se întunea și ea odată cu noaptea care se lăsa grea.

Sprînjinită de balustrada terasei de la etajul șapte, Macrina se înfioră la prima adiere. Se hotărî să intre în cameră.

Muzica de la discoteca vecină cu hotelul făcea să zângăne geamurile, dar Macrinei îi plăcea. Începu să cotrobăie prin dezordinea de pe masă și găsi o tableta de ciocolată pe care o mestecă fără chef. Își aprinse o țigară și sorbi ultimul strop de cafea rămas pe fundul căniî încă de dimineață.

Moleșită, intră în baie. Lăsă apa caldută să se prelingă peste ea, așa ca să uite de gândurile care o chinuiau de ceva vreme. A stat mult sub duș. S-a trezit din amorțeală când și-a dat seama că i s-a făcut foame. S-a îmbrăcat cu o rochiță albă cu bretele subțiri și s-a fardat ușor. A coborât la o micuță terasă unde mânca în fiecare seară de când era aici.

Se așeză la masa ei obișnuită, de lângă un rond de flori roșii și portocalii, luminate din interior de mai multe becuri colorate. Ceva mai la dreapta era o arteziană care susura în lumina altor becuri plasate printre firele de apă. Comandă o friptură cu legume și o prăjitură cu piersici.

„Ce vă aduc de băut?” - o întrebă fata care obișnuia să o servească.

„Astă seară simt nevoia să beau un pahar cu vin alb. Și o cafea, te rog, cu multă frișcă.”

Vinul era rece iar Macrina a băut jumătate din lichidul auriu dintr-o sorbitură. Amuzată, se uita la paharul aproape gol, întrebându-se cum de a reușit această performanță... Nu se omora cu vinul, cu atât mai mult nu ar fi înghițit o asemenea cantitate în alte împrejurări.

A sosit fata cu cafeaua, aromată și cu multă frișcă, așa cum îi plăcea ei. Își aprinse o țigară cu gândul la plecarea hotărâtă pentru dimineața următoare. Parcă nu -i venea să plece după doar o săptămână, deși, când venise la Costinești era pregătită să rămână doar în weekend. Acum avea deja biletele pentru trenul din zori... Așa se întâmpla întotdeauna.

Iubea marea cu patimă. Aici se simțea fascinată de tot ce o înconjură, de la cerul de un alt albastru, la iarba care mirosea altfel, mai viu, mai proaspăt, până la mantia de stele cu care se îmbrăca, noaptea, cu luna în păr, MAREA... Imensitatea aceea care își schimba culoarea

după sentimentele Macrinei, de la albastru intens la verde și apoi cenușul zilelor mohorâte ...

Macrina venea la mare an de an, și an de an nu se putea hotărî să mai plece acasă. Ar fi rămas mereu cu soarele care ieșea dimineața din adâncuri ca să strălucească peste lume cu săgețile lui de foc pe care le arunca ici și colo deschizând ochiuri magice de lumină în depărtarea argintiu-albăstrui.

La momentul apusului, totul se transforma într-o lume a culorilor pe care cu greu o puteai descrie în cuvinte. Se estompau culorile fierbinți în tonuri calde, căldute, reci, și din nou calde, odată cu răsăritul lunii, tot din adâncuri, agățându-se, cochetă, de o umbră de nor cu lucefărul alături. Atunci, în noapte, Macrina intra în apă, să înoate la lumina selenara, bizară, magică. Îi plăcea să se lase cuprinsă de apă, așa ca într-o mângâiere tandră de îndrăgostiți...

Se plimba seara pe faleză, îmbătăta de parfumul mării, de liniștea care se lăsa doar pentru puțină vreme, pentru că, imediat avea să înceapă viața de noapte pe litoral.... De pe faleză se uita la vapoarele care se zăreau la orizont intrând în port. Își imagina locurile prin care au trecut și femeile frumoase rămase în fiecare port, fluturând eșarfe colorate, ca să le vadă marinarii de departe și să rămână cu amintirea acelei ultimă tresărire de dragoste...

Țipetele pescărușilor încetau dintr-o dată și începea concertul greierilor. Din când în când, câte o broscuță speriată scotea un orăcăit răgușit. Îi răspundeau altele și tăceau apoi și ele. Era momentul în care îi plăcea să meargă la o terasă ca să asculte muzică de cafee-concert, în timp ce mânca un grătar. După aceea, târziu în noapte, pleca cu tatăl ei să colinde stațiunile până dimineață. Se opreau în parcurile de distracții, în un alt grătar sau la o cofetărie. Venea cu ei și mama, uneori, și atunci ar fi vrut ca noaptea să nu se mai sfârșească...

Îi prindeau zorile pe malul mării, ca să poată vedea răsăritul... Apoi se termina vacanța...

Macrina aducea cu ea la București toată fascinația mării. Trăia luni în șir cu această nostalgie, visând la o mare iubire, când, îndrăgostită ca niciodată, sa facă dragoste pe nisip, aproape de mal. Să fie neapărat lună plină, cerul să fie plin cu stele, care la mare sunt mai mari și mai strălucitoare...

Sorbi cu năduf ultima gură de vin și își aprinse o țigară. Gândurile se mai liniștiră, dar ce te faci cu visele? Macrina era o visătoare incurabilă. „Maturizează-te, fetițo!” - îi spunea și mama și prietenii care încercau de ani de zile să o facă sa coboare pe pământ... Degeaba... Nici acum, la patruzeci de ani nu s-a schimbat. Visează în continuare...

Plăți și plecă. Coborî pe plajă ca să facă drumul până la hotel prin nisip. Se descălță și păși direct prin apă. O mulțime de gănganii fosforescente luminau drumul din valurile care foșneau încet la mal, retrăgându-se și revenind ca un ultim rămas bun pentru Macrina care nu știa încă, dacă va pleca mâine sau va mai rămâne la mare...

Ajunsa în cameră, adună lucrurile rămase împrăștiat cam peste tot, și le puse în geanta de voiaj. Pe masă erau biletele de tren. Stinse lumina și ieși pe terasă.

Prietenii ei de la postul de radio care funcționa la etajul șapte, organizaseră un concurs karaoke la care o cooptară și pe ea. Își ocupă locul de la masa jurului și începu să asculte concurenții. Mai mult decât talent, era amuzament. După două ore s-au dat și premiile. Nimicuri cu valoare de simbol: un tricou, o șapcă, pixuri, casete audio. Abia după ce se termină concursul porni distracția. Muzică bună, dans, glume.

„Ce ai hotărât?-o întrebă cineva. Mai rămâi?”

„Cred că am să plec, totuși, de dimineață...”

„Păcat. Ne-am simțit bine împreună. Poate mai vii odată în vara asta.” „Sau la vara viitoare...”

Spre dimineață terasa a rămas pustie. Doar Macrina mai stătea privind marea de sus, adunând-o cu brațele să țină cât mai mult, să o poată simți atunci când i se va face dor.

Traversă culoarul și ajunse în partea opusă a clădirii, unde se găsea barul. Comandă o sticlă mare cu cafea, și una cu Pepsi.

„Plecați?” -o întrebă Johny, băiatul care era de serviciu.

„Da, Johny, plec peste exact o oră.”

„Drum bun și mai veniți pe la noi.”

Începea să se lumineze. Macrina se îmbrăcă pentru drum și ieși fără să se mai uite înapoi. Cum coborî din ascensor, își aprinse o țigară și plecă spre gară bucurându-se de primele strigăte ale pescărușilor care se trezeau la apariția razelor soarelui care se înălța majestuos din adâncul albastru al apei. Macrina a închis o clipă ochii ca să rămână cu imaginea aceasta. Când i-a deschis din nou, trenul era deja la peron.

În compartiment nu mai era nimeni. Cei câțiva tineri care urcaseră în același vagon, dispăruseră imediat, undeva la capătul celălalt. Macrina deschise fereastra și desfăcu sticla cu cafeaua pregătită de Johny. Trenul alerga pufăind lasând în urmă plaja, soarele, marea...

Macrina închise ochii și gândurile năvăliră cu o forță nebănuită, mai intense decât oricând, dureros de grele, tandre și grave în aceeași măsură.

Alșex...Alex și Macrina .Macrina și Alex... Înt-o halucinantă alternanță se perindau pe ecranul minții și mai ales al sufletului ei. S-au regăsit într-un moment în care niciunul dintre ei nu ar fi crezut că li se mai poate întâmpla să aibă parte de o asemenea iubire în viața aceasta. Și unul și celălalt credea că totul a fost spus la acest capitol până acum. Dar se vede treaba că viața se cam joacă cu oamenii și tocmai atunci când spui „stop” se declanșează acel sentiment mai intens și mai adevărat ca niciodată, și, da, și mai frumos...

Povestea începuse, de fapt, cu mulți ani în urmă, când Macrina era adolescentă, aproape un copil.

În seara aceea venise mai târziu de la liceu. Avusese o repetiție la piesa pe care o pregătea cu un grup de colegi pentru o seară culturală, cu teatru și muzică, pe care o organizase Macrina împreună cu profesorul Nasta, seară care urma să se desfășoare la sala de festivități a liceului.

continuare în pag. 14

CĂTĂ IUBIRE

urmare din pag. 13

Tocmai se hotărâse să facă o pauză de handbal în favoarea spectacolu- lui. Antrenorul se cam supărare dar l-a mai îmbunat când i-a promis că va veni și la antrenamente când se va termina cu repetițiile, și, oricum chestia asta cu piesa, nu va dura prea mult.

A mâncat ceva dulce și s-a așezat pe canapeaua din sufragerie, uitându-se la televizor. Era în starea aceea de confuzie când nu îți dai seama dacă ceea ce se întâmplă în jurul tău e realitate sau doar visezi. Auzea frânturi de dialog care păreau să fie replici dintr-un film românesc. Ar fi vrut să vadă despre ce era vorba dar ochii nu voiau deloc să se deschidă. La un moment dat, s-a auzit o voce... Era ceva în vocea asta care o înfiora. A ridicat ușor pleoapele grele dar nu a văzut nimic interesant. Era într-adevăr un film, dar fără vocea aceea. A mai așteptat puțin și a închis iarăși ochii. "Probabil am visat..." În aceeași secundă glasul acela special se auzi din nou. Și din nou aceeași senzație de plăcută moleșală, de căldură care îi inunda tot corpul, și fiorul acela care îi strângea inima... De data asta se trezi de-a binelea. Cu privirea fixată pe ecran aștepta încordată să vorbească iar... Și ...iată-! Era un tânăr actor pe care nu-l mai văzuse până atunci. De o frumusețe ciudată, o frumusețe care te izbea ca un fulger, te înduioșa, te încremenea.... Pentru câteva secunde, în cadru au apărut mâinile lui... de o finețe care trăda o mare sensibilitate, în contrast cu încruntarea cu care privea pe sub gene... Ochii, aveau o sclipire demonică, erau ireal de frumoși și aruncau săgeți cu care atrăgeau ca un magnet, dar avertizau în aceeași măsură: "aveți grijă!"

Multă vreme după ce s-a terminat filmul, Macrina nu s-a clintit. Auzea permanent modulațiile acelu glas care nu se putea compara cu nimic. Era cald, mângâietor, dar bărbătesc și plin de siguranță. "Înger, sau demon?" -se întreba, fără să poată găsi răspunsul.

De atunci, gândurile fetei nu se mai puteau desprinde de imaginea lui, de vocea lui, de mâinile lui.... De fiecare dată simțea aceeași căldură care o topea de tot. Aflase și numele celui pe care avea să-l numească pentru totdeauna „PRINȚUL” ei.

Fiecare spectacol în care juca el, fiecare film, însemnau pentru Macrina ceva care îi aparținea numai ei. Cu toate astea, viața mergea înainte.

Au trecut astfel trei ani. Într-un început de toamnă, Macrina a avut o mare surpriză. Venea de la o micuță librărie din cartier, de unde își cumpărare „Studiile literare” ale lui Ibrăileanu Tocmai voia să intre în cofetăria de alături, când se auzi strigată de pe partea cealaltă a străzii. Era un fost coleg de clasă, cu care rămăsese bună prietenă. Mircea nu era, însă, singur. Cu el era un tânăr înalt, îmbrăcat cu o cămașă galbenă cu mâneci scurte. Ținea pe umeri, cu ambele mâini un sacou subțire, maro. Stătea cu capul aplecat într-o parte, ca și cum s-ar fi ferit de soarele care strălucea chiar deasupra lui. Când Macrina s-a apropiat, l-a văzut bine. Mircea a făcut onorurile: "Macrina, o bună prietenă și Alex, nașul meu." El i-a sărutat ceremonios mâna, „mă bucur să te cunosc, domnișoară”.

Era EL în carne și oase. Macrina s-a comportat normal, dar, paradoxal, abia aștepta să se vadă în casă, să se așeze, pentru că simțea că leșină. Cât au stat acolo, în stradă, ce au vorbit, Macrina nu mai știa. Simțea doar atingerea delicată a mâinilor pe care le adora, auzea vocea care o fermeca, vedea ochii aceia care o priveau ușor amuzați, ușor calzi, ușor curioși...

Toată lumea cunoștea pasiunea Macrinei pentru Alex. Toată lumea o anunța dacă afla ceva despre Alex, băieții cu care ieșea la un film sau la teatru, deveneau curând geloși pe Alex. Era adevărat că ea avea această slăbiciune, dar niciodată nu s-a gândit că ar putea fi altceva mai mult decât până acum. Era Macrina o visătoare, dar pe Alex îl iubea altfel, din suflet, o iubire curată și frumoasă.

Știa multe despre viața de actor, doar avea exemple foarte aproape de ea, tatăl ei, care era tot artist, în domeniul muzical. Cunoștea mulți cântăreți cu care copilăria ei fusese mai frumoasă. Iată, de pildă, Aurică Andreescu. Macrina avea doar patru ani când Aurică îi cânta melodiile care nu peste mult vor deveni șlagăre, cunoscute în toată lumea, ținând-o pe genunchii lui, undeva la mare, sau alte voci celebre care au străbătut lumea și care o răsflău în culisele teatrelor din București sau de pe litoral. Îi plăcea mirosul de fard și parfum care plutea prin teatru, îi plăceau toaletele elegante, de scenă ale solistelor, pantofii aurii sau argintii ai balerinelor...

Îi plăcea viața aceea trepidantă din spatele scenei, cu mașiniști, recuziteri, figurație, într-o continuă mișcare. Decorurile, vocea regizorului care mereu are câte ceva de adăugat, de modificat, de laudat...

Nu pentru că Alex era actor, Macrina nu dorea să își creeze iluzii în privința unei eventuale relații, ci pentru că simțea că iubirea pentru el e atât de curată, atât de profundă, încât nu merită să fie inclusă în palmaresul iubirilor banale, de fiecare zi, ale unei fete. Nu dorea să transforme acest regal de dragoste în ceva urât, degradant, ca gelozia, ura, teama că mâine ar putea sa nu mai fie... Dorea ca iubirea ei să rămână frumoasă, chiar dacă Alex nu va afla niciodată cât de mult este iubit...

Era fericită când îl vedea la teatru, ori la cinema, când era un film sau o piesă cu el la televizor, sau când citea ceva despre el în reviste sau alte publicații. Și, nu știa nici ea cum se făcea, că de câte ori era vreun program cu Alex, exact atunci se uita și ea la televizor.

A mai trecut un an de la teribila întâlnire, iar Macrina se pregătea de aniversare. Peste o săptămână își va sărbători majoratul. Cu două seri înainte de petrecerea cea mare, Mircea a trecut pe la ea și i-a spus să se pregătească de o mare surpriză: "Cu cine crezi că vin sămbătă?" „Nu știu, cu Monica?" „Nu e vorba de mine, ci de tine. Pe cine ai vrea să vezi tu mult de tot?" „Pe Eminescu, dacă s-ar putea..." „Hai, măi, nu glumi... Pe nașul meu nu te-ar tenta să-l vezi?" „Pe nașul tău?" „Pe Alex, domne, chiar nu înțelegi?" „De unde până unde?" „Păi, am vorbit eu cu el, și a zis că dacă e în București, vine și el la tine..."

Alex nu a venit atunci. Poate că nu era în București... Macrina nu a fost supărată, doar puțin dezamăgită...

La un moment dat, circula zvonul că Alex s-a căsătorit. Nu a fost doar un zvon... Macrina nu

a suferit, nu a plâns, nici măcar nu s-a gândit să se sinucidă. A acceptat situația ca pe ceva de la sine înțeles. Era normal. Fiecare avea viața sa, fără nici o legătură cu viața celuilalt. Nu a simțit decât o ușoară strângere de inimă... Sau poate, frângere de inimă... A avut însă și o mare satisfacție: Pe soția lui Alex o chema ca pe ea. Macrina nu era un nume obișnuit. Poate că așa le chema doar pe ele... Oricum, ea era încântată că Alex îi va rosti numele în fiecare zi...

Geloasă nu era. O văzuse pe doamna respectivă și nu avea chiar nici un motiv să o invidieze. Și apoi, se mai auzea câte ceva de aici, de colo... cum că... această căsătorie... În orice caz, pe Macrina nu o interesau astfel de bârfe, chiar dacă ele nu erau departe de adevăr. Ea își vedea mai departe de ale ei, păstrând în suflet iubirea cea mare, care nu se împiedica de iubirile obișnuite din viața unei tinere la 18 ani.

Avea multe de făcut. Pentru Macrina zilele se scurgeau întotdeauna pline. Nu erau doar zile dintr-o săptămână, erau adevărate povești demne de luat în seamă de cei mai mari scenariști, numai că ea nu știa asta și era mereu în căutarea acelu „altceva” care să îi aducă împlinirea, acel „absolut”, fără de care ea nu putea fi nicicând ceea ce simțea ca ar trebui să fie.

Macrina scria. Macrina plutea în acei nori de unde căutau să o coboare ceilalți care știau cum este de fapt lumea și cum trebuie să fii ca să nu te dezamăgească vreodată.

Dezamăgiri a avut, dar speranța nu a părăsit-o. Întotdeauna se petrecea ceva care o convingea că ea are dreptate, că lumea aceea ideală pe care o visa, există.

Macrina trăia în lumea reală, nu avea ce face, dar nu o putea percepe „la rece”, pentru că ea avea un teritoriu sacru, undeva în sufletul ei, un loc care abunda de frumusețe, bunătate, iubire pentru om, pentru că omul este cel care poartă în el iubirea. Și cu iubirea asta are el forță să creeze frumusețe și pentru cei care au pierdut-o, sau au trecut pe lângă ea...

Era conștientă și de faptul că o armonie permanentă s-ar transforma în monotonie, iar ea nu suporta banalul. Nu o astfel de lume visa Macrina. Ea voia doar iubire, iubire deplină, completă, necondiționată... În rest, viață, cu bune, cu mai puțin bune, cu poli, cu extreme, cu ceva nou în fiecare zi, dar cu aceeași frumusețe...

Au fost în viața Macrinei zile senine, bucuria succesului, tristețea eșecului, a fost mult soare dar și furtuni.

Au trecut toate.

Iubirile din viața ei au fost frumoase și fiecare a fost altfel. Dragostea a fost un joc pe care l-a luat în serios. Se implica în fiecare relație, dar juca după regulile ei, întâmplător sau nu, acceptate de partener. Macrina era o nonconformistă. Nu era de acord cu normele considerate de ea absurde. Avea cultul independenței. Nu avea independență care îți dă dreptul să rănești prin trădare, ci avea independență care te obligă să spui adevărul, fără să doară, dar în forma lui cea mai corectă. Acela independență care poate pune punct într-o relație atunci când intervine ceva, sau cineva. Chiar dacă provoacă suferință, că fără asta nu se poate, celălalt trebuie să știe...

continuare în pag. 15

CĂTĂ IUBIRE

urmare din pag. 14

Așa considera Macrina că este corect, și nu a trădat niciodată. Și, din punctul ei de vedere, nici nu a fost trădată.

A avut și ea eșecurile ei. A suferit și ea o vreme, dar a acceptat mereu că are o parte de vină, pentru că ea căuta acel absolut, pe care nu l-a găsit până când....Dar până atunci, a trecut printr-o căsătorie care a avut și ea frumusețea ei și surprizele ei. Nu a fost rău. A fost așa cum trebuia să fie. O poveste care a avut rostul ei. Din această căsătorie, Macrina a rămas cu convingerea că instituția aceasta nu este neapărat necesară. Chiar dacă înaintea credea că da, acum, după o astfel de experiență va spune un nu hotărât oricărei tentative în acest sens.

Toată importanța unei căsătorii constă în frumusețea ceremoniei. Fetele se visează în rochie de mireasă, vor să treacă prin emoțiile ritualului religios. Și asta chiar e frumos. Dar numai atât. Dacă ar ști fetele cum este într-o sală de tribunal, la divorț, ar renunța cu siguranță la momentul semnării unui act fără nici o valoare, până la urmă. Dar și asta are farmecul ei.

Macrina a obținut din această căsătorie exact ceea ce și-a dorit: copiii.

Timpul a trecut. Sufletul Macrinei păstra însă neatinsă iubirea pentru Alex. Continua să îl vadă pe scenă, la cinema sau la televizor. El era o celebritate. Merita asta. Viața lui? Se vorbeau multe... Balerine, aventuri de-o noapte, chefuri...Adevărate sau nu, aceste bârfe nu i-au deteriorat viața de familie. Era în continuare soțul acelei femei care nu conta parcă, pentru nimeni. Nimeni nu-i dădea atenție, nici pe Macrina nu o interesa, decât în măsura în care o compătimea uneori...

Macrina trăia aceeași emoție de câte ori îl vedea pe Alex. Era mereu fermecată de vocea lui, de ochii lui, de mâinile lui... Simțea aceeași căldură care îi inunda trupul de fiecare dată, i se strângea inima, fremăta... Alex făcea parte din ea, era acolo, în adâncul ființei ei, cuminte, fără tristețe, fără satisfacții. Era Prințul ei frumos.

Multă vreme, Macrina nu a putut să publice, pentru că i se interzisese.

E drept, voalat, așa cum se proceda atunci. Era însă, mereu invitată la cenele, la evenimente culturale, unde se întâlnea cu scriitorii consacrați și unde citea din creațiile ei. Era apreciată, lăudată, dar numai atât. Au fost și câteva întâmplări amuzante, în felul lor.

Un poet cunoscut a dorit să îi publice un volum de poezii. Cu manuscrisul la el, s-a internat în spital pentru o problemă banală de sănătate, care s-a complicat, iar poetul a murit. Odată cu el, a murit și proiectul volumului de poezii. Altă dată, un alt poet, redactor șef la o revistă culturală a acceptat să îi publice poeziile în paginile acelei publicații. Până să iasă numărul cu pricina, poetul a fost dat afară...Mai târziu, cineva i-a făcut cunoștință cu un alt mare poet, cu care ar fi trebuit să se întâlnească în vederea unei discuții despre creațiile ei literare. A intervenit ceva și întâlnirea nu a mai avut loc.

A făcut tot felul de strategii și a înființat un cenaclu. Ca să poată primi aprobările necesare, fără asta nu era posibil, a programat deschiderea oficială chiar de ziua „tovarășului” cu spectacol omagial cu tot. A ieșit bine și cu

felicități de la reprezentanții și oficialii vremii, sau vremurilor. Important este că a reușit să facă ceva greu de realizat pe atunci.

Organiza spectacole, cu muzică și poezie care în altă parte ar fi fost interzise din faza de proiect. Se citeau lucrări literare care nu s-ar fi putut publica niciodată.

A avut și două emisiuni de televiziune, lucru rar, de fapt, unic, pentru că și una era prea mult. Au mai fost și înregistrări la radio și transmisii în direct...A fost o perioadă frumoasă... până a trebuit să facă un spectacol tematic, propus – impus de tovarășii care se ocupau de cultură și o băgaseră și pe ea în celebra „Cântarea României”. Din acest moment nu s-au mai înțeles. Macrina era o nonconformistă, ca și acum, de altfel.

După evenimentele din decembrie, lucrurile s-au schimbat. Macrina a început să scrie la rubrica de cultură a unei publicații nou apărută, unde avea o pagină doar a ei, în care publica materiale despre teatru, actori, interviuri, cronici. Așa a început nebunia...

**Atitudinea anticomunistă,
calvarul și martiriul
preoților ortodocși reflectate
în presa exilului românesc
(1945-1989)
Nicolae Videnie**

Comunicare documentată în colaborare cu George Videnie pentru Simpozionul Internațional „Rezistența anticomunistă-cercetare științifică și valorificare muzeală”, Făgăraș-Mânăstirea „Brâncoveanu” Sâmbăta de Sus, 23-26 martie 2006. / Selecție din articolul publicat în Rezistența anticomunistă: cercetare științifică și valorificare muzeală, vol. II, eds. Florin Budeancă, Florentin Olteanu și Iulia Pop, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2006, p. 32-51.

(1945-1989)

Noile raporturi de forțe dintre Marile Puteri rezultate după cel de-al doilea război mondial au plasat și spațiul românesc în sfera de influență sovietică, ceea ce a dus inevitabil la impunerea treptată de către „Armata Roșie eliberatoare” a temutului „regim al democrației populare” sub forma mult trâmbitatei propagandistic „dictaturi a proletariatului”. Duritatea noii realități și teama de represalii la adresa anticomunistilor și antisovieticilor, conform sloganului propagandistic al „ascuțirii luptei de clasă împotriva reprezentanților burghezo-moșierimii”, a dus la sporirea rapidă a rândurilor emigrației politice, mulți „fugari” alegând Franța ca principala destinație. Cei mai activi politic s-au grupat și în jurul Casei Române din Paris, importantă instituție simbolică care dispunea de o importantă colecție de presă editată de exilați. Majoritatea acestor apariții publicistice erau necunoscute cititorilor din țară până după anul 2001, anterior găsimu-se doar în exemplare disperate în colecțiile Bibliotecii Academiei Române și, probabil, în arhiva fostei Securități. Datorită dificultăților materiale privind spațiile de păstrare, în vara anului 2001 o parte a acestor publicații a fost donată de către Alexandru Ghika (președinte al Consiliului de Administrație) și Victor Popescu (secretarul Casei) bibliotecii Institutului Român de Istorie Recentă, la solicitarea directorului Andrei Pippidi. Ulterior, după înființarea bibliotecii și

arhivei Institutului Național pentru Memoria Exilului Românesc, numărul acestor publicații a crescut constant, adăugându-li-se treptat și importante fonduri arhivistice.

Necesitatea, utilitatea și modalitatea abordării subiectelor tematice reprezentând slujitorii și instituția Sf. Biserici Ortodoxe ridică un mare semn de întrebare, deoarece Scriptura interzice judecarea ierarhiei, poruncă întărită și de Sf. Părinți în Sf. Canoane: „Acela care ar ocări, ar bârbi, ar necinsti sau ar bate pe vreun preot, chiar dacă ar fi preotul vinovat, unul ca acela va fi dat anatemei și lepădat de la Biserică ca unul ce s-a îndepărtat de Sfânta Treime și la un loc cu Iuda va fi partea lui și 2 ani să nu se împărtășească, chiar de l-ar ierta preotul, căci zice Scriptura: «Pe mai marele poporului tău să nu-l vorbești de rău (subliniere în text-n.n.)»”. Această poziție a fost susținută cu insistență și de ultimul sfânt român, Ioan Iacob-Hozevitul, autor a numeroase texte sfătuitoare și avertizatoare, precum și de către părintele Ilie Cleopa. În acest context mai mult decât delicat, vrând-nevrând suntem obligați să luăm în calcul numai informațiile din textele care zidesc, lăsând deoparte pe cele din textele care smintesc.

Persecuția instituțiilor religioase și a slujitorilor sfințelor altare din țările europene intrate fără voia lor în sfera de influență sovietică în perioada postbelică a fost inițiată de Stalin și aplicată cu ajutorul partidelor comuniste satelite. Realizarea, impunerea și păstrarea „cuceririlor revoluționare în R.P.R.” s-a făcut prin teroare – numită propagandistic „lupta de clasă” – exercitată inițial prin structurile militare ale Direcției Generale a Poliției și Inspectoratului General al Jandarmeriei. Împreună cu grănicerii și pompierii, această ultimă structură militară era subordonată operativ Secretariatului General pentru Trupele Ministerului Afacerilor Interne, înființat în noiembrie 1947 sub comanda generalului de divizie Constantin Popescu. Ulterior, atribuțiile de poliție politică au fost preluate de Securitate și Miliție, la care s-au adăugat inevitabil Armata și Justiția, deoarece regimul nu permitea separația puterilor în stat. Treptat, „vânătoarea de vrăjitoare” a cuprins obsesiv întreaga țară, „dușmanii poporului” fiind aspru pedepsiți. Fiind o problemă foarte delicată, baza juridică a persecuțiilor împotriva tuturor credincioșilor a fost fundamentată treptat, începând chiar cu prevederile Convenției de Armistițiu (Moscova, 12/13 septembrie 1944) privind criminalii de război, dizolvarea tuturor organizațiilor antisovietice și cenzurarea tuturor mijloacelor mass-media (art. 14-16) și culminând cu legislația represivă din anul 1948 și ruperea legăturilor cu catolicismul, prin denunțarea Concordatului.

Mulțimea publicațiilor periodice ale exilului românesc impune inevitabil doar semnalarea principalelor genuri de atitudini și articole privind drama credincioșilor și slujitorilor Sfintei Biserici Ortodoxe, cu accent petextele privitoare la atitudinea anticomunistă, calvarul și martiriul preoților în cele patru decenii de dictatură comunistă a „regimului monolit”.

continuare în pag. 31

Starpress 2008

Stimați cititori,

Revista CANDELA gazduieste cativa poeti din lumea larga participanti la Concursul international de poezie organizat de doua forte culturale din Romania si Canada.

Director-sponsor,
Dna LIGYA DIACONESCU - Valcea.
Directorul juriului,
poetul GERORGE FILIP - Montreal

În acest număr își fac debutul:

Sanda Samcov
Republica Moldova, Edineț

Mormântul bunei

Mă-năduș de revoltă și de jale –
Copacul cel ce mă umbrea în vară
Și doina m-a-nvățat s-o cânt
În noaptea asta
L-au tăiat: -
Doar trunchiul în pământ –
I-a mai rămas –
Un ciot schilod...

Dar omul nemilos
Se încălzește-acum
Și leagănă-un copil,
Visând să crească mare.
Ce altoiește el cu inima-i de scrum?
Cum i-a aprinde-n piept un soare?

Bunică-i, vin să-i spun,
Că-i nemiloasă lumea,
Copacul meu...
Dar ce să văd?! Mă stăpânesc cu greu.
Pe cei ce-au scos și crucea
De pe mormântul bunei,
Să-i miluiască Dumnezeu.

Ana-Maria Gibu Dorohoi, Romania

Clasa a IV a A, Scoala Generala nr.8 „Mihail Kogalniceanu” Dorohoi
Inv. Laura Munteanu Miron

CINE SUNT EU?

Numele meu îl știți deja:
Eu sunt Ana Maria.
Ce nu știți e că mie-mi plac
Muzica, dansul, poezia,
Gâzele, iarba și florile,
Cum apune soarele
Și cum apar zorile,
Scoicile, nisipul și apa de mare,
Pisicuțele ce se întind la soare,
Zapada și țurțurii de gheață,
Bomboanele și gogoșile cu dulceață,
Luna și stelele,
Florile de salcâm,
Mirosul de tei,
Să mă plimb prin parc cu prietenii mei.
Dacă și vouă vă plac toate acestea
(Și eu cred ca e așa),
Vă invit în grădina mea,
Să ne jucam cu toții în ea!

Mama, floare între flori

Dimineață , în grădină,
Florile râdeau în soare.
Printre fire de sulfină
Un chip blând și drag apare.

Este mama mea cea bună.
Ea culege liliac
Alb și roz și mov, să-l pună
În văzuța din cerdac.

Părul ei de sânziene
Parcă împrăștie lumină.
Ochii – două albastrele
Râd ca florile în grădina.

Pe obrajii roz ca floarea
Delicatului bujor,
O sărut cu duioșie
Apoi îi șoptesc ușor:

„Ești atâta de frumoasă!
Te sărut de mii de ori!
Ești cea mai frumoasă floare
Din grădina mea cu flori!”

Copiii nostri sunt frumosi Beatrice Satac

7 ani, balerină-pictoriță.
Se joacă în franceză, română și engleză.

Existențialismul din teatrul religios

Marian Barbu

În viața fiecărui critic literar apar nenumărate stări de inconfort intelectual când trebuie să iei o hotărâre de deplasare într-o parte sau alta. Să accepți teatrul de baricadă al lui Matei Vișniec ori să accepți teatrul religios al lui Ion Luca, readus editorial în orizontul prezentului de persuasivul Nicolae Cârlan? Extrapolând neliniștea dincolo de concret, să oscilezi între politicul acaparant aproape de orbire (și în România postdecembristă) ori religiosul (biblic sau nu) cu vădită intruziune în ascensiunea politică?

O analiză de profunzime a materializării ideii ne obligă să înțelegem că în ambele cazuri, de la anticii greci, până-n perioada elisabetană, ori până în sec. al XX-lea, lupta separată sau interferarea celor două idei au avut mare câștig de cauză când a venit vorba de spectacol.

Previuziunile lui Malraux despre (non)existența religioasă a sec. al XXI-lea nu vor fi înțelese fără filozofia unui Heidegger sau a unui Cioran.

Când se discută de teatru, și mai cu seamă de dramă, Ion Luca, având două doctorate: în teologie și drept, a trebuit să-și adapteze ideile, să le constrângă la tiparele genului și speciei. Faptul a fost cu atât mai dificil, cu cât el viza situații, evenimente, limbaje, conștiințe și mentalități din vremea vieții de pământean a lui Iisus Christos. Căci piesa Salba reginei își plantează întreg demersul scriptural pe un text care dezvoltă acțiuni. De la cele normale, până la cele conspirative, de la atitudini de breaslă și etnie, până la regimuri politice și popoare. Piesa surprinde din interior pregătirea prinderii lui Iisus de către „ai Lui”, crucificarea, învierea și răspândirea învățăturilor Acestuia.

Respectând cu sfințenie riguroasă alcătuirea unei drame, Ion Luca și-a revărsat toată știința „facerii lumii” într-o capodoperă, demnă de o filozofie modernă, a existențialului ființial, în care limba română jusează pe toate claviaturile lexicului. Găsim arhaisme, neoașisme, neologisme literare, termeni religioși, militari și diplomatici care „trăiesc” într-o sintaxă fluidă, combinatorie matematic.

Nu lipsește segmentul erotic. Împrumutul din Homer, cu văduvia prelungită a Penelopei, a peșitorilor prea bine așezați social. Nici a șantajului făcut din dragoste pentru țară. Dacă despre Ulise știrile erau confuze, este sau nu în viață, aici, văduva iudee Atara știe că soțul ei Asaf a murit „cercând răzmeriță-mpotriva puteri romane”. Rămâne totuși într-o perspectivă misterioasă. În timp, arhiereul Ana, ca rabin al evreilor din zonă, nu poate concepe să fie uzurpat în drepturile lui de un uns al lui Dumnezeu, atâta timp cât Iisus propovăduiește ca fiu al Celui de Sus. Ba, mai mult, mulțimea îl ascultă cu înverșunare, faima Fiului Omului trecând de mult hotarele locului, datorită minunilor ce le-a făcut fără arginți sau talanți.

Ca să-și ducă la bun sfârșit planul diabolic, Ana urzește un complot de prindere a Învățătorului. Încearcă întâi să-l atragă pe un nobil roman, căpitanul Clodius, adjunctul guvernatorului Pilat. Ofițerul tânjea după văduva Atara. Ca să o determine să-i asculte doleanța, cumpără, după târguiești îndelungate,

salba reginei din Memfis, pe care i-o arată Baruh, fratele Semforei.

Alt pretendent la mâna văduvei este Amasa, prinț din Siria, care s-a convertit, devenind prozelit iudeu. Aceeași salbă i se oferă și acestuia, ca în cele din urmă, salba să ajungă la arhiereu. Acesta o conștură pe Atara s-o poarte și să facă pasul cu Clodius.

Șiret și negustor nevoie mare, arhiereul îl convinge pe unul de-al său să pună la cale prinderea lui Iisus pe când se afla la cina cea de taină. Sărutul lui Iuda deconspiră pe sacerdot, care este dat în seama străjilor. De aici înainte, totul devine mai ușor. Demersul piesei lui Ion Luca urmând cunoscuta descriere din Biblie.

Piesa, în 12 tablouri (= scene) prezintă în ultimul dintre ele drama zbaterii lui Iuda de erou antic, ca și când ar fi făcut un incest, în discuție cu Baruh și Clodius. Se vorbește în parabole de tip biblic, cei doi aducându-i trădătorului vestea îngropării primului străin în țarina olarului. Gradat, conflictul interior ia proporții, până când se rostește adevărat înălțător: „Numele meu în țintirul vremilor n-are să aibă tihn-alături de-al lui Isus”. Iuda fuge și este găsit spânzurat de un copac.

Credincios învățăturii lui Hristos prin sora sa Semfora, care a fost un timp în preajma Lui, Baruh o întreabă pe Atara de semnele inscripționate pe salba reginei. Ele, în traducere liberă, arătau că purtătoarea obiectului de preț, adus din Egipt, va fi cea care produce schimbarea. Răspunsul văduvei este categoric – „Am zvârlit salba reginei. La gâtul Gheenei aduce schimbarea”. Categorie, Semfora o definește magistral „salba suferinței lui Isus”.

Puțin mai mult decât tezist, cele două femei conchid că focul purifică, iar ce a aruncat ea în foc a devenit ...salba omenirii!

Am expus cumva orizontal (ca să nu zic plat!) subiectul. Importanța lui se află dincolo de orice comentarii. Religia rămâne o sursă inepuizabilă de inspirație, iar pentru cercetătorul avizat, misterele medievale sunt primele revelații ale nexului causal religios ce s-au formulat și produs ca replică la semnele draconice ale închiziției și ereziilor de tot felul.

Literatura de specialitate are nenumărate studii în această privință și trebuie să spunem că monograful lui Ion Luca, l-am numit pe Nicolae Cârlan, a înregistrat multe dintre acestea aflate între cărțile dramaturgului.

Apoteoza din finalul piesei – ba aș zice întreg eșafodajul ei – ar merita un film de acțiune, realizat de Silviu Purcărete, Andrei Șerban sau Mell Gibson. Amplitudinea acțiunii plasată „în anul răstignirii lui Iisus din Nazaret” are o istorie vie, cu toate segmentele de lucru...teatral.

Piesa a văzut luminile rampei în stagiunea 1933-1934, sub titlul Iuda, cunoscând o editare în 1947, la Fundația Regală. După o vizionare în 1943 a altei piese – Rachierita, G. Călinescu, scriind o cronică dramatică, s-ar fi rostit apodictic: „D. Ion Luca nu are nevoie să fie și Caragiale. Stă în picioare și ca Ion Luca” (apud N. Cârlan – Schiță Biobibliografică).

Piesa Salba reginei are o țintă precisă – mai marii bisericii (antice ?!) nu-și pot imagina uzurparea lor, chiar dacă atentatorul n-a avut nici în ungherele sufletului o așa idee. Pe de altă parte, din substratul filozofic al textului, reiese că suferința poate înmolia pe om, cu condiția ca acesta să recunoască sacrificiul.

Ion Luca s-a dovedit un excelent cunoscător al gândirii ebraice, a istoriei și geografiei locurilor pe unde a hălăduit și propovăduit Iisus Hristos. Limbajul textelor are parfumul arhăității, supravegherea din limba română oferă țaria etimologiilor originare. Toată eseistica dramei se reazemă pe cugetări, maxime, aforisme. Rolul metaforei revelatorii aduce aminte de Lucian Blaga. Desprind câteva, fără a le comenta în mod expres: „rășnița cugetului”, „untura mărfii mele”, „hrubele gândului”, „cheutorile drumurilor”. Din prima categorie: „cinstea și omenia-s otrăvi ucigând negustoria”, „Vinderea - cumpărarea-i nutrețul veșniciei lui Izrael”, „Hulirea neamului se pedesește cu moartea”.

Definirea fariseului este un portret în oglindă care identifică, în alt context, pe spionul acoperit care vrea să ia locul stăpânului său. Iat-o: „Să fim ca umezeala! Furișati prin încheieturile stâncii, s-o năruim fărâme de nisip!” (arhiereul Ana)

Așadar, o piesă încărcată de simboluri și semnificații, al cărui puls dramatic, dar și filozofic, l-a luat primul Gheorghe Ciprian. Actorul, regizorul și scriitorul, unul din întemeietorii teatrului absurdului, nu numai în România, după spusele europeanului Eugène Ionesco.

Ediția de teatru religios al lui Ion Luca a beneficiat de o nobilă și demnă prefață semnată de învățatul Bartolomeu Anania. Ca și de excelente repere critice, toate menite să contureze, dacă nu să și impună definitiv personalitatea de scriitor complex a lui Ion Luca. Editorul, cercetătorul de vocație, l-am numit pe Nicolae Cârlan, și-a început periplul său despre..., cu mai bine de două decenii în urmă, așa încât insistența lui prin acte editoriale, articole, studii merită nu numai apreciere sau lauda, ci gândul ascuns al comparatistului care crede în puterea de comunicare a limbii române despre subiecte eterne.

Nu se găsește în drama Salba reginei nici o pledoarie pro sau contra politicii sau religiei, piesa oferind variațiuni pe aceeași temă. Ea este opera aperta. De aceea, este de înțeles ce parcurs zig-zagat a avut punerea ei în scenă ori ce rezonanțe aberante a înregistrat în critica, dar mai ales în istoria literară. De aceea, împărtășim pe deplin spusele I.P.F. Bartolomeu Anania că Ion Luca rămâne în ansamblul teatrului religios „unicul său creator autentic”. Desigur, din perioada interbelică!

De 242 pagini, cartea, apărută la Editura Corgal Press, din Bacău, în 2005, mai cuprinde comedia Femeia Cezarului și drama Năframa iubitei.

Cititorul pieselor de teatru – și de bună credință – va înțelege sau va opta, situând în context teatrul istoric al lui Ion Luca. Fie pedălând sau evidențiind pe cel religios, fie pe cel politic al altui moldovean – Matei Vișniec, plecat în lume cu gândul de a cuceri-o.

Am convingerea că și teatrele noastre cum au fost deschise la montări din Vișniec o pot face și cu unele piese semnate Ion Luca.

Nedeia ciobanilor din Valea Zânelor

ing. Alexandru Sandu

În marginea de răsărit a orașului Covasna se află comuna Voinești, care se întinde de-a lungul unei văi ce se îngustează spre munte și care, pe ultimii 600 de metri poartă numele de legendă „Valea Zânelor”.

Ocupația tradițională a voineștenilor este oieritul, iar vechile datini au fost bine păstrate, punându-si amprenta pe toate momentele importante ale existenței lor. Oieritul transhumant, practicat în trecut, îi obliga pe săteni să-și rânduiască evenimentele familiale și comunitare în raport cu prezența lor în mijlocul familiei.

Păstoritul a dat românilor de pe tot cuprinsul țării pe lângă celebra Mioriță și o salbă de sărbători legate de evenimentele religioase: Sfântul Petru, Sfântul Ilie sau Sfânta Maria. Au devenit familiare tuturor Sâmbra oilor din Maramureș, Nedeia de la Novaci în Gorj și vestitul Târg de fete din Apuseni.

Pentru oierii din zona Voinești, cea mai îndrăgită și populară dintre sărbători se desfășoară în duminica cea mai apropiată de Sfântul Ilie (20 iulie). Cu această ocazie, feciorii de însurat de la stânele din munte coboară la vale, în sat, spre a-și alege o nevastă – moment crucial în viața comunității.

Pregătirile de nuntă la care iau parte neamurile și tineretul satului durează aproape o săptămână, după un calendar precis:

- miercuri se strâng rudele și se coc pâinea, colacii și cozonacii;

- joi este ziua „făcutului de flori”. Fetele și băieții se strâng și fac buchete pentru împodobitul cailor și al ploștilor; se pun brazii la porțile socrilor și ale nașilor și se pregătesc florile de pus la pieptul nuntașilor;

- vineri se începe gătitul mâncărilor pentru nuntă.

Pentru acest eveniment însemnat, fetele pregătesc din timp busuiocul ce urmează a fi prins la cingătoarea mirelui. Feciorii pregătesc la stână „păpușile” de caș, ce vor fi dăruite alesele inimii la Hora Sintilei, în care se prind numai cei ce și-au găsit aleasa sau alesul.

Astăzi, la petrecerea din Poiana Zânelor – o pajiște uriașă așezată sub munte, sunt amenajate o scenă de prezentare și spectacol, gherete și chioșcuri pentru mâncăruri, cadouri și obiecte de artizanat.

Tot satul, cu mic cu mare, precum și tineri

din alte localități, îmbrăcați în splendide costume populare, sosesc în căruțe trase de cai împodobiți cu panase, buchete de flori și clopoței. Sute de spectatori se masează în fața tribunei și a podiumului de dans. Taraful de lăutari din Voinești se lansează într-o suită de melodii populare.

Deodată, o pală de vânt venită dinspre Comandău se abate asupra mulțimii. Un uruit apocaliptic, ca un tunet hodorigit, repetat de zeci de ori de ecoul munților, se prăvale peste oameni. Muzica a încetat, toți am amuțit și privirile ni s-au întors spre drumul ce vine dinspre șoseaua ce coboară din Munții Vrancei.

În mare grabă, ne retragem pe laterale lăsând liber un culoar larg pe mijloc. O ceată de călăreți ca niște haiduci de legendă dau năvală în mijlocul poienii. Căii negri, înșpumați, sunt frumos împodobiți, parc-ar fi niște zmei. Vreo treizeci de flăcăi în costume naționale, cu pălării mocănești împodobite cu pene și flori, purtând cizme de piele negre, lucitoare, și-au oprit brusc armăsarii și ne-au salutat.

Un moșneag ne deslușește ce s-a petrecut:

- Sfântul Ilie s-a plimbat pe cer în căruța sa trasă de cai viforoși.

Fetele de măritat, bucuoroase și emoționate, se îndreaptă spre flăcăi cu buchetele de flori și busuioc. Călăreții își urcă mândrele pe cai și fac un tur de onoare. Apoi, după ce lasă caii într-un țarc, merg să danseze cu „alesele inimii lor”.

Ne ospătam cu pastramă de oaie, bulz și vin de Panciu sau Odobești.

La spectacol mai participă numeroase tarafuri de lăutari, coruri de copii și tineret din zonă precum și din Bacău și Suceava.

Farmecul inedit al tradițiilor este păstrat în versuri:

La Sfânta Mărie Mare
Pleacă oile la vale,
și rămân stânele goale.
La Sfânta Marie Mică,
Nu mai rămâne nimic.
Rămân stâni fără de oițe,
Scaune fără de băcițe,
Și se duc și pleacă iară
Pân' la dalba primăvară.

Buchetul de primăvară

George Filip

George Filip va saluta de la înălțimea celor 69 de trepte

LA SFINTELE FLORII

in Tara mea natura da in floare
dansand pe prispa blandeii dimineti;
chiar daca flori de sange sangereaza
si umerii se-ndoaie sub tristeti

ingeri de aer astazi vin din ceruri,
din tribul sfant al marilor tarii
si-aduc pe lume vestea minunata:
crestini piosi - sunt Sfintele Florii !

gandesc la maica mea, a ta si-a noastra,
gandesc la Florea : frate, tata, fiu,
ingerii buni imi pun creionu-n mana
si ma indeamna : scrie !..si eu scriu.

scriu despre o biserica ce-aduna
credinta noastra pura - de pribegi,
scriu despre preotii carunti care ne mana
spre izbavire - de vecii intragi.

of !...dorule de Tara si de viata,
de n-ar fi lupii tristelor trufii
pe Dumnezeu nu l-am mai bate-n cuie
si-am fi mai blanzi - de Sfintele Florii...

Vine Mai-ul

Vine și Mai-ul cu flori de pe Lună.
- Oameni, sunteți mereu împreună
Sau numai la vremuri de secetă grea
Vă sudați crezul pe-un licăr de stea ?

Semeți privesc spre viitor stejarii.
Muierile pun flori în lacrimarii.
Câte-un bătrân ia cavatul de pe lavița
frântă
Că românul cântă când plânge și plânge
când cântă.

... Și au venit scarabiei cu legi înțelepte;
Florile, sfintele, întotdeauna sunt drepte.
Ele-nțeleg zumzetele noastre amare.
Știți ? Dumnezeu n'are legi de vânzare.

Și dacă jandarmii planetei, de-o zi,
M'ar întreba: pe oameni de ce-i pot iubi ?
Le-aș arunca tăciuni în priviri și le-aș
spune
Că nu pot pune în cătuși o minime.

Și dac-ar face un ștreang dintr'o ață
Vântura-i-aș narcisa de viață în față
Și când va fi negru și amar ca neghina
L-aș trezi: primăvara invadează grădina!

Berzele-ntr'un picior respiră zefire,
Parc-ar fi crucile din cimitire
Și n'aș ști ce-ar spune poeții atunci:
Acești fluturi pribegi, pribegind printre
lunci...

POTOP MODERN

plouă din timpul vulnerabil
potop năuc - din Ararat,
noi suntem mincinosi, noi suntem
sământa care ne-a salvat.

ne lepădăm de crez adesea
si până să murim de tot
nechibzuitul timp ne face
să mirosim a Savaot.

larve unite-n simbioză
trăim în liote lumesti
si-n umeri cresc - pe nesimtite,
aripi de paseri - îngeresti.

pe-o creangă fructul sun-a copt.
femeie, muscă-l si să fugi
dospind în coapsa ta Pământul
că nu e vremea pentru rugă.

ne ceartă Dumnezeu, ne bate
cu bice de potop si ploii;
ne judecă acum - de Paste,
pentru trădările din noi.

se zbate Tara-ngenunchiată
printre vântoase si potoape
si stie El, prin cer, Bătrânul,
de ce ne-neacă-n ape...ape...

ploua din timpul vulnerabil
si nu mai stim să ne iubim
în preainfernul ce ne-nghite
când ne trădăm...si ne murim...

P.S.

Corifei si, mai ales, corifee, nu
mai fugiti cu bâta după mine...
iertati-mă că-mi permit sa va
mai fiu poet... câteva potoape.
Multumesc pentru îngăduintă !

Prezent și viitor

Dr. Mirela Baranci

Comentariu la cartea « Prezenta – Scopul umanității și domeniul viitorului »

Peter Senge, C. Otto Scharmer, Joseph Jaworski, Betty Sue Flowers

Dupa decenii de progres stiintific si tehnologic, fiinta umana se gaseste in fata unei mari dileme: avem o viata mai confortabila dar totusi sintem departe de a fi fericiti. Cu siguranta ca concentrarea pe partea materiala in detrimentul spiritualitatii isi spune cuvintul. Este nevoie imperioasa da a adauga aceasta componenta importanta in viata noastra de zi cu zi. Cu toate ca simtim aceasta nevoie, ca o cautare a unui lucru nedefinit, sau o incercare de a da un sens vietii noastre, societatea nu este pregatita de a raspunde la aceasta nevoie. Biserica ramine institutia unde individul isi poate dezvolta spiritualitatea dar ghidul catre o cautare personalizata este mai greu de gasit.

Apreciez multimea de carti si seminare pe tema dezvoltarii spirituale, si traiesc cu speranta ca cit mai multe persoane in cautarea lor, vor decide sa mearga mai departe de a face o analiza introspectiva si vor trece la actiuni concrete: citirea unei carti, frecventarea unei biserici sau altor grupuri de gindire, alegerea unui mentor.

Am avut o mare satisfactie sa citesc de curind o carte pe tema nevoii profunde de schimbare nu numai la nivelul individului dar si la nivelul organizatiilor, companiilor si intregii societati. Sintem in fata unui nou curent in care se intrevește o integrare a spiritualitatii in alte domenii ale vietii umane decit viata de familie? Cu siguranta ca o astfel de transformare poate avea impact asupra umanitatii. Cu toata natura mea pozitiva, schimbarile recente de mediu cauzate de poluarea globala, persoanele dezumanizate din mediul de servicii, imi dadeau o perspectiva nu foarte optimista in ceea ce priveste viitorul umanitatii.

Si apoi, de ce specia umana, cu toata inteligenta ei nu ar putea disparea, cum s-a intimplat la alte specii? Mai mult, dea lungul istoriei, civilizatii foarte avansate au disparut, fara cauze foarte clare. Exista posibilitatea unei autodistrugerii datorita puterii tehnologice pe care fiinta omeneasca a obtinut-o, in cautarea oarba sau nebuna a unui progres egoist, in care mediul care ne inconjoara este doar ustensila pentru dezvoltarea noastra si nu un element de care sintem co-dependenti.

Dar daca totusi exista speranta? Daca viitorul va aduce o transformare profunda a fiintei umane, in care pe prim plan va fii constientizarea ca toata lumea inconjuratoare este interconectata? Om cu om, omenirea cu lumea plantelor si animalelor, lumea vie cu materia inerta. Constientizarea ca omul este doar un element in aceasta creatie sublima a Divinitatii si ca conectarea constienta cu sursa Divina reprezinta calea transformarii viitorului. Care sint conducatorii de care avem nevoie miine? Companiile, organizatiile, guvernele au nevoie de un nou tip de conducator : sa fie capabil sa isi manifeste valoarea umana,

intelepciunea sa-i fie tarie de caracter, iar maniera de conducere sa fie cea a unui lider servitor.

In ultima suta de ani, puterea tehnologica a depasit cu mult capacitatea noastra intelectuala iar in fata rapiditatii evenimentelor, cea mai utilizata solutie la nivelul companiilor si organizatiilor este: gindeste repede si actioneaza repede. Un manager este cu atit mai apreciat, cu cit are capacitatea de a gasi rapid solutii. Riscul unei astfel de abordari este ca solutia va fi superficiala, si va necesita un lant de noi ajustari rapide care intr-un final vor duce la colapsul companiei. Noul tip de lider va avea capacitatea de a analiza situatia, de a face o introspectiune interioara in sufletul sau si prin conectarea la sursa Divina, va gasi solutia care va fi potrivita nu numai in sensul strict al profitului companiei ci o solutie care va lua in considerare partea umana - colectivul si impactul deciziilor asupra mediului din jur. "Destinul fiintei umane este inca in miinile noastre - este nevoie de o profunda transformare a spiritului si mintii noastre, a relatiilor dintre noi si cu intreg universul".

E primavara, a sosit!

Mariana Muntean

Chiar vrei sa stii de-i primavara
S-au o naluca a trecut?
Asculta ast-ai adevarul
E primavara , a sosit.

Degeaba neaua vrea sa cada
Caci ghiocelul a iesit.
Iar coltul ierbii da sa iasa
De sub zapada fericit.

A reusit! E primavara
Si soarele sta prietenos,
Se joaca cu-ale sale raze
Peste petale mingios.

E primavara, a sosit.

Ție mă rog

Florin-Liviu Jianu

Ție mă rog pentru fiecare mișcare a mâinii,
Pentru puterea de-a pune pas lângă pas,
Caldă bătaie și sfânta răbdare a pâinii
Inimii mele, inimii Tale le las –
Du-mă, Doamne-n chilie de timp tăinută,
Unde vei bate în mine cu toacă de lemn,
Domn al iubirii și lacrimii nerostită,
Și întru rostire, pecetea primului semn –
Căile Tale, care la tine vin toate, se cern,
Neurgisite, nevinovate, și mute,
Ca o copaie de stele născute și nevăzute,
Ninge-vor dulce peste orașele și satele
lumii, etern –

Ție mă rog pentru fiecare mișcare a mâinii,

Pentru puterea de-a fi slab în putere,
Și-n slăbiciune, fagurul tău de miere
Astăzi – durere, mâine-nviere – a pâinii
Și-nchide-mi ochii setoși să te vadă în
noapte

Când îngerii toți se vor naște din vise, în
somm,

O lumânare arzând în livada-ntre merele
coapte –

Lângă desculțe, urmele Tale de ceară, și
Domn...

Ruga Atee

Florin-Liviu Jianu

Doamne, spita asta de atei
Botezati, si prosti, ca vai de ei,
Care nu stiu tot ce-a spus Cleopa,
Si-au intrat, flamanzi, si-n Europa –

Ei sunt, Doamne, ultimii crestini
Ce s-au batenit printre straini,
Ei mai tin Biserica Ta-n mana,
Tot robind la urdia pagana –

Nu le-ajunge ziua a robi
Banul cel de fiecare zi,
Daca nu s-a da, pe-arginti, o paine,
Ti-ar fi tot crestinel, Tie, caine –

Bland Pastor al stanei risipite,
Da-le, Doamne de pe cruce, pite,
Trupul Tau sa le aline chinul,
Sangele sa-Ti bea, la nunti, ca vinul –

Si te mai indura, si indura,
Sa le dai si dragostea in gura,
Sa te tot imparta, si imbuce,
Rege al iubirii de pe cruce –

Si nu-Ti fie sila daca put,
De au crestinismul sub sezut,
De au fost calai, sau au fost sfinti,
Au copii in iad, si-n iad – parinti –

Tu, care citesti ca intr-o carte
Inimile noastre prea desarte,
Da-le, Doamne, macar la copii,
Painea cea de fiecare zi –

Iar la cei atei atat de fameni,
Botezati crestini, da-le folos
Sa se-aprinda, Doamne, intre oameni,
Lumanari, Pastorului Hristos!

Un alt punct de vedere: Noi, Românii, stramosi ai tuturor popoarelor latine!

Dr. Napoleon Savescu

Fondator & Presedinte al asociatiei "Dacia
Revival International Society of New York"

M-am intrebat de multe ori care este motorul schimbarilor pozitive intr-o societate si trebuie sa recunosc ca de cele mai multe ori sunt tinerii care refuza sa accepte un adevar relativ, mincinos, contestabil. Ei sunt cei ce nu sunt legati de interese politice ori religioase de moment, ei sunt cei ce cauta un adevar absolut. Deci pe ei ii indemn sa-si intrebe profesorii de istorie si de limba romana:

Cat la suta din Dacia a fost cucerita de romani?

Si daca profesorul stie raspunsul: 14 % din teritoriul Daciei (care se intindea de la vest la est, de la lacul Constanta-Elvetia de azi si pana dincolo de Nipru).

Urmeaza alta intrebare: Cati ani au ocupat romanii acei 14% din teritoriul Daciei?

Si daca profesorul va raspunde: numai 164 de ani, atunci puteti merge la urmatoarea intrebare:

Soldatii "romani" chiar veneau de la Roma si chiar erau fluenti in limba latina?

Aici le va fi si mai greu sa va raspunda, caci acei soldati "romani" vorbeau orice limba numai latina nu! Cohortele aflate pe pamantul Daciei cuprindeau soldati din diferite parti ale imperiului roman, uneori foarte indepartate. Gasim Britani din Anglia de azi, Asturi si Lusitanieni din peninsula Iberica, Bosporeni din nordul Marii Negre, Antiocheni din regiunile Antiochiei, Ubi de la Rin, din partile Coloniei, Batavi de la gurile acestui fluviu, Gali din Galia, Reti din partile Austriei si Germaniei sudice de azi, Comageni din Siria, pana si Numizi si Mauri din nordul Africii (C.C.Giurescu, Istoria Romanilor, I, 1942,p.130).

Si ultima intrebare: cum a fost posibil ca intr-un asa de scurt interval istoric TOATA populatia Daciei sa-si uite limba si sa invete o limba noua, limba latina, de la niste soldati "romani" care nici ei nu o vorbeau?

Cand toate popoarele civilizate din lume initiaza, desfasoara si promoveaza valorile istorice care le indreptatesc sa fie mandre de inaintasii lor, gasim opinia unor astfel de "adevarati romani", care, nici mai mult, nici mai putin, spun despre formarea poporului daco-roman: "soldatii romani au adus femeile si fetele dace in paturile lor si asa s-au nascut

generatii de copii, care invatau numai limba latina de la tatal lor, soldatul "roman"...

Cum or fi venit ele din Moldova de azi, din Basarabia, de pe Nistru, Bug si de pe Nipru, acele sotii si fete de traco-geti si carpi, de la sute si sute de kilometrii departare ca sa fie "fecundate" de soldatii "romani"?

Dupa parerea stimabililor, femeile dacogete erau si "usoare", ba chiar si mute, nefiind in stare sa-si transmita limba stramosiasca copiilor lor! Cit despre noi, urmasii lor, cum ne-am putea numi altfel decat "copii din flori" aparuti dintr-o aventura amoroasa a intregii populatii feminine dacico-gete, la care masculii autohtoni priveau cu "mandrie", asteptand aparitia "samburilor" noului popor si grabindu-se, intre timp, sa invete cit mai repede si mai bine noua limba, limba latina, cand de la sotii, cand de la fiicele lor (iubite ale soldatilor romani cuceritori) ba chiar si direct, de la soldatii romani navalitori ce le-au injosit caminele...

La Centrul Cultural Roman, pe data de 26 octombrie 1999, am aflat de la o alta somitate, de origine romana, prof.dr. in arheologie Ioan Pisso, ca dacii au invatat latina, de la romani, prin baile de la Sarmisegetusa lui Traian! De ce prin baile romane si de la niste soldati cam fara haine pe ei? Nu prea stiu ce a vrut sa spuna stimabilul profesor din Cluj despre barbati daci, dar cred ca nici un roman, nici macar in joaca, nu are voie sa faca o astfel de afirmatie decat daca... de fapt tot dansii ne spun ca ne tragem din "doi barbati cu... "brate tari"!

Astfel de declaratii "istorice" te fac sa-ti doresti sa fii orice, numai roman nu! "Domnilor, Dacia a fost cotropita de romani in proportie de numai 14% si pentru o perioada istorica foarte scurta, de 164 de ani. 86% din teritoriul Daciei nu a fost calcat de picior de legionar roman. Este greu de crezut ca intr-o asa de scurta perioada istorica, dacii sa fi invatat latina, fara ca pe 86% din teritoriul lor sa-i fi intilnit pe soldatii romani. Dar daca nu de la romani au invatat dacii latina, atunci de la cine? - se intreaba aceiasi demni urmasi ai lui Traian?

Herodot ne spune ca, cel mai numeros neam din lume, dupa indieni, erau tracii. Iar Dio Casius ne spune si el: "sa nu uitam ca Traian a fost un trac veritabil. Luptele dintre Traian si Decebal au fost razboaie fraticide, iar Tracii au fost Daci". Faptul ca dacii vorbeau "latina vulgara", este "un secret" pe care nu-l stiu numai cei ce refuza sa-l stie.

"Cind sub Traian romanii au cucerit pe daci, la Sarmisegetusa n-au trebuit talmaci, afirma Densusanu si asta totul schimba,

Deci, dacii si romanii vorbeau aceiasi limba!"

Daca astazi se considera ca 95% din custintele acumulate de omenire sunt obtinute in ultimii 50 de ani, sa vedem cum si notiunile noastre despre istoria poporului daco-roman pot evolua. Cind nu de mult s-a publicat teoria evolutiei speciei umane in functie de vechimea cromozomala, s-a ajuns la concluzia ca "prima femeie" a aparut in

sud-estul Africii. Urmatorul pas urias a fost in nordul Egiptului, iar de aici, in Peninsula Balcanica.

Cind profesoara de arheologie lingvistica Marija Gimbutas, de la Universitatea din Los Angeles, California, a inceput sa vorbeasca despre spatiul Carpato-Dunarean ca despre vatra vechii Europe, locul de unde Europa a inceput sa existe, am fost placut surprins si m-am asteptat ca si istoricii nostri sa reactioneze la fel. Dar, din partea lor am auzit numai tacere.

Cind profesorii Leon E. Stover si Bruce Kraig in cartea "The Indo-European heritage", apruta la Nelson-Hall Inc., Publishers, 325 West Jackson Boulevard, Chicago, Illinois 60606, vorbesc la pagina 25 despre Vechea Europa a mileniului 5 i.d.H., care-si avea locul in centrul Romaniei de azi, sa nu fim mindri?

Cind studiile de arheologie moleculara ne indreptatesc sa ne situam pe primul plan in Europa ca vechime, nu-mi este usor sa le raspund unor persoane care nu citesc nici ceea ce spun inteligent altii despre noi si nici macar ce scriu eu. Studii impecabile cromozomale, la nivel de mitocondrie, folosind PCR (polimerase chain reaction), pot determina originea materna a unor mumii vechi de sute si mii de ani. Teoria genoamelor situeaza spatiul carpato-dunarean ca fiind, nici mai mult nici mai putin decat, locul de unde a inceput Europa sa existe, locul unde acum 44.000 de ani sosisera primele 3 Eve si primul Adam...

Cand am scris "Epopoea Poporului Carpato-Dunarean", si volumele "Noi nu sintem urmasii Romei", "In cautarea istoriei pierdute" si "Calatorie in Dacia - tara Zeilor", m-am bazat pe astfel de cercetari, dar si pe cartea unei somitati in domeniul preistoriei Europei, D-l V. Gordon Childe, profesor la Universitatea din Oxford, Anglia, caruia I se publica, in anul 1993, la Barnes & Noble Books, New York, "The History of Civilization", "The Aryans". El exploreaza intr-un mod fascinant originea si difuzarea limbilor in Europa preistorica. Intre paginile 176-177 publica si o harta aratind leaganul aryenilor in timpul primei lor aparitii: si minune mare, spatial Carpato-Dunrean este cel vizat!

Cand roata, plugul, jugul, caruta cu doua, trei si patru roti apar pentru prima data in lume pe teritoriul nostru, dacic, cand primul mesaj scris din istoria omenirii se gaseste tot pe teritoriul nostru, la Tartaria, cand primii fermieri din Europa sunt descrisi pe acelasi spatiu, intr-o perioada cind Anglia abia se separa de continent si din peninsula devenea insula - 6,500 i.d.H., (vezi John North, "A new interpretation of prehistoric man and the cosmos", 1996, Harper Collins Publishers, 1230 Avenue of Americas, New York, 10020, Chronology), nu-ti vine a crede ca tocmai cei pentru care aduni aceste informatii formidabile despre poporul si spatiul pe care il ocupa tara noastra, te deceptioneaza!

continuare in pag. 22

Un alt punct de vedere: Noi, Românii, stramosi ai tuturor popoarelor latine!

urmare din pag. 21

Nu de mult, la Primul Congres Internațional de Dacologie, București, hotel Intercontinental, domnul profesor doctor în istorie Augustin Deac ne vorbește despre "Codex Rohonczy", o cronică daco-romanească, însumând 448 pagini, scrisă în limba română arhaică, "latina vulgare", cu alfabet geto-dac. Pe fiecare pagină se află scrise circa 9-14 rânduri. În text sunt intercalate 86 de miniaturi executate cu pana, care prezintă diferite scene laice și religioase. Direcția scrierii este de la dreapta la stânga și textul se citește de jos în sus. Descoperim că în bisericile vechi, daco-românești, cultul ortodox se exercită în limba "latina vulgare", chiar până în secolele XII-XIII, când s-a trecut la oficierea cultului în limbile greacă și slavonă.

Codexul cuprinde mai multe texte, ca "Jurământul tinerilor vlahi", diferite discursuri rostite în fața ostasilor vlahi înainte de lupte cu migratorii pecenegi, cumani, unguri. O cronică privind viața voievodului Vlad, care a condus Vлахia între anii 1046-1091, Imnul victoriei vlahilor, conduși de Vlad asupra pecenegilor, însoțit de note muzicale etc. Atunci se mira și se întreabă, pe bună dreptate, Domnul profesor doctor în istorie Augustin Deac: "de ce institutele de specialitate ale Academiei Române au ramas pasive la descoperirea și descifrarea acestui document istoric, scris în limba daco-română, latina dunăreană, într-un alfabet geto-dacic existent de milenii, cu mult înainte de cel latin al romanilor?"

Dar, după orientarea ideologică ce o au, cei sus amintiți ar fi preferat ca acest diamant să nu se fi descoperit. Academia Română ar fi trebuit să organizeze o mare sesiune științifică cu caracter nu numai național, ci și internațional. Dar și ei, la fel ca și "românii adevărați", vajnicii urmași ai lui Traian, vor să arate omenirii ce înseamnă să fii umil și să-ți disprețuiești strămoșii, trecutul și neamul...

Faptul că **NOI, Românii, suntem strămoșii tuturor popoarelor latine** și nicidecum o rudă marginală a latinității, ar trebui să ne facă să ne mandrim și nicidecum să cautam contra argumente, precum cei lipsiți de înțelepciune care își taie cu sarg craca de sub picioare...

Miruna Tarcau : Paris c'est comme un grand musée

Madalina Vlasceanu

Toujours enthousiaste et en même temps terre à terre. À n'importe quel moment et à n'importe quel endroit, Miruna Tarcau est capable de parler de ces travaux littéraires des heures et des heures, avec la même passion. Cette fois-ci, notre discussion c'est déroulée en mars, au Salon du livre de Paris, où la jeune écrivaine était présente pour la deuxième fois, avec son nouveau livre *Le Choix de Selenæ*, le premier tome de la saga fantastique *La Guerre des Titans*.

Cu cunoscutul prezentator de la televiziunea franceză Michel Drucker

« Une histoire qui est comme toute histoire avec un point de départ. Ainsi, une simple classe de physique devient le cadre parfait, propice à l'imagination. Une simple comparaison se transforme vite dans une série de métaphores centrées sur l'idée que la matière, comme les atomes, est en grande majorité formée de vide. Tout est en place : la terre avec ses multiples dimensions, les personnages, la légendaire épée... « Dans ma tête l'histoire était claire, mais pour la transmettre au public ce n'est pas évident, car il faut être claire mais pas trop explicite », m'avoue la jeune adolescente. Ne pas être trop pédagogique, ne pas trop faire de détours, tout en gardant le suspense, l'action, l'effet de surprise..., voilà le défi de ses œuvres. Un pari qui s'avère réussi ; les livres vendus et les impressions des lecteurs témoignent. « J'ai beaucoup aimé la fin du son premier roman que j'ai acheté l'année passée. C'était inattendu, une fin pas du tout hollywoodien. De plus, le roman se lit facilement. Je le conseille à tout le monde », s'enthousiasme Jean-Christian Derouin, un ex-camarade de classe de Miruna qui a déménagé à Paris depuis deux ans. Pour lui, Miruna reste avant tout une jeune fille « modeste, peu bruyante et avec de bonnes notes. (...) Avant qu'elle publie son premier livre, je n'étais même pas au courant qu'elle écrivait des livres », ajout-il.

La jeune canadienne d'origine roumaine prend son rôle d'auteure très au sérieux en visant de publier un nouveau roman chaque année. A 300 exemplaires, la première

impression du livre *Le Choix de Selenæ* est déjà épuisée. La deuxième, s'impose à plus de mille exemplaires. Les autres volumes de la saga sont presque achevés dans son univers mental mais pour Miruna, savoir quoi dire ne suffit pas. Il reste à voir comment le dire et c'est là, toute la différence. C'est là que les études interviennent en faisant bon ménage avec son imagination. « Je n'aurais pas pu écrire de la même façon en faisant des études de médecine ou de droit », dit-elle. Décidée à faire toute de suite après son bac un master puis un doctorat en études littéraires à l'Université de Montréal, la jeune fille ne laisse rien au hasard. Comme dans ces romans, elle a envisagé la suite: une bourse, une année d'échange à Paris à la Sorbonne, des études scénographiques, une carrière dans l'enseignement et ainsi de suite.

Le travail complexe et minutieux de concrétisation, de mise en forme, de correction, fait de Miruna une écrivaine à part entière. En choisissant un style, son écriture devient de l'art. « Le style que j'utilise dans « *Le choix de Selenæ* » est antique avec un vocabulaire précis concernant les noms, les comparaisons. C'est de la prose poétique avec beaucoup d'images », et pour elle « l'auteur doit croire à son histoire, doit être dedans la scène, doit sentir l'odeur ». Et pour cela, le travail de terrain et de documentation, les voyages, l'expérience de la vie, sont importants.

Miruna garde de beaux souvenirs de cette édition du salon, mais un de ses plus chers reste sa rencontre avec Michel Drucker, grand animateur de la télévision française, et également auteur de plusieurs livres. Son séjour à Paris ne se résume pas juste au salon. En dehors de ses séances de dédicaces, elle en a profité pour magasiner, faire des photos dans les rues parisiennes, aller au théâtre et visiter les musées tel que le musée Rodin, le musée de la mode... Le Louvre reste pour la jeune canadienne le passage obligatoire à chaque voyage. Amoureuse de la salle des statues, elle retrouve ici une atmosphère antique propice à l'acte créateur. « J'aime Paris avec tous ses bâtiments, son activité culturelle, ses musées. Et ayant tout cela réuni dans une ville, c'est comme rentrer dans un tableau, dans un musée. Paris c'est comme un grand musée », affirme-elle.

En novembre, Miruna Tarcau envisage une tournée littéraire dans son pays d'origine pour lancer, en roumain, le roman « *L'Île du Diable* ».

(Articol publicat în revista online Terra Nova, No 44,
www.terravanmagazine.ca/44/)

Un chapitre de ma vie en Argentine

Wladimir Paskievici

(Un extrait de l'Arc-en-Ciel de ma vie ©)

Ce qui suit est un fragment de mes souvenirs de ma vie en Argentine, de 1948 à 1950. En 1948, je me trouvais à Milan, en Italie, avec ma mère, Lygia (Ly) et mon beau-père, Alexandre (Dadou) Opran. Je venais de quitter la Roumanie et nous cherchions un pays où émigrer. Nous pensions à l'Argentine ou au Canada.

Le premier visa arrivé fut le visa argentin. Il arriva six semaines après avoir fait la demande. C'était extrêmement rapide. Il faut dire que Radou (*le cousin de Dadou*), rendu entre-temps à Buenos Aires, nous avait aidés en faisant accélérer les formalités. (Pour ce qui est du visa canadien, il nous fut accordé six ans plus tard seulement!) Il s'agissait maintenant de préparer notre départ. Non pas simplement de remplir nos valises - nous n'avions que très peu d'effets personnels - mais à bien utiliser l'argent qui nous restait encore. En effet, Radou nous avait conseillé d'acheter en Italie un maximum d'objets - meubles, vêtements et autres objets personnels - parce qu'ils coûtaient moins chers et parce qu'ils étaient de meilleure qualité. Comme Dadou avait un poste assuré en Argentine, nous achetâmes des meubles de maison en grande quantité, des habits légers, des souliers élégants, de la verrerie, de la vaisselle et des couverts en profusion. Après des mois d'inquiétudes et de restrictions auto-imposées, c'est avec frénésie que nous courions dans les magasins pour comparer les produits et faire les meilleurs choix. Le tout fut emballé, mis dans des grandes caisses et expédié à Gênes, pour le bateau qui devait nous transporter en Argentine et dont le nom semblait prédestiné, le *Buenos Aires*. Nous dépensâmes jusqu'au dernier sou, en gardant une toute petite réserve pour les dépenses éventuelles sur le bateau et pour vivre une semaine dans un hôtel, le temps de trouver un appartement à notre goût. Sans nous rendre compte, nous commîmes une imprudence qui allait nous coûter cher...

Le départ devait avoir lieu à la mi-juillet. Bien qu'il y avait plusieurs bateaux battant pavillon argentin qui faisaient le trajet Genova - Buenos Aires, il nous a fallu attendre plus d'un mois pour trouver des places libres sur un de ces bateaux qui transportaient des cohortes d'immigrants italiens vers la Terre Promise. Les places, nous l'apprîmes plus tard, se trouvaient dans des dortoirs communs, à vingt, quarante ou soixante personnes. D'un voyage effectué en cabine de luxe, nous allions passer à un transport de marchandise humaine. Mais nous ne le savions pas encore et nous étions de bonne humeur. Étant donné l'ensemble des circonstances, nous nous en sortions plutôt bien: nous étions tous les trois

ensemble, prêts à partir vers une destination inconnue mais accueillante, en un pays riche, tranquille et éloigné du communisme, nous avions de beaux meubles dans la soute à bagages et nous étions en excellente santé. L'avenir s'annonçait bien. Pour le reste, on aura l'occasion d'y voir.

Il subsistait une seule inquiétude mais elle était de taille: le passage à travers les douanes italiennes. Ce n'est pas que nous transportions une marchandise illégale, mais c'est parce que Dadou, on s'en souvient, n'avait pas ses papiers en règle. Il ne s'était pas déclaré réfugié politique en Italie car cela aurait signifié automatiquement l'internement dans un camp. Il lui fallait donc traverser, à l'insu des douaniers, la « frontière » italienne qui le séparait du territoire argentin qu'était le bateau *Buenos Aires*. Zio Ottavio - un avocat roumain qui nous a beaucoup aidé - vint à Gênes avec nous, avec un de ses amis, pour nous aider à monter sur le bateau. Les deux parlèrent avec des agents italiens, en leur disant qu'ils étaient nos amis à Ly et à moi, qu'ils voulaient nous aider comme interprètes parce que nous ne parlions pas l'italien et leur demandèrent l'autorisation de monter sur le bateau. Les douaniers nous interpellèrent; nous primes une mine de demeurés, de retardés mentaux, ne sachant que montrer notre passeport et en répondant à toutes les questions par « Argentina, Argentina ». Je voyais bien, dans l'expression des Italiens, qu'ils étaient contents de se débarrasser d'un tel couple de

crétins tout en se demandant pourquoi les Argentins avaient accepté de nous recevoir. Il était évident qu'on avait besoin d'aide et ils accordèrent les deux autorisations demandées, en échange des documents d'identité de Zio Ottavio et de son ami. Ce fut Dadou qui se substitua à l'ami pour monter sur le bateau avec son autorisation pendant que l'ami, brusquement pris par de violentes coliques, se réfugia pendant un temps raisonnable aux toilettes. Une fois montés sur le bateau, Zio Ottavio reprit l'autorisation de son ami, descendit sur le quai, son ami le joignit et les deux récupérèrent leurs papiers en sortant par le poste de contrôle.

Deux heures plus tard, la sirène du bateau annonçait le départ vers le Nouveau Monde. Un deuxième chapitre de ma vie se refermait. Un troisième commençait.

***

Les 20 ou 21 jours que devait durer le voyage me permirent de faire le point sur notre situation et me préparer pour faire face à ce qui devait m'attendre. Faire le point était simple. Nous avions quitté notre pays, nos amis, nos relations, nos biens et notre environnement culturel pour essayer de nous implanter dans un milieu nouveau, rude, différent, inconnu et indifférent. Que savions-nous de l'Argentine à l'époque? Avant tout, qu'il s'agissait d'un pays d'accueil qui avait besoin de bras et de cerveaux pour assurer son émergence d'un passé colonisé. Pays étendu, avec un relief plat mais bordé par la magnifique cordillère des Andes, l'Argentine était formée par les couches successives d'immigrants, des Espagnols d'abord et des Italiens par la suite, qui avaient dominé les races indiennes ancestrales habitant ces terres avant leur arrivée. On y cultivait des céréales, surtout le maïs - l'Argentine était le deuxième pays exportateur de maïs au monde, après les États-Unis - et le blé. Le climat était du type tempéré, subtropical au nord, continental au sud et océanique près de la côte, c'est-à-dire dans la région de Buenos Aires. La végétation était par conséquent variée, avec des palmiers dans la capitale, avec des étendues d'herbes sauvages - la pampa - dans le Centre et vers le Sud. Comme bétail, le pays était riche en bovins dans la région du Centre et du Nord et en moutons dans le Sud.

La population du pays était concentrée dans quelques grandes villes mais Buenos Aires était le vrai poumon des activités économiques. La capitale était aussi le pôle d'attraction des paysans et des *gauchos*, rudes cavaliers des pampas, qui venaient augmenter le prolétariat urbain à la recherche d'un travail plus rémunérateur.

Du point de vue culturel, on y parlait espagnol mais on se piquait de pratiquer un peu le français et l'anglais. La ville de Buenos Aires possédait un Opéra de grande réputation - *El Teatro de Colon* -, plusieurs beaux parcs et... c'était à peu près tout. Du point de vue politique, le pouvoir était entre les mains d'un jeune colonel ambitieux, devenu général lors de sa récente prise du pouvoir par un coup d'état réussi, et marié à une dame de mœurs douteuses mais aseptisées par le rang qu'elle détenait et dont la personnalité, rehaussée par le *look* qu'un célèbre coiffeur parisien venait de lui donner, savait fasciner à la fois la populace qui l'adorait et les journalistes étrangers qui la pourchassaient. Il s'agissait bien sûr, de Juan et d'Évita Peron.

Qu'allions-nous faire dans ce pays? Dadou, travailler et assurer la subsistance de la famille. Ly, tenir la maison et développer un cercle de relations. Et moi, étudier. Voilà le programme pour les prochaines cinq ou six années. Je savais cependant que les choses n'allaient pas être simples.

continuare în pag. 24

Un chapitre de ma vie en Argentine

urmare din pag. 23

Politiquement, la situation ne me semblait pas stable, le pays ayant connu beaucoup de renversements de pouvoir. Économiquement, l'Argentine bénéficiait évidemment d'un boom dû à la guerre, mais pendant combien de temps encore ? Culturellement, c'était le vide par rapport à l'Europe. Pour ce qui est des mœurs, que pouvait-on s'attendre d'une population plutôt rustre, contrôlée par un clergé catholique obscurantiste et qui avait donné naissance dans les fonds-bas de Buenos Aires au tango tellement décrié par les moralistes de l'époque ?

Je me sentais comme une plante transplantée qui devait prendre rapidement racine dans une terre nouvelle. Je pensais au riz que nous cultivions à Dobrosloveni et qui souffrait durant les premiers jours après le repiquage. Je m'inquiétais pour Ly. L'éloignement physique de son milieu naturel la faisait souffrir. Un jour elle dit à Dadou : « Tu sais, je ne m'habituerai jamais nulle part ailleurs ! ». Il y avait quelque chose de très pathétique dans ce cri du cœur. C'était à la fois la souffrance provenant de la perte de tout ce qui lui avait été cher et la prémonition d'un avenir sans bonheur. Il y avait donc des problèmes en vue. En méditant à tout cela, je pris trois décisions qui devaient conduire mes actions tout le long des six années que j'allais passer en Argentine. D'abord, apprendre au plus vite et le mieux possible l'espagnol pour pouvoir m'intégrer rapidement dans le milieu ; deuxièmement, faire tout ce qui m'était possible pour assurer la sauvegarde de notre famille ; et troisièmement, entreprendre des études universitaires avec un succès qui me permettrait de les compléter à l'étranger, en France ou aux États-Unis. Avant même de débarquer à Buenos Aires, je savais que j'allais repartir. Que je devais repartir.

Je réalisais aussi autre chose, quelque chose de plus douloureux, de très profond. Mes bases culturelles et mon échelle des valeurs n'avaient plus de signification dans le nouvel environnement qui m'attendait. En fait, personne ni rien ne m'attendaient. Je devais montrer aux autres que j'existais et me faire apprécier. De quelle façon ? Uniquement par la qualité de mon travail et par la suppression de l'expression de mon sens critique. Je devais être meilleur que les autres et jamais les critiquer ou les mettre en situation d'infériorité. Il fallait donc ranger et mettre sous clé les connaissances acquises en culture générale, cultiver la modestie et travailler, travailler, travailler. Il sera difficile de me faire des amis et les relations avec les filles seront quasi-inexistantes. Qui voudra d'un « illustre inconnu », venant d'ailleurs, obsédé par les études, d'un jeune sans passé, d'un avenir incertain, d'un air grave et absent ? Eh bien, tant pis, il faudra que je me forge la force de caractère nécessaire pour mener à bien ce programme spartiate. Ce fut une

décision difficile mais prudente. Avec le recul, je crois que j'ai été un peu trop dur envers moi-même.

*

Le voyage en soi fut pénible. Les conditions matérielles étaient franchement mauvaises. Le bateau était un vieux *Liberty Ship*, un ancien navire américain spécialement conçu pour transporter des soldats. Nous étions entassés comme des moutons et nous dormions dans de grands dortoirs à lits superposés, tous à l'étroit. Les cabines de toilettes, insuffisantes, étaient rapidement devenues bouchées et malodorantes. La nourriture était infecte. Il n'y avait pas de place pour se promener ou s'asseoir quelque part sur le pont. Les gens étaient bruyants, les hommes battaient leurs femmes, celles-ci frappaient leurs enfants. Les vieux, souvent infirmes, croupissaient dans un coin. On s'enivrait, on forniquait dans les chaloupes de sauvetage, on vomissait à cause du mal de mer. Il faisait chaud, on transpirait, ça sentait mauvais. C'était dégoûtant, dégradant.

Ma mémoire a développé, avec le temps, une certaine sélectivité : elle met de côté, en les oubliant, les moments désagréables, les souvenirs pénibles. J'ai trouvé que la charge émotive des souvenirs désagréables risquait de déséquilibrer le spectre des émotions ressenties, donnant trop d'importance aux choses négatives, et affecter ainsi la lucidité et le potentiel intact nécessaires pour affronter la situation et entreprendre avec succès de nouveaux projets.

Je renonce donc à fouiller dans ma mémoire pour décrire avec plus de détails l'horreur que fut notre traversée de l'Atlantique, pour ne relater que quelques faits cocasses. D'abord les douches. Il y avait deux salles de douches, une pour les hommes, l'autre pour les femmes. Comme les hommes ne se lavaient pas beaucoup, il n'y avait pas d'histoires chez nous. Chez les femmes par contre, il y avait continuellement des bagarres. Je ne sais pas si les femmes étaient plus propres que les hommes mais elles passaient plus de temps sous la douche et elles devaient s'occuper également des enfants. Les douches, une vingtaine à la ligne, ouvertes, étaient munies, comme toutes les douches, de deux robinets, l'un à l'eau chaude, l'autre à eau froide. En fait, la première était bouillante, la deuxième gelée. Ce fait n'aurait pas eu, en soi, trop d'importance si le débit, une fois réglé, était resté constant... mais le fait était que si le bateau s'inclinait du côté bâbord, c'était l'eau bouillante qui prédominait, tandis que lorsque le bateau s'inclinait au tribord, c'était plutôt l'eau glacée qui nous aspergeait. Bref, il fallait se doucher en manœuvrant sans cesse les robinets pour compenser les mouvements du pauvre *Buenos Aires* !

Ensuite, le passage de l'équateur. Le matin du jour fatidique, on nous annonça qu'on allait traverser la ligne vers midi. Dès 10h, tout le monde s'était réuni sur le pont.

Tous regardaient vers l'horizon. Une certaine fébrilité gagna la foule qui devint impatiente.

- Mais où est-elle donc cette ligne ? disait une voix.

- Attendez, ce n'est pas encore midi, répondait une autre.

- Ah, là voilà, s'écria tout à coup quelqu'un.

- Mais non, tu te trompes, répliqua son voisin.

- Qu'est-ce que tu en sais ? lui demanda un troisième,

- C'est que je suis déjà passé par là, répondit sérieusement le deuxième.

- C'est maintenant ! retentit la voix du capitaine.

- Où est-elle ? Mais où est-elle donc ? demandaient les gens qui ne voyaient rien.

- Elle est en dessous, répondit un loustic.

- Eh bien, puisque maintenant on est en dessous, on ira plus vite, affirma quelqu'un le plus sérieusement au monde.

Ce fut tout. Pas de baptême, rien. Seulement une orange supplémentaire au repas du soir.

*

Nous avons fait deux escales, la première à Las Palmas, dans la Grande Canarie, et la deuxième à Recife au Brésil, mais nous n'avons pas eu l'autorisation de descendre à terre. Le paysage entrevu à Las Palmas était magnifique et je me suis promis d'y revenir, promesse non tenue à ce jour...

Je passais mes jours à étudier l'espagnol. J'avais acheté un livre *Asimil* en Italie et je faisais des progrès rapides. Après dix jours d'exercices théoriques, j'ai commencé à pratiquer mes nouvelles connaissances avec les membres de l'équipage. En arrivant à Buenos Aires, je savais me faire comprendre mais j'avais encore de la difficulté à comprendre mes interlocuteurs. C'était le contraire de ce qui s'était passé à notre arrivée en Italie où je comprenais les Italiens mais où je n'arrivais pas à formuler une phrase.

Je regardais aussi la mer et le ciel. La mer était superbe. Bleue, immense et continuellement changeante. En général, elle était très calme. Heureusement, car le bateau tanguait beaucoup. Des dauphins nous accompagnaient, en avant du navire, comme pour nous indiquer le chemin. Dans les eaux chaudes de la région équatoriale, de nombreux poissons-volants sautillaient dans les airs sur une dizaine de mètres. Le spectacle était intrigant et attirant. J'ignorais jusqu'alors l'existence de cette espèce de poissons et la force de leurs ailes argentées m'étonnait. Nous affrontâmes deux tempêtes, l'une au départ, dans le golfe de Lyon, l'autre en plein océan, qui vida les ponts et la salle à manger.

Nous avons traversé le détroit de Gibraltar de jour, ce qui m'a permis d'admirer le fameux roc dans toute sa splendeur. Vis-à-vis, l'Afrique était très proche, avec la ville de Ceuta toute blanche.

continuare în pag. 25

Un chapitre de ma vie en Argentine

urmarea din pag. 24

Je pensais à Jules Verne qui avait décrit ces endroits dans son roman *Mathias Sandorf*. Une fois le détroit passé, ce fut le tour des navigateurs grecs de venir hanter mes souvenirs, ces intrépides voyageurs qui cherchaient le bout du monde, puis les navigateurs portugais, Vasco de Gama en tête, qui ont fait le tour du continent noir.

La nuit tombée, je regardais les étoiles. Tous les soirs, le ciel se modifiait. L'étoile polaire descendait peu à peu jusqu'à disparaître sous l'horizon. La Grande Ourse s'éloignait à son tour en pâlisant, pour laisser la place à d'autres constellations. La Croix du Sud, apparue dans la direction opposée, montait dans le ciel. La lune prenait des positions étranges en décrivant des trajectoires qui ne m'étaient pas familières. Mais la mer et ses vagues restaient sublimes sous l'éclairage nocturne de Phébé, la déesse de la nuit.

Le voyage dura longtemps car le bateau était lent. Les gens commençaient à s'impatienter et une certaine tension s'était emparée de nous. Encore deux jours, encore un jour... Nous préparâmes nos valises et guettâmes l'apparition de la terre. Nous aperçûmes la ville de Buenos Aires avec ses gratte-ciel à l'horizon. Le ciel était couvert - nous arrivions durant l'hiver austral - et tout semblait plongé dans un univers gris-bleu. Les structures du port se détachèrent peu à peu. Guidé par un bateau pilote, nous pénétrâmes dans la rade et le *Buenos Aires* se colla bientôt à son quai. Nous étions arrivés. Les formalités du débarquement durèrent plusieurs heures. Enfin, nous posâmes le pied sur le territoire argentin, sur notre terre d'exil, notre nouvelle patrie.

*

Les Bratescou nous attendaient. Cela nous fit chaud au cœur. Ils étaient accompagnés de la famille de Cornel Ghishoïou, le frère de Petrica, le mari de ma tante, qui avait émigré une année auparavant en Argentine, après avoir séjourné en Allemagne où il avait complété ses études d'ingénieur. Cornel était accompagné de sa femme Mimi, née Moruzzi, issue d'une famille noble roumaine, et de sa fille, Karine, une charmante petite fille du même âge que Poussy, la fille des Bratescou.

Nos amis nous menèrent, avec nos bagages, à un hôtel fort coquet, situé *calle Gallo*, où ils nous avaient réservé un petit appartement pour une semaine. Nous fêtâmes l'arrivée en ouvrant la bouteille de champagne qui nous attendait au frigidaire. La très chaude réception nous remonta le moral. Nos amis s'empressèrent de nous décrire le quartier, les magasins d'alimentation, le quartier commerçant le plus proche et un parc avoisinant. Nous nous couchâmes très tard et le lendemain, un

dimanche, nous entreprîmes, avec nos amis, la première visite de la ville.

Buenos Aires était une grande ville, étendue, avec le centre politique situé à la *Casa Rosada* (La Maison Rose), siège du gouvernement, et dans les ministères entourant la *Plaza de Mayo* sur laquelle donnait également la Cathédrale. *L'Avenida de Mayo* qui partait de la place du même nom, débouchait sur une avenue superbe, *L'Avenida 9 de Julio* (9 juillet). À l'endroit où ces deux avenues se croisaient, se dressait un imposant obélisque. À l'est de *L'Avenida de Mayo*, située dans l'axe nord-sud, se trouvait le quartier élégant de la ville, rempli de boutiques élégantes, avec *Florida*, la rue piétonnière et *Lavalle*, la rue des cinémas et des théâtres. Le quartier des affaires était également à l'est, en s'appuyant sur le port et allant jusqu'à la gare, le *Retiro*. En fait, il y avait deux gares, situées l'une à côté de l'autre. Pour des raisons historiques, liées à d'obscurcs considérations de stratégie militaire et d'impérialisme économique, les Anglais avaient construit deux systèmes de chemins de fer qui non seulement ne se connectaient pas, mais utilisaient des écartements différents entre les voies. Le beau quartier, celui des gens riches, était celui de *Palermo* où la beauté et l'élégance des demeures le disputaient à la splendeur des arbres et à la richesse des jardins.

Finalement, Buenos Aires ne se présentait pas si mal. C'était une métropole en expansion. On voyait des constructions s'élever partout. Les maisons et les blocs d'habitations, sur lesquels Radou s'attardait pour nous donner des détails techniques, avaient un air à la fois moderne et sympathique. Les gens étaient petits et de couleur foncée. Les hommes portaient presque tous des petites moustaches, avaient le teint brun foncé, tandis que leurs cheveux étaient noirs et gommés. Ils étaient aussi sérieux, pour ne pas dire graves. Les femmes, brunes également, n'étaient pas aussi élégantes que les Italiennes mais semblaient

mieux nourries. Les gens étaient polis et nous aidaient volontiers à nous orienter.

Cette première prise de contact nous rassura et nous mit d'attaque. Le lendemain, Dadou devait se présenter à la Banque Nationale tandis que ma mère et nous, nous allions commencer à visiter les appartements à louer situés dans le quartier. L'avenir semblait nous sourire. Malheureusement, nous nous trompions lourdement...

Le réveil fut brutal. Très brutal. Le responsable du programme d'immigration de la Banque Nationale avisa Dadou que le programme était complété, que la Banque avait engagé un nombre suffisant d'ingénieurs, que les représentants de la Banque à l'étranger n'avaient pas reçu les instructions à temps pour arrêter les engagements. Comme Dadou avait été induit en erreur de bonne foi, la Banque ne demandait aucun remboursement pour les frais de voyage qu'elle avait assumés mais ne reconnaissait aucune obligation envers lui. De toute façon, il ne fallait pas s'en faire, l'Argentine était en pleine expansion, de nombreuses entreprises cherchaient des ingénieurs, Dadou allait certainement trouver quelque chose qui allait le satisfaire. « Ce n'était qu'une question de temps, disait le fonctionnaire »...

Il avait raison, ce fonctionnaire. Dadou a mis huit ans pour trouver un poste à sa mesure!

(urmarea în numărul viitor)

Avenida 9 de Julio

Se duc bătrânii!

pr. prof. lector Glăjar Ioan

Un proverb francez spune: „Bătrânii se duc și tinerii nu mai vin!”

Iată, o consemnare potrivită și pentru situația actuală din țara noastră.

Bătrânii se duc la cele veșnice, iar tinerii nu mai vor copii; nu se simt obligați în conștiință să asigure perpetuarea neamului aducând pe lume vârstare noi, în locul celor care se duc. Fiecărui preot îi este dat să constate că natalitatea descrește în parohia sa și că numărul deceselor este mai mare decât numărul nașterilor.

Bătrânii se duc la ceje veșnice, iar tinerii pleacă în țări străine.

Se duc bătrânii! Îmi vine și mie să exclam la fiecare înmormântare a unui om bătrân. Și cuvintele acestea conțin și exprimă o doză mare de durere. Deși ești conștient că locul lor e luat — în măsura în care este luat — de alții, de copii și tineri și astfel societatea se înnoiește mereu și își împropătează forțele vitale și energiile creatoare, totuși, când vezi că bătrânii se duc, îți simți sufletul greu, apăsător, împovărat, îndurerat. Plecarea bătrânilor din mijlocul nostru are ceva din atmosfera unei toamne îmbălsămate și triste. De ce? Pentru că ei nu se duc, cum au venit: odată cu ei se duce ceva din ființa și viața noastră. Pe lume ei au venit numai cu posibilități, adică cu talanții sufletului și trupului lor primiți de la Dumnezeu, iar de plecat pleacă cu comori, mai mult sau mai puțin, întregi, cu multe din rodurile acestor talanți în cursul vieții lor.

Se duc bătrânii!, suflete înfrumusețate de credința creștină, de cinste, dreptate, smerenie, curiozitate, cumpătare, răbdare și blândețe; oameni cu bun-simț fundamental, țărănesc, demni și de omenie, binefăcători și iubitori de glia strămoșească, devotați familiilor lor, Bisericii și neamului românesc; oameni care au ținut să-și trăiască viața aceasta în pace și după poruncile lui Dumnezeu, cu conștiința că o trăiesc pentru eternitatea de dincolo de mormânt, unde-i așteaptă Domnul și Stăpânul vieții lor, Dreptul Judecător.

Se duc bătrânii! și, când se duc, iau cu ei comori de experiență, comori de înțelepciune, comori de sfaturi bune și de îndemnuri sănătoase, comori pe care generațiile tinere de azi (cel puțin o parte din ele) nu le-au primit și nu le acceptă în mare măsură. Nu și le însușesc fie din mândrie, fie din prostie, fie din neștiință, fie din nepăsare, fie din alte motive dependente sau independente de voința lor. Spunând lucrurile acestea și cele ce mai urmează despre bătrâni și tineri, nu înseamnă că am scăpat din vedere faptul că nu toți bătrânii sunt capacitați exemplare și modele vrednice de urmat. Nu scap din vedere nici faptul că fiecare generație are dreptul, libertatea și chiar datoria să gândească problemele vieții. Fiecare generație are dreptul la concepții și idealuri proprii. În această privință, cel mai mare poet

al nostru, Mihai Eminescu, spunea: „în orice om o lume își face încercarea”. Fiecare generație poate gândi și realiza valori superioare celor existente într-un anumit moment istoric. Mai mult, fiecare generație este obligată moral să sporească patrimoniul axiologic al societății umane. Și sporul acesta chiar se realizează. Se spune că, la fiecare zece ani, volumul de cunoștințe al omenirii se dublează. Dar nici generația tânără nu trebuie să scape din vedere că, pentru a-și fixa concepții și idealuri proprii fără erori, și pentru a progresa în știință și cultură, ca și în alte domenii, e bine și chiar necesar să cunoască, să ia în considerare și să folosească comorile de experiență și înțelepciune, cunoștințele, valorile și realizările de tot felul ale bătrânilor contemporani și ale înaintașilor acestora. Și aceasta, chiar dacă ar fi doar motivul că lumea, viața și istoria nu încep cu generația tinerilor de astăzi, cum se poate observa că-și închipuie unii dintre ei, ci și bătrânii, moșii și strămoșii lor și tinerii de astăzi sunt părți ale aceleiași istorii omenești. Pe de altă parte, trebuie recunoscut faptul că nu toți tinerii au capacitatea de a depăși în gândire și cunoaștere, în creații și realizări pe cei bătrâni, pe înaintașii lor. Și atunci, trebuie să se simtă obligați a cunoaște, recunoaște și prețui capacitatea, eforturile și realizările acestora. Procedând în felul acesta se vor îmbunătăți ei înșiși sub toate aspectele. Iată și o recomandare înțeleaptă în această privință: „Caută lumina cât mai sus în alții și tot mai adânc în tine” (Florica Musicescu). Iar altcineva sfătuie pe tineri astfel: „În fața bătrânilor, tinerii să aibă ochi și nu gură!”

Se duc bătrânii! și, odată cu ei, se duc comori și exemple de credință și de fapte bune; se duce practica rugăciunii, a postului, a mătăniilor; se duc comori de tradiții ziditoare de suflet, comori de obiceiuri sfinte de Crăciun, de Anul Nou, de Bobotează, de Paști, de Ispas, de Rusalii, de Ziua Crucii, de Sf. Nicolae, comori care fac viața mai frumoasă, mai plăcută înaintea lui Dumnezeu și — de ce nu? — mai ușoară. Câți tineri de astăzi moștenesc, își însușesc și practică sincer, din convingere, cu evlavie — și nu festiv, teatral — aceste tradiții strămoșești?

Se duc bătrânii! suflete creatoare de frumos și, odată cu ei, se duc comori de artă populară românească; se duce portul țărănesc: frumos, sobru, decent; se duce jocul popular național; se duce dreptat o parte din specificul nostru național, o parte din patrimoniul cultural viu al poporului nostru. Pe câți miri și nuntași îi mai vezi astăzi venind în biserică la Sf. Taină a Cununii îmbrăcați românește? Și cât de frumoși ar fi astfel gătiți!

La fel stau lucrurile cu cântecele populare românești: în locul acestora sau al altor cântece izvorâte din sufletele nobile și adresate altor suflete iubitoare de frumos, ne este dat să auzim, de cele mai multe ori, o muzică infernală, îmbălsămată de dizarmonii, dominată de urlate asurzitoare și dizgrațioase, muzică îndrăgită, preferată și

promovată de generația tânără a zilelor noastre.

De asemenea, în locul jocurilor populare românești, atât de artistice și decente, sau al dansurilor clasice nobile și majestuoase, ne este dat să asistăm la niște bâțâieli instinctuale și sălbatic.

Înțelegem bucuria tinerilor de azi de a trăi, optimismul și dinamismul lor, dar cele mai multe din cântecele și jocurile preferate de ei sunt expresia unui spirit necultivat, chiar barbar și agresiv.

Se duc bătrânii! și, odată cu ei, se duce pe nesimțite o parte din ființa neamului nostru: legea strămoșească, pentru care s-au jertfit moșii și strămoșii noștri și ai acestor bătrâni. Sub influența mass-media, a cărților și revistelor cu caracter doctrinar și mistic oriental (atenție! — există în țara noastră librării exclusiv cu asemenea cărți și reviste, cea din Sibiu fiind așezată intenționat, perfid și provocator lângă Reședința Arhiepiscopiei Ortodoxe, în fața Centrului Eparhial Ortodox, a Catedralei Mitropolitane și a Librăriei Arhidiecezane, precum și în imediata vecinătate a Facultății de Teologie Ortodoxă și în calea studenților acesteia.

Alții se declară ostentativ liber-cugetători. Să fie oare liber-cugetători sau ne-cugetători? Or, de-i una, or, de-i alta, te înspăimânți cu adevărat când afli din ziarul „Adevărul” (din 12 octombrie 1998, pag. 20) că la „inițiativa Ministerului Educației Naționale, de a-i pune pe licenții români să studieze religia cultului cărui-a-i aparțin, este departe de a avea succesul scontat. Astfel, deloc receptivi la acest demers, liceenii bucureșteni, mai ales cei din clasele a XI-a și a XII-a, declară pe capete ca sunt liber-cugetători. Ca urmare a acestei declarații (atenție — semnată de unul dintre părinți), cursanții respectivi nu mai trebuie să participe la orele de religie. Primele licee care au avut curiozitatea să-și întrebe elevii cărui cult aparțin și, legat de aceasta, la care ore de religie vor să meargă, s au izbit de surprize de proporții. La „Sf. Sava”, de pildă, 900 de licenții și-au declarat din start statutul de liber-cugetători. La Școala Comercială „Kretzulescu”, din cei aproximativ 1000 de elevi, peste 700 fac parte din tagma liber-cugetătorilor. Extrem de interesantă este, în acest context, evoluția religioasă a tânărului, o dată cu trecerea anilor de liceu. În clasele a IX-a și a X-a, procentul liber-cugetătorilor este de 10 la sută, pentru ca în cazul elevilor din clasele a XI-a și a XII-a să sară brusc la 90 la sută... După cum și-au exprimat convingerea mai mulți directori de licee teoretice din Capitală, grosul liber-cugetătorilor vine de fapt din rândul ortodocșilor” (Daniel Popa).

Să fim noi bătrânii de vină? Să fie de vină tinerii înșiși? Să fie de vină părinții elevilor sau profesorii de religie? Sau programa analitică pentru lecțiile de religie în liceu?

continuare în pag. 27

Se duc bătrânii!

urmare din pag. 26

Sau autorii manualelor? Sau noi, preoții?

Fără a mai aștepta un răspuns la aceste întrebări, să remarcăm că se duc bătrânii! care cercetau și umpleau biserica și biserica rămâne din ce în ce mai goală. În locul Sf. Liturghii și al predicilor, al deniilor și al altor slujbe și servicii religioase, tinerii de astăzi preferă televizorul, radioul, discoteca, reuniunile distractive, sportul, lectura cărților polițiste, a cărților și revistelor cu chipuri, scene și elemente necuviincioase și amorale, ca să nu zic chiar pornografice și imorale. Să fie oare toate acestea cauza apariției acestor tineri, așa-zși, liber-cugetători?

Se duc bătrânii! și, odată cu ei, se duc, deci, înțelegerea creștină, superioară a lumii și vieții pământeste, sensul și rostul creștin al acestora; se duce trăirea vieții de aici la cota misterului divin și a miracolului fortificator și mântuitor; se duce grija de căpetenie a omului — creștin în această viață.

Marele nostru istoric Nicolae Iorga spunea: „Important nu este felul cum trăiești, ci sensul pe care îl dai vieții!” Prin acest aforism, savantul înțelegea desigur și voia să spună că omul care dă un sens superior vieții va trăi în demnitate și omenie. La rândul său, Fericitul Augustin propunea: „Iubește și apoi fă ce vrei!” Era încredințat și el că omul care trăiește în mod autentic iubirea creștină nu va voi și nu va face ceva rău.

Oare, ce înțeles dau și vor da vieții tinerii liber-cugetători? Vor ajunge în mod declarat la ateism și nihilism? Vor ajunge să constate că „știința fără conștiință nu este decât ruina sufletului”, cum zice Fr. Rabelais? Sau să confirme adevărul spuselor Sf. Ioan Gură de Aur: „Cunoașterea fără dragoste este vătămătoare”. Vor ajunge să ilustreze, prin ei înșiși, expresia lui Pascal: „Nimicnicia omului fără Dumnezeu”? Vor ajunge să se piardă pe ei înșiși, cum cu convingere susține Mihai Eminescu: „Cine neagă pe Dumnezeu, neagă ordinea morală a universului. Dar e dovedit că oricine neagă ordinea morală este pierdut, fie ca individ, fie ca neam, pe acest pământ, căci degenerază fizic și degenerază moralicește”? (Apud Tudor Nedelcea, Eminescu și cugetarea sacră, Editura AIUS, Craiova, 1994, p. 74). Vor ajunge să confirme și să exemplifice prin viața lor avertismentul dat de Eugen Icaru: „Ceva nu e în regulă cu umanitatea, cu omul. El devine o specie sinucigașă, atunci când nu-i mai pasă de morală și de Dumnezeu. Să ne temem de cei crescuți fără morală și fără Dumnezeu”.

Se duc bătrânii! și, odată cu ei, se duc începutul vieții noastre, o parte din ființa, viața și avuția noastră. Iată de ce putem spune cu toată convingerea, împreună cu Exupery, că, atunci când înmormântăm un bătrân, „nu înmormântăm un cadavru, ci depozităm un tezaur”.

Aceasta fiind valoarea bătrânilor noștri care se duc la cele veșnice, este de la sine înțeles

datoria noastră de a le păstra cu cinste o amintire neîmputănată și o recunoștință mereu vie în sufletele noastre.

(Articol redus, preluat din Îndrumătorul bisericesc, Sibiu, 2003, cu acordul autorului)

Ana-Maria Gîbu
Un inger de Paște

Într-o zi de primăvara eram în parcul din centrul orașului. Mă plimbam agale pe alei, admiram ciresii înflorite și priveam undeva, în sus, foarte departe.

Pe cerul albastru nori albi, pufoși zâmbeau către oameni. Un arc auriu de lumină a inundat deodată cerul. Oamenii îl admirau și se vedea pe chipul lor fericirea. Priveau cu mirare cum, printre nori, îngerii coborau ușor spre pământ.

Fiecare dintre îngerii se îndrepta către un om pentru a-i șopti vestea cea mare: Isus va învia și v-a fi din nou printre noi pentru a ne ajuta să fim mai buni și mai credincioși.

Un înger s-a desprins din alaiul ceresc, și-a deschis larg aripile strălucitoare și s-a îndreptat spre locul unde stateam mirata eu.

- Oare ce se întâmplă? Cine sunt aceste ființe zburătoare cu aripi aurite? - mă gândeam.

- Noi suntem îngerii. Și am venit să vă amintim de cea mai mare sărbătoare a voastră, a creștinilor- PAȘTELE.

Stralucirea de aur a aripilor sale m-a făcut să închid pentru o clipă ochii. Când am ridicat privirea să îi spun îngerului ca eu nu am uitat sacrificiul pe care Isus l-a făcut pentru noi atunci când a murit pe cruce, nu mai era nimeni.

Îngerul se urcase încet pe scările cerului spre locul de unde a venit.

Norii s-au risipit, iar cerul a devenit senin și plin de LUMINA ÎNVIERII.

De acolo, de sus, se auzea corul de ÎNGERI:
„HRISTOS A ÎNVIAT!”

I-am răspuns și eu fericita:
„ADEVARAT A ÎNVIAT!”

În jurul meu frumoasa primăvara

Aduce-n lume viață și culori

Și toți copacii de afară

Rotesc în vânt volanele de flori.

Și fiecare floare ce răsare

În locuri pârjolite ieri de ger

Mi-aduce aminte de acela care

A înviat și S-a urcat la cer.

Ne bucurăm de sfânta sărbătoare

Când toți rostim “Hristos a înviat!”

Și-n orice casă cu Lumina Învierii

Pășim cu sufletul curat.

Urări dela cititori

**Va urez de departe:
Hristos a Inviat!**
Spinu Camelia (Moldova)

raion Riscani, sat Corlateni

Romani sau moldoveni, nu conteaza, pina la urma avem aceleasi radacini, avem o istorie traita impreuna, cu stramosi ce ne leaga, suntem aceiasi oameni, cu aceleasi traditii, eu nu vad o diferenta si nu as dori sa facem o discriminare intre noi. Sper ca intr-o zi sa fim un tot intreg, sa fim o familie mare. Acum ca vine Sfintele Pasti sper ca toata lumea sa devina mai buna, cu noi sperante spre un viitor mai bun, cu multe impliniri. Fie ca lumina sfinta sa lumineze tuturor pasii in tot ceea ce fac si in viata de zi cu zi. Pace in suflet si in casa! Fie ca pe fetele tuturor oamenilor sa apara raze de soare si de bucurie! Sa culeaga pe cararile vietii numai flori frumoase si rare, numite-Fericirea! Nu uitati ca nu tot ce stralucește sunt pietre pretioase! Petrece-ti cit mai mult timp cu persoanele dragi sufletului si pretuiti acele momente, caci timpul atit de repede zboara si ele nu vor fi cu noi o eternitate, deci sa-i stringem pe toti de mina! Sa spunem impreuna Hristos a Inviat! Paste fericit!

Hristos a Inviat!

Carla Bocanici

(sotie si mama, familie de tineri emigranti in Montreal)

Crestinii ortodocsi de pretutindeni se afla, ca in toti anii, in postul Sfintelor Pasti. Este un moment in care toti trebuie sa incercam sa fim mai buni, sa dam din prinosul nostru celor mai nevoiasi dintre noi.

Dar ce inseamna aceasta sarbatoare a Sfintelor Pasti pentru noi, crestinii?

Inseamna aducerea aminte de faptul ca Dumnezeu l-a trimis pe Isus insusi, Fiul Lui, sa ne elibereze de sub robia pacatului. Daca bunul Dumnezeu a putut sa-si dea pe Fiul Sau pentru a spala pacatele intregii omeniri, cred ca si aceasta omenire care ne cuprinde ar trebuie sa se opresca macar un moment din treburile si preocuparile zilnice pentru a-si indrepta gandirea catre Sfinta Treime, pentru a spune un "Multumim Doamne pentru tot".

Desigur este momentul pentru o curatenie a sufletului si a trupului de toate cele netrebuincioase. Sa incercam sa-i privim altfel pe cei din jurul nostru, sa le oferim un zambet si o vorba buna, ca de la crestin la crestin. Gestul acesta nu ne costa nimic, doar in marinimia noastra ne vom simti mult mai bine, daca o facem cu evlavie si cu smerire.

Un gând bun tuturor si sa petreciti in liniste si armonie Sfintele Sarbatori de Pasti.

Tuturor HRISTOS A INVIAT!

Jurnal de călătorie - XXIV - Turneu de inspecție tehnică la școlile din Regiunea Ecuator

ing. Alexandru Sandu

BEFALE, localitate importantă, dotată cu stație de radio-telegrafie, spital, școală profesională, centru comercial, hotel și misiune catolică.

M-am dus direct la hotel și am rezervat o cameră, am asigurat Jeep-ul dându-l în custodie gerantului cu promisiunea unui bacșiș gras. M-am dus apoi către biserică, mai bine zis, către catedrală, sperând să-mi întâlnesc „amicii”, naziștii ce se ascundeau la misiune.

Catedrala era „cap de perspectivă” pe alea largă străjuită de flori și arbuști înfloriți. Se detașa spectaculos pe fundalul de verdeață și impresiona prin arhitectura deosebită a turlelor și a clopotniței. Clădirilor laterale erau acoperite de ghirlande de flori ale unor plante cățărătoare tropicale ce le invadaseră zidurile. Aveam din nou confirmarea dorinței catolicismului de a te zdrobi sub măreția aproape înfricoșătoare a lăcașurilor sale de cult.

Pe măsură ce mă apropiam se auzeau tot mai clar corala și orchestrația ce acompania slujba religioasă. Înăuntru era răcoare și domnea o semi-obscuritate ce te destindea. Africanii cântau, băteau din palme și se legănau în cadența muzicii emise de țambale, fluiera, tobe mici și clopoței mânuite cu dibăcie de un grup de tinere dirijate de un „frere” foarte tânăr. În amvon, dominând mulțimea cu privirea sa pătrunzătoare, era un prelat înalt, vârstnic, cu plete albe. Am ajuns cu greu către mijloc, până în momentul când enoriașii au realizat că-s un „mondele” străin de partea locului și mi-au făcut imediat culoar de trecere. M-am apropiat de amvon, mi-am făcut semnul crucii și am ridicat mâna dreaptă către prelat, zicându-i:

- Scuzați, prea sfințite, aș dori să vă vorbesc cât mai curând.

Surprins, acesta mi-a confirmat cu o ușoară mișcare din cap și mi-a indicat o ușă aflată în apropiere. În spatele acesteia se afla o cămăruță goală. După câteva momente de așteptare, el a intrat vijelios.

- Doresc să vorbesc cu domnii Otto și Hans de la misiunea din Basankusu, l-am întâmpinat eu direct.

- Dar cine sunteți?, m-a întrebat pe un ton rece.

- Sunt inginerul responsabil cu construcțiile școlare pe Regiunea Ecuator.

- Au plecat de două ore către Basankusu, mi-a răspuns răspicat, mi-a întors spatele și a ieșit.

Am părăsit misiunea dezamăgit. Venind spre Befale nu întâlnisem nici un automobil mergând spre Basankusu, deci fusesem mințit, probabil pentru a-i proteja pe foștii „satrapii” ai Europei ce se fofilau acum printre africani.

Am mers la biroul divizionerului local, care mă aștepta nerăbdător:

- Bine ați venit! Am un dosar cu lista dotărilor de care avem nevoie urgentă pentru școlile primară și secundară. Vă rog să-l predați divizionerului regional spre aprobare.

Boende

În rest, totul este corect.

M-am întors la hotel, am luat cina la restaurant și m-am culcat devreme.

Dimineața am continuat drumul către sud. Am trecut prin Lolengi, Lofanda și Iganda. Ajuns pe malul uriașului râu Tshuapa, am suit Jeep-ul pe un bac cu motor și am traversat în Boende.

BOENDE Situat la 560 de kilometri de Mbandaka și 307 de Basankusu, este capitală de district și de teritoriu. Are stație de radio-telegrafie, radiofar, spital și maternitate precum și școală de ajutoare de infirmieră și școală profesională pentru băieți, cu o secție de artizanat. Orașul are o societate de transport public. Există un aeroport utilizat pentru liniile aeriene din nord și Kinshasa. Portul fluvial are curse săptămânale cu Mbandaka, capitala Regiunii Ecuator. Pe lângă exportul de cauciuc, cafea, manioc se practică un comerț clandestin cu fildeș, fiind o zonă plină de hipopotami și de elefanți. Pe lângă o misiune catolică

mai există și o misiune protestantă ce are un spital pentru indigeni. Mărginit de numeroase râuri mari la nord și la sud, precum Lulonga, Tshuapa, Bussira și Ruki și aflat în apropierea zonei de mlaștină de la Watsikengo, are o climă excesiv de umedă ce-i conferă titlul de „capitala fântărilor”.

Sosit cu avionul de la Gemena de două zile, Pool mă aștepta la școala profesională. Conștiincios, făcuse deja măsurătorile pentru instalațiile sanitare care trebuiau reparate urgent.

Am ajuns pe la orele trei după amiaza. După ce am luat contact cu divizionerul și cu directorul școlii, am inspectat „terenul” și am făcut fotografii pentru exemplificarea lucrărilor. Am mers apoi la hotel să mă cazez și să mă schimb. Surprinzător, acesta dispunea de apă curentă rece și caldă! Proaspăt, am coborât la terasa restaurantului, unde cei trei mă așteptau luptându-se cu o ladă de bere neagră Tembo (elefant, în swahili).

Pool se ridică de la masă, mă îmbrățișează și-mi spune pe un ton vesel:

- Alex, hai să-ți dau o veste formidabilă! Am o nepoată la Watsikengo care mi-a trimis vorbă că ne așteaptă să mergem la o vânătoare!

Divizionerul intervine și el și-mi spune pe un ton excitat:

- Domnule Alexandru, se vorbește că în mlaștini un bătrân hipopotam a devenit foarte agresiv. Patru vânători localnici și-au pierdut viața încercând să-l ucidă. Poate-i veniți dumneavoastră de hac!

- Inginere, adaugă directorul, vom merge cu toții cu camioneta internatului, ca să-l putem căra, dacă-l doborâți.

continuare în pag. 29

Dansând cu absolventele de la
școala profesională sanitară

Jurnal de călătorie

urmare din pag. 28

- Domnilor, mă flatați! Dar să nu vindem blana ursului din pădure. Dacă-l voi vâna, donez partea mea de carne pentru cantina școlii și pentru familia lui Pool. Eu doresc doar să gust o bucatică, că până acum nu am avut ocazia.

- Alex, nu fi modest, prin „telefonul african” toată lumea știe de aventurile noastre cinegetice!

A doua zi m-am sculat foarte devreme ca să studiez documentația primită. Am făcut corecturile necesare, am adăugat obiectele sanitare noi și am făcut planurile pentru fose septice, drenuri și puturi pierdute. Când eram practic gata, Pool a bătut la ușă ca să-mi amintească să mă pregătesc de vânatoare. În mai puțin de o oră, goneam spre sud urmați de camioneta școlii. Watsikengo se află pe malul râului Busira. Aqm lăsat mașinile în curtea rudelor lui Pool și am plecat pe jos cu artileria pe umeri, spre debarcader. Aici, ne așteptau cu o pirogă de două persoane și două mult mai mari. Erau vreo zece voinici în afara noastră, înarmați cu harpoane, sulițe și mașete. Eu și cu Pool am luat piroga mică. Ne-am îndreptat către mijlocul mlaștinii unde, pe un grind mare, uriașele ierbivore își făceau veacul. Cele două pirogi mari ne-au luat-o înainte, deși Pool a încercat să țină ritmul. Cum era epuizat, am preluat lopețile și am continuat pe siajul lăsat de ceilalți printre trestii ce ne acoperea vederea. Ajungând aproape de grind, Pool, care-și revenise, își reia lopețile și-mi spune vesel:

- E rândul meu acum. Pregătește-ți armele și fii cu ochii în patru! Hipopotamii sunt foarte șireți și pot deveni extrem de periculoși!

Uitându-ne la mal, am văzut un spectacol ce părea hazliu. Unul din sulițași fugea cât îl țineau puterile urmărit de o femelă hipopotam și de „micuțul” ei, de vreo 200 kg, probabil. Când ne-a văzut, s-a aruncat în apă,

înotând spre noi, vădit âncomodat de sulița de care nu dorea să se despartă.

- Grăbește-te Alex! Trage, căci altminteri bestia va veni pe sub apă și ne va distrije întâi piroga și apoi pe noi cu colții ei uriași!

Am pus pușca alături și am scos din rucsac o petardă pe care am aruncat-o cu putere câte jivina înfuriată. Explozia scurtă și jetul de nisip pe care l-a primit, au speriat animalul, care s-a retras în viteză. Vânătorul norocos s-a agățat de barca noastră și a dat să se urce. Pool i-a strigat în lingala că piroga-i prea mică și că trebuie să se întoarcă. Uitându-mă în apă, văd un crocodil la numai vreo șase metri de fugărit. Iau pușca, îl țintesc între ochi și trag. La impactul cu gloanțe explozive, capul îi este sfărâmat și apa din juru-i se înroșește toată. Băștinașul tremură de frică, neînțelegând ce se întâmplă. După ce Pool îi explică, se întoarce înspre crocodilul mort și-și înfinge cu sete sulița în el. Ne apropiem și noi de dihanie și-i dăm „viteazului” o frânghie să lege vânatul, să-l putem remorca până la mal. Ajunși pe uscat, tragem toși trei să-l scoatem din apă și-l acoperim cu crengi. Băștinașul rămâne de pază, iar noi ne continuăm drumul pe apă. După vreun sfert de oră, ajungem la o deschidere mare de apă și suntem martorii unei drame. Un hipopotam sălta de dedesubt una din pirogile mari ai căror ocupanți urlau de groază. Cu un pârâit puternic, piroga s-a rupt în două și toți ocupanții s-au trezit în apa învolburată. Capul monstrului a apărut, hidos, cu gura larg deschisă, aruncând jeturi de apă pe nări și mugind înfiorător. Am ochit și am tras cât se putea de repede trei focuri. Ca prin farmec, colosul a înlemnit, plutind pe apă. Pool a ajuns la locul bătăliei odată cu cealaltă pirogă rămasă și am început căutarea celor căzuți. Toată lumea a fost recuperată. Doi vânători au zvârlit harpoanele în leșul hipopotamului pentru remorcare. S-au unit nouă oameni

pentru a-l trage pe mal. Imediat, indigenii au început să-l taie în bucăți. Am fost bucuros să află că ochisem chiar pe „bătrânul” căutat. După ce și-au recuperat colegul și crocodilul, doi vâslași i-au dus înapoi în sat pe musafirii de la Boende, de unde au adunat alți patru localnici cu o pirogă mare, să termine treaba. Împreună cu Pool ne-am continuat drumul prin mlaștină, după vânat.

Boende
Femei Bakutu cu jambiere din cupru
(6 kg fiecare)

La vânatoare în pirogă cu Pool
Crochiu de pictorița Elena Bostan

Sic transit... PATAPEVICUS!

George Filip

Intimatul Horia-Roman Patapievici funcționează pe batatura mileniului III cu următoarea carte de vizita : fizician, eseist, filozof, publicist, activist civic și pieton, așa adăuga eu.

Dumnezeu l-a tatuat, dar cred că nu după chipul și asemanarea Sa.

Eu voi intra cu torpila mea de scundru în cavernele sufletului lui, unde, pe peretii neoandertalieni voi descoperi scrijelări inumane și chiar antinationale.

Auzisem despre acest flăcăiandru cu cevasile vreme mai înainte. Cum ca ce ? Pai... cum ca tanarul eseist etc. l-ar fi trimis la lada de gunoi a literaturii romane pe fratele meu Eminescu și cum ca donchisoti-anul latra pe de-a randul cum că poporul meu de romani ar fi un pi-pi și chiar de KK !

De-atunci mi-a sarit artagul și mi-am jurat să-l pandesc și când mi-o pica sub penita să-l pleznesc! Și iată că într-o partidă de poker de longue distance mi-a intrat o kinta la valetul de trefla. Dintr-o gravă eroare, poate în cartul cel greu, prietenul meu și-al nostru, Traian Basescu, actualul președinte al Tarii, l-a numit pe acest Patapievici în funcția de Director al I.C.R., fara abreviere: Institutul Cultural Roman. La vara, când o să-l reintalnesc pe Dl. Președinte, o să-i zic:

- Traiane...bagasi Tara-n deriva cu piratul asta la bord...

Citez dintr-o pagină de pe internet : Președintele institutului este numit și revocat de autoritatea tutelară, în cazul nostru Președintele României, după bunul plac, fără a fi specificat în lege nici-un criteriu, nici pentru numire, nici pentru revocare.

- Asa dar, Traiane, da-l afara pe intrus !

Eu ma alatur astfel unui grup de 160, plus eu...161 de intelectuali romani curati care-i cerem lui H.R.P. demisia. Aceasta fiindca se constata ca patapievicianul a transformat onorabila institutie intr-o trambita aservita cu mare si vizibila fidelitate puterii politice nu chiar prea rumegabila de la Bucuresti.

Acum doua veri am vizitat I.C.R. din Bucuresti, în calitate de scriitori romani din Montreal, subsemnatul și Alex Cetateanu, președintele Asociației scriitorilor de limba română din Canada. Era o adunare cu public și subiectul discuțiilor îl constituia chiar o doamnă din Montreal, scriitoare perfectă de limba franceză. Marele fante nu ne-a întins nici macar o mană colegială de bun venit. Dar și noi, sincer scriind, yankey de peste ocean, am putea zice, l-am iradiat și sfidat cu priviri profund injurioase.

Marele gasper a dus puii I.C.R.-ului în multe metropole ale lumii. Acum, pe cai vizibil necurate, încearcă să-și întindă falanga și în Canada. Ba chiar mai mult, vrea să ne împuna o tanară directoare pe care n-a ales-o nimeni.

Revoltat eu vin și zic că dacă Patapieviciul dorește pe aici o directoare n-are decât să-și instaleze un fotoliu cât mai confortabil la Ambasada sau Consulatul român și să-și platească simbră din punca statului român sau a lui.

Noi, românii din Canada, mai ales din Montreal, suntem foarte bine structurați și nu ne supunem naravasului agresor. Cunoaștem cacialmaua cu Calul-troian.

Primum cu bratele deschise pe adevărații ambasadori culturali ai României și, ca buni canadieni de origine română vom sprijini probagarea culturii românești peste paralelele lumii. Fiindcă, printre altele, noi am învățat ce este libertatea și mai ales adevărata democrație.

...Cica s-ar fi adunat vreo sută de semnături care o desemnează pe anumită doamnă patapieviciană ca directoare a I.C.R. din Canada. Aud că pe presupusa listă au semnat în pripă oameni și serioși, dar și mai naivi.

Dacă aș fi și eu nitel chimist aș spune că un element periculos de valentă încearcă să intre clandestin în formula structurală a celei noastre de romani-canadieni.

Și fiindcă mi-am racorit nitel sufletul inchei cam așa :

Știi ce Dle. Patapievici ?, noi îți răspundem că la nemți în 1916 : pe-aici nu se trece. PUNCT.

Epigrame

Daniel Constantin Manolescu

D-lui Ale.X Cetățeanu, Press-és-Dinte al ASRC-Montréal, etern servitor al lui Cupidon

*Si dentolog si presedinte,
E mai activ ca-n tinerete;
I se mai miscă...câte-un dinte
Dar gându-i tot la ...sugubete!*

Poetului George Filip, membru în juriul Concursului de poezie StarPress - 2008

*Da, ai facut mare Concurs
Si multi au vrut prestigiu-a-ti sterge
Insa aflat-au pe parcurs :
Javrele latra... Ursul merge !*

RE:

*Poetul nostru din verie
L-ai facut slab ca pe un țăr
Ioan, Marcu, Luca sau Pavel
Care din ei ai vrut sa fie?*

Taine

Voichița Marca-Vădan

Apropie-ți obrazul de fereastră, înfiorarea sticlei o să-ți dea sărutul aburirii translucide egală doar cu răsuflarea ta.

Dacă privești cu grijă taina nopții întrezări-vei falduri argintii, veșminte efemere, cristaline - pâlcuri în zbor de îngeri străvezii.

Eu cred că nici nu trebuie să cerem să ni se-arată Taina, căci putem în toate semnele minunii lumii, minunea nemuririi s-o vedem

și de-ți apropie fața de fereastră și se reflectă-n strălucirea ei un geamăn frate îți întoarce fața și-ți dă răspunsul lumii, dacă vrei.

Apropie-ți obrazul de fereastră, doar tu cu tine. Vei simți atunci că nu ești singur, și că te-nsoțește mereu zăpada tainelor adânci.

calvarul ...preoților ortodocși...

urmare din pag. 15

Despre sensul suferinței acestora a scris și D. Bacu, cunosător direct al realităților din cele mai dure închisori și lagăre de muncă: Aiud, Pitești, Gherla, Jilava, Canalul Dunăre-Marea Neagră. Printre altele, autorul atrăte dureroasa trecere prin infernul regimului concentraționar a „celor care au avut nefericirea să se găsească între hotarele țării după eliberarea moscovită”. Printre victimele comuniștilor „conștienți de slăbiciunea lor, de faptul că prezența le este posibilă numai datorită batalioanelor sovietice și monstruosului aparat polițienesc” – motive pentru care „au reușit să ridice tehnica schingiuirii lor a un nivel drăcesc” – au fost incluși și cei care s-au „convins că suferința (...) este un element de purificare, de înnoire sufletească, de apropiere de Dumnezeu, o piatră mărunță dar nemuritoare la temelia României de mâine, a României venită din nou la Dumnezeu”. De asemenea, interesante sunt și considerațiile autorului despre răscumpărarea prin suferință, precum și despre raporturile călău-victimă. Acest articol a făcut parte din laudabilul ciclu tematic privind persecuțiile anticreștine promovate de regimurile comuniste, căruia i-a fost alocat chiar un număr întreg din revista eparhiei de la Paris. Aceeași metodă publicistică a fost adoptată și de editorii revistei „Catacombes” în 1979, inițiativă laudată în epocă în paginile revistei „B.I.R.E.”.

Între restituirile documentare și memorialistice se detașează cea mai cuprinzătoare listă biografică realizată și editată de Cicerone Ionițoiu, ajutat în documentare de memoria fostului deținut politic Grigore Caraza. Ca fost deținut politic și secretar general al Partidului Național Țărănesc din exil, Ionițoiu a făcut cu această ocazie o primă evaluare numerică a preoților care au fost persecutați violent: „Paralel cu exterminarea conducerii spirituale, în România regimul bolșevic a trecut la subordonarea Bisericii, alungarea călugărilor din mănăstiri, distrugerea locașurilor de închinăciune și torturarea a peste 4000 de preoți prin închisorile și lagărele comuniste de muncă forțată, mai groaznic decât pe timpul persecuției creștinilor de către păgâni”. Ulterior, alte rezultate ale acestei laudabile munci de documentare au fost un volum manuscris ordonat cronologic, completat și tipărit apoi după criteriul alfabetic. Toate aceste eforturi se adaugă unui proiect mai larg, lansat la mijlocul anilor 1980: ridicarea la Paris a unui monument al martirilor exterminați de comuniști, inițiativă pentru realizarea căreia s-a deschis o listă de subscripție publică prin care s-a adunat suma necesară cumpărării unui teren și s-a comandat piatra de granit pe care urma să se sape textul aflat în vara 1989 în stadiul aprobării, moment în care mai trebuia adunată suma de 12.000 de franci. Cu această ocazie, Ionițoiu aprecia că „peste 200.000 de Români au fost exterminați prin închisorile și lagărele de muncă forțată pentru că s-au opus imperialismului rusesc care ne-a impus un regim străin intereselor țării noastre”. Totodată, anunța și următoarele inițiative: „Cu ocazia desvelirii plăcii comemorative încercăm să facem un dosar omagial cu cei peste 1.000 de martiri depistați

prin închisori, la care se va anexa lista celor ce au contribuit la această operă omagială.

Tot cu această ocazie se va institui un comitet de copii care să preia ștafeta întreținerii și împlinirii monumentului”.

În același sens, presa a mai consemnat și o altă inițiativă menită să împiedice uitarea de către cei din Occident a tragediei credincioșilor aflați în zona de ocupație militară sovietică, anume cea desfășurată sub egida organizației „Kirche in Not”, înființată în 1950 sub oblăduirea bisericii catolice din Germania. Misiunea declarată era cea privind tratarea situației bisericii prigonite din spatele Cortinei de fier în cadrul unor conferințe anuale cu participarea tuturor naționalităților din Germania, mai puțin a ortodocșilor, până în 1978. Și în acest an întâlnirea a avut loc tot la Königstein, lângă Frankfurt, în intervalul 20-23 iulie. În prima zi s-a ținut ședința publică, ocazie cu care referentul permanent Grüll a citit un referat asupra situației Bisericii în Balcani, în care a fost inclusă și România. Din partea delegației române – formată din Vasile Mailat, Președintele „Frontului Libertății”, Alexandru Șuga, Pavel Onciu din Hamburg, ing. Aurel Ionescu, Nini Paul din Köln și Dionisie Ghermani din München – a luat cuvântul preotul dr. Florian Müller pentru a propune trei inițiative: invitarea oficială a ortodocșilor începând cu anul următor, participarea mai largă a publicului la discuții și facilitarea accesului germanilor catolici din toată lumea. La tribuna a urmat Nini Paul, care a dat citire unui referat despre „Biserica prigonită din România”, în care a apreciat și următoarele: „Astăzi nu mai există în Republica Socialistă România o Biserică, în sensul adevărat al cuvântului; există o Biserică golită de conținutul ei. Oamenii sunt încă credincioși, dar nu pot să-și manifeste credința lor. Călugării au fost alungați din mănăstiri, arestați și mulți au pierit în închisoare. Noii servitori ai Bisericii sunt funcționari ai partidului comunist. Multe biserici și mănăstiri au fost transformate în muzee și pot fi vizitate de turiști străini, contra prețului de intrare”.

Atitudinile anticomuniste ale ierarhilor ortodocși din exilul primelor decenii postbelice au fost ilustrate publicistic de Mitropolitul Visarion Puiu și Episcopii Teofil Ionescu și Valerian Trifa, care au demascat cu mare curaj caracterul criminal al regimului comunist și martiriul victimelor lui. În cazul episcopului Trifa, un exemplu este intervenția radiofonică adresată românilor americani cu prilejul zilei de 10 mai prin intermediul postului de radio WJID, în care a exprimat și următoarea dorință: „Am vrea să vedem închisorile României rezervate pentru tâlhari, exroci și criminali și nu ca instrumente de teroare și pedeapsă pentru adversarii politici ai regimului de la conducere”.

Genul articolelor de bilanț al primelor trei decenii de teroare îndreptată împotriva religiei, impusă de dictatura comunistă în spațiul românesc, a fost ilustrat de preotul dr. Petre Popescu în ziarul „America” din 1 august 1974. Plecând de la aprecierea conform căreia „Credința în Dumnezeu a marcat timp de două mii de ani poporul nostru românesc. Tot ce s'a făcut durabil la noi, felul cum el s'a modelat spiritual și intelectual, s'a făcut din sporul credinței”, fostul secretar în exil al Mitropolitului Visarion Puiu scotea la iveală

dezastrul vieții spirituale din acel moment, trăgând totodată un semnal de alarmă asupra altor aspecte ale campaniei marxiste îndreptate împotriva exilaților.

Genul studiilor referitoare la noile forme de persecuție religioasă din anii 1970, care se realizau într-o formă mult mai rafinată și mai perfidă decât la începuturile regimului, a publicat și importanta revistă religioasă antimarxistă „Catacombes”. Astfel, arhimandritul Roman Braga a scos în evidență schimbarea tacticii sângeroase de până la eliberarea deținuților în 1964 și înlocuirea ei cu una mult mai eficientă: „Personalul eclesiasitic trebuie mai întâiu murdărit moralmente și apoi angajat în apărarea comunismului. Aceasta e metoda întrebuițată astăzi contra Bisericii (...) Pentru a mai compromite pe preoți, aceștia au mai fost obligați pentru mizerul salariu ce-l primesc, să laude colectivitatea de la Altar, citind dispozițiile guvernului”. De asemenea, autorul a mai adus în discuție și tactica golirii mănăstirilor de călugării sub 50 de ani, denunțând totodată ignoranța turiștilor care mergeau în R.S.R. și credeau că viața religioasă e liberă și înfloritoare, când în realitate totul era supus cenzurii partidului.

În contextul sărăciei informațiilor arhivistice privind regimul concentraționar românesc postbelic sunt foarte importante mărturiile oculare ale supraviețuitorilor regimului de exterminare. Acest gen publicistic a fost ilustrat în presa exilului cu mărturiile referitoare la martiriul preoților ortodocși aflați în situații limită gen cazul Georgescu-Edineț, sau cea a fostului deținut politic Dumitru Bacu, care a inventariat sugestiv scopurile, etapele, metodele, mijloacele și victimele campaniei violente de impunere a ateismului.

Alt gen publicistic important a fost cel al semnalării atitudinilor deschis anticomuniste ale preoților ortodocși din anii dictaturii clanului Ceaușescu, precum și a persecuțiilor la care au fost supuși curajoșii contestatari ai realităților epocii. Acțiunea a fost de o importanță capitală pentru aceștia, deoarece lipsa sprijinului extern putea să-i coste viața, așa cum s-a întâmplat cu ing. Gheorghe Ursu. Un exemplu de asemenea sprijin publicistic este cel reprezentat de familia fostului deținut politic Sergiu Grossu, refugiată în Franța, care a făcut cunoscute cazurile comunicate din țară de „Comitetul creștin pentru apărarea libertăților religioase în România”: preoții Gheorghe Zamisnicul, Gavrilă Ștefan, Costică Maftei, Gheorghe Calciu, Dumitru Bejan, Grebenea, Constantin Crișan, precum evocarea martiriului membrilor mișcării „Oastea Domnului”.

În ansamblul ei și cu toate neajunsurile datorate condițiilor vitrege în care a apărut, presa exilului românesc postbelic poate reprezenta un instrument de lucru util oricărui cercetător avizat, dar și publicului larg, interesat de drama românilor după cel de-al doilea război mondial. Din păcate, modesta colecție aflată în posesia bibliotecii Institutului Român de Istorie Recentă a fost rareori consultată și prea puțin citată de specialiști, respectiv deloc de alți posibili interesați, situație neplăcută care sperăm să fie depășită și prin astfel de studii științifice.

Zece Maiu

Un vultur veni din munte
Si ne-a zis: Români Eroii,
Stiu un print viteaz si tânar,
Ce-ar veni cu drag la voi.

Daca vreti vi-l dau ca Voda.
Noi cu totii: Sa ni-l dai !
Si ne-a dat pe Voda Carol,
Într'o zi de zece Mai.

Si-a venit din nou vulturul
Si ne-a zis: Popor Român!
Esti viteaz, de ce mai suferi,
Jugul unui neam pagân?

Fa-te liber, dezrobeste,
Mândra tara care-o ai,
Si noi liberi ne facuram
Tot în zi de zece Mai.

Zece Mai va fi de-a pururi,
Sfânta zi, caci ea ne-a dat,
Domn puternic tarii noastre,
Libertate si Regat.

**Colegiul Național
„Radu Negru”,
fenomen esențial în
istoria Țării Făgărașului**
Cornel TEULEA

În succesiunea evenimentelor din ultimul secol și jumătate al istoriei Țării Făgărașului s-a petrecut, la un moment dat, ceva cu adevărat fundamental. În anul 1869 Ion Codru Drăgușanu, conștiința românească ce a influențat veacul ca nimeni altul, înființează la Făgăraș Școala capitalară (de capitală de județ) „Radu Negru” din nevoia presantă de afirmare a românilor în lume prin ridicarea nivelului lor de cultură, alături de cei deja afirmați. Școala a funcționat doar câțiva ani, evenimente dintre cele mai nefaste, apărute pe fondul lipsei noastre de cultură la urma urmei, conducând la închiderea ei. După mai bine de un sfert de secol ea și-a recăpătat locul inițial de centru de cultură și educație în limba română, odată cu înfăptuirea Marii Uniri. Interesul românilor pentru școală este evident, numărul celor care o frecventau s-a dublat în 1919 față de cel din regimul maghiar. Prestigiul liceului crește rapid, „Radu Negru” devenind un concurent serios pentru vechile școli românești din Brașov, Blaj și Năsăud.

Al doilea război mondial a fost un dezastru. Yalta ne-a urmărit ca o fatalitate o jumătate de secol. Reforma (comunistă) a învățământului din 3 august 1948 a lovit și în „Radu Negru”.

Între 1948 și 1965 liceului i s-a dat numele de „Școala Medie Nr. 1”. Organele de partid și de stat filozofau cu secerea și cu ciocanul. După 1965 școala a primit un nou nume: „Liceul Nr. 1”. O palidă consolare în contextul în care România socialistă „urca pe culmi din ce în ce mai înalte, spre comunism!”.

Pe cale de consecință (a câta?) „Liceul Nr. 1” a devenit „Liceul Industrial Radu Negru”, atribuindu-i-se doar o jumătate de clasă de MF (matematică-fizică), apoi o clasă întregă. Cu toate eforturile autorității de-a ne alinia „industrialilor” spiritul originar și elitist al legendarului „Radu Negru” n-a dispărut. Dimpotrivă. Sunt martore reușitele elevilor liceului, concursurile dure câștigate pe plan național și internațional (Dan Nicușor dublu laureat la Olimpiadele internaționale de matematică și laureat balcanic; Mircea Dincă laureat al Olimpiadei internaționale de chimie), realizările culturale și profesionale a masei de absolvenți, care nu mai credeau cu adevărat în ceaușism și comunism. Evenimentele din decembrie 1989 au readus și formal, nu doar informal, „Radu Negru” la statutul său de școală de elită. În 1996 liceul devine Colegiu Național.

Dacă ar fi să construiesc un polisilogism cu propozițiile de mai sus ca premise, concluzia ar suna astfel: Deci, indiferent de secole, epoci și vremuri, de titulaturi neghioabe și cinice, în „Radu Negru” s-a muncit exemplar, elevi și profesori conferind coerență, nu declinului societății și lumii, ci gândirii pozitive și libertății spiritului.

(preluat din „corespondențe” nr. 1(2), anul II, aprilie 2007, p. 12)

CANDELA DE MONTREAL

Redacția și administrația: 8060 Christophe Colomb, Montréal, Québec, Canada H2R 2S9; Telefon:(514) 736-0950

Redactor Șef : Victor Roșca.

Resp. financiar: pr. Liviu Alexandrescu

Resp. corectură : Doina Hanganu-Bumbăcescu, Anamaria Emilia Vasadi

Ilustrațiile : Radu Deca - www.geocities.com/rumposhi

Tehnoredactare: Marius Neaga - neagamova@videotron.ca

Caricaturi: Aurelian Iulius Șuță